

TREBALL FINAL DE MÀSTER

Títol-

I ara què? que hi ha en polítiques de joventut després dels Plans de Joventut? –INFORME–

Autor-

Narcís Pou i Martí

Tutor-

Pere Soler i Masó

Data presentació-

16 de setembre de 2011

Universitats organitzadores:

Universitat de Girona

Universitat Autònoma de Barcelona

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Universitat de Tàrragona

Universitat de Lleida

Amb la col·laboració:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
Direcció General de Joventut

agència catalana
de la joventut

I ARA QUÈ?

Què hi ha en polítiques de joventut després dels Plans de Joventut?

Narcís Pou i Martí

Pere Soler i Masó (tutor)

Setembre de 2011

Resum

Fa més de 10 anys del primer Pla Nacional de Joventut de Catalunya, del pas de les polítiques de suport a l'associacionisme a les polítiques integrals, i amb aquestes la prolífica etapa dels Plans de Joventut i de l'expansió real de les polítiques de joventut al territori català. És a dia d'avui, en un moment de grans esdeveniments en aquest camp, en que es proposa un anàlisi sobre la futura evolució de les polítiques de joventut, basat en l'estudi i la interpretació de la informació existent i les aportacions de 9 persones vinculades al món de les polítiques de joventut.

Paraules clau: jove, joventut, polítiques de joventut, polítiques socials.

Abstrac

More than 10 years ago as the first National Youth of Catalonia, the passage of policies based with association support to comprehensive youth policies, and with such a prolific period of the Plans of Youth and the real expansion of youth policies in the Catalan territory. It is today, at a time of major events in this field, proposed an analysis and review with respect to the future development of youth policy, based on this case study and interpretation of existing information and contributions from 9 different profiles of people connected to the world of youth policies.

Keywords: young, youth, youth policy, social policy.

Índex

INTRODUCCIÓ	5
1.- INTRODUCCIÓ.....	6
2.- OBJECTIUS.....	7
<i>El problema</i>	7
<i>Els objectius</i>	7
3.- METODOLOGIA	9
<i>Característiques de la investigació</i>	9
<i>Fases</i>	9
<i>Agents implicats</i>	11
<i>Tècniques i instruments</i>	14
<i>La crisi, biaix o oportunitat?</i>	17
<i>Temporalització</i>	18
CONTEXT I DIAGNOSI.....	19
4.- PINZELADES D'HISTÒRIA.....	20
5.- EL CONTEXT NORMATIU	22
<i>Ahir</i>	22
<i>Avui</i>	25
6.- L'IMPACTE DE LES POLÍTIQUES. RESULTATS?	29
<i>Els anàlisis</i>	29
7.- ELS JOVES CATALANS. ARA.....	36
<i>Les dades quantitatives</i>	36
ANÀLISI	45
8.- L'OPINIÓ DELS AGENTS	46
<i>L'evolució de les polítiques de joventut fins a dia d'avui</i>	46
<i>L'estat actual de les polítiques de joventut</i>	47
<i>El paper dels PJ fins a dia d'avui</i>	49
<i>Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?</i>	50
<i>El futur dels PJ</i>	51
<i>El futur de les polítiques de joventut</i>	53
CONCLUSIONS: I ARA QUÈ?	55
9.- I ARA QUÈ?.....	56
<i>Introducció</i>	56
<i>La resposta</i>	56

<i>Cap on?, la justificació</i>	58
<i>El "Com?" . La justificació</i>	63
10.- TANCAMENT	68
PER SABER-NE MÉS	70
11.- REFERÈNCIES	71
ANNEXOS	73
12.- BUIDATGE ENTREVISTES	74
<i>Entrevista 1</i>	74
<i>Entrevista 2</i>	78
<i>Entrevista 3</i>	83
<i>Entrevista 4</i>	86
<i>Entrevista 5</i>	90
<i>Entrevista 6</i>	94
<i>Observatori Català de la Joventut</i>	100
<i>Reunió tècnics/ques comarcals CT Girona</i>	105
13.- TAULA DE GRÀFIQUES	111

Introducció

1.- Introducció

L'any 2010 és un any que en el camp de les polítiques de joventut de Catalunya passarà a la història per la confluència de fets destacats. És en aquest marc en el que es presenta important reflexionar a l'entorn del futur de les polítiques de joventut i dels Plans de Joventut com a projecte insígnia de l'actual etapa.

L'any 2010 és sens dubte un any important pel que fa a les polítiques de joventut a Catalunya, doncs coincideixen en ell l'aprovació de la Llei de Polítiques que Joventut de Catalunya i la redacció de la nova edició del Pla Nacional de Joventut de Catalunya (PNJC), en aquest cas en l'edició 2010-2020, documents que han de marcar profundament les polítiques de joventut que es desenvolupen a Catalunya, i amb repercussions nacionals, però també municipals.

Aquest moment de grans i profunds canvis, o en tot cas de pretensió de grans canvis, és també un bon moment per analitzar el moment que ens ocupa, el camí fet i el camí que es pretén fer, així com reflexionar sobre la utilitat de les grans apostes que han liderat fins el moment les polítiques de joventut, en especial els Plans de Joventut¹ (PJ), possiblement l'aposta estratègica més important des de la creació de la Direcció General de Joventut (DGJ) i sens dubte de més impacte en el territori català.

Els PJ han tancat un cicle, s'ha passat de les reticències inicials a l'expansió vertiginosa, la consolidació i ara ja.... potser a l'estancament i el desprestigi. De fet els estudis d'avaluació² del PNJC 2000-2010 elaborats en el marc de la redacció del nou PNJC 2010-2020 en deixen constància. Posen en evidència algunes deficiències prou importants vinculades a la manca d'avaluació, de seguiment, coordinació, anàlisi de l'impacte, i entre d'altres, conversió dels Plans de Joventut en mers formalismes d'accés a les subvencions.

I ara què? recull en el seu propi títol la pretensió de revisar de forma clara i ordenada l'actualitat dels Plans de Joventut i analitzar quina pot o ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut després de la brillant etapa dels Plans.

¹ Per Plans de Joventut (PJ) entenc els Plans Local de Joventut (PLJ) i els Plans Comarcals de Joventut (PCJ). Al llarg utilitzo les sigles "PJ" a no ser que convingui especificar que es tracta de Pla Local (PLJ) o Pla Comarcal (PCJ).

² Secretaria de Joventut (2010) *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. Barcelona.

2.- Objectius

Els Plans Locals de Joventut han perdut pel camí part de la seva brillantor inicial. Com encaixen en el futur de les polítiques de joventut? Quina ha de ser la seva evolució?

El problema

La proximitat amb les polítiques de joventut i amb els cercles de debat i anàlisi que es generen al seu entorn ha estat la motivació principal que ha portat a donar forma a aquesta recerca. Recerca que vol analitzar l'actualitat dels Plans Locals de Joventut amb l'objectiu de definir escenaris de futur i oferir propostes de millora.

Els Plans Locals de Joventut han esdevingut els màxims protagonistes de les polítiques de joventut dels últims 10 anys, doncs:

- ... han representat l'expansió real de les polítiques de joventut al territori.
- ... esdevenen eina d'anàlisi i planificació estratègica, i obliguen en part a diagnosticar la realitat i a posar negre sobre blanc sobre les polítiques municipals que es desenvoluparan.
- ... esdevenen condició indispensable per rebre el suport de la Direcció General de Joventut, i alhora el principal mecanisme de relació entre consistoris i administració central.
- ... com a mecanisme de planificació permet disposar d'una imatge més o menys aproximada de les polítiques que es despleguen als municipis, i per tant conèixer-ne les necessitats.

Però després de 10 anys de funcionament, i tal i com indiquen els documents d'anàlisi de la DGJ, sembla que els Plans de Joventut han perdut la força inicial. Partint de la base que cal donar-hi resposta, quin ha de ser el següent pas?

Els objectius

Objectiu general

Reflexionar sobre les possibles evolucions de les polítiques de joventut i en concret dels PLJ com a eina de referència en les polítiques municipals.

Objectius específics

1. Recollir informació al respecte de les polítiques de joventut, concretament:
  - L'evolució de les polítiques de joventut.

- L'estat actual de les polítiques de joventut
- 2. Valorar, gràcies a les aportacions del diversos agents, la possible evolució dels PJ.
- 3. Construir escenaris de futur i propostes de millora.

3.- Metodologia

Aquest treball, com tots, requereix d'un treball important de cuina. Les característiques, els passos, les persones implicades, les tècniques utilitzades, les parts del document... es presenten a continuació.

Característiques de la investigació

La recerca que ens ocupa s'emmarca en el paradigma interpretatiu, tot i que es fa ús d'un disseny aniuat, en la que les dades quantitatives complementen les qualitatives.

Per altra part s'han utilitzat també tècniques d'investigació qualitativa, i eines com l'entrevista i els grups de discussió per recollir les dades necessàries.

- **La vessant qualitativa:** és la principal i per tant la més present a la recerca. Imprescindible per aprofundir en l'objecte d'estudi, comprendre l'estat actual de les polítiques de joventut i construir propostes al respecte.
- **La vessant quantitativa:** les tècniques d'investigació quantitatives prenen un paper marginal en la recerca que ens ocupa, malgrat també hi són presents. L'anàlisi de dades ha estat de gran utilitat per:
  - o Mostrar de forma gràfica i visual algunes de les dades d'evolució i impacte de les polítiques de joventut, així com d'evolució del propi col·lectiu jove.
  - o Complementar les dades qualitatives.
  - o Facilitar a les persones entrevistades informació prèvia a l'entrevista al respecte de l'evolució de les polítiques de joventut i del col·lectiu jove.

Fases

1r pas. Planificació.

En el primer pas s'assenten les bases per poder desenvolupar l'anàlisi amb ordre i rigor.

- **Objectiu:** Limitar l'objecte d'estudi i planificar el procés d'anàlisi.
- **Tasques desenvolupades:**
  - o Recerca i anàlisi de documentació.
  - o Trobades informals amb tècnics/ques per conèixer les darreres novetats a l'entorn de l'evolució de les polítiques públiques de joventut.
  - o Delimitació del tema d'anàlisi.
  - o Preparació de les eines de recollida d'informació.
  - o Detecció de persones clau.

- Primers contactes amb persones claus.
- **Eines utilitzades:** entrevistes informals i cerca d'informació a les fonts vinculades a les polítiques de joventut.
- **Agents implicats:** Responsable recerca i professionals del món acadèmic i de l'administració.

2n pas. Anàlisi materials.

- **Objectiu:** Disposar de la informació necessària per assentar el treball de diagnosi.
- **Tasques desenvolupades:**
  - Revisió i actualització de material i documentació.
  - Cerca de noves publicacions.
  - Treball amb dades sociodemogràfiques.
  - Redacció dels primer informes.
- **Eines utilitzades:** Programari informàtic.
- **Agents implicats:** Responsable recerca.

3r pas. Diagnosi participat.

Aquest pas esdevé la columna vertebral del procés, doncs és el moment de recollir les opinions dels agents implicats, imprescindible per reflexionar sobre els nous escenaris.

- **Objectiu:** Elaborar coneixement a partir de la participació de diversos agents vinculats a les polítiques de joventut i al respecte de l'objecte d'estudi del treball.
  - Disposar de discursos diversos i privilegiats de persones vinculades al camp de les polítiques de joventut.
- **Tasques desenvolupades:**
  - Realització de 7 entrevistes, 2 de les quals a 2 persones alhora, per tant a un total de 9 persones.
- **Eines utilitzades:** entrevistes.
- **Agents implicats:** Tècnics/ques, polítics/ques i professionals del món acadèmic.

4rt pas. Anàlisi de la informació.

- **Objectiu:** treballar tota la informació recollida de manera que esdevingui apte per aprofundir en el treball d'interpretació.
- **Tasques desenvolupades:**
  - Buidatge de les entrevistes.
  - Elaboració d'un document resum per tal de facilitar la tasca del grup de discussió.
  - Celebració del grup de discussió amb l'objectiu d'interpretar el resultat de les entrevistes.
- **Eines utilitzades:** Grup de discussió i Programari informàtic.

- **Agents implicats:** Tècnics/ques comarcals i responsable recerca.

5rt pas. Interpretació dels resultats.

- **Objectiu:** Fer ús de la informació disponible per elaborar interpretacions i extreure'n conclusions.
- **Tasques desenvolupades:**
  - o Interpretació dels resultats: buidatge de les entrevistes i aportacions del grup de discussió.
  - o Elaboració de les conclusions.
  - o Revisió del document per part d'un professional extern.
- **Eines utilitzades:** Programari informàtic.
- **Agents implicats:** Responsable recerca i professional extern.

6è pas. Tancament.

- **Objectiu:** Revisar en profunditat i donar el format definitiu al document de presentació dels resultats.
- **Tasques desenvolupades:**
  - o Revisió en profunditat del document.
  - o Tancament del document.
  - o Retorn de la informació a les persones implicades.
- **Eines utilitzades:** Programari informàtic.
- **Agents implicats:** Responsable recerca i les diverses persones implicades al llarg de la recerca.

Agents implicats

Per a l'elaboració de la recerca s'ha tingut en compte l'opinió de diversos agents amb l'objectiu de disposar de diversitat de discursos, en definitiva d'informació procedent de diversos col·lectius de persones vinculades a les polítiques de joventut, la qual cosa permet contrastar opinions i punts de vista, i per tant disposar finalment d'informació el màxim d'ajustada possible a la realitat.

Tècnics i tècniques de joventut, regidors i regidores de joventut, i representants del món acadèmic especialitzats també en polítiques de joventut, han estat els agents escollits:

- **Professionals de les polítiques de joventut:** El seu punt de vista és imprescindible per disposar d'una visió ajustada de les necessitats del món local, alhora que coneixedors/es del punt de vista i del funcionament de la Direcció General de Joventut.
- **Representants món acadèmic:** A Catalunya a l'entorn del treball amb les polítiques de joventut o del col·lectiu jove s'hi agrupen també una sèries de professionals del món

acadèmic vinculats/des principalment, bé a les polítiques de joventut, bé a la recerca sobre les particularitats del col·lectiu jove i per defecte les seves pràctiques. Ha estat doncs imprescindible comptar també amb la seva participació.

- **Polítics/ques:** Polítics i polítiques tenen evidentment un paper cabdal en el conjunt de les polítiques de joventut. A les seves espatlles recau gran part de la responsabilitat al respecte de les decisions que es prenen a l'entorn de les polítiques de joventut.

Per la selecció de les persones s'ha tingut en compte els següents criteris de selecció amb l'objectiu de garantir un cert grau de representació i diversitat de discursos:

- Representació de tècnics i tècniques de joventut, de polítics i polítiques de joventut, i representants del món acadèmic especialitzats també en polítiques de joventut.
- Representació de tècnics i tècniques i polítics/ques de joventut representants de d'administració local i d'administracions supramunicipals.
- Representació de tècnics i tècniques i polítics/ques de joventut representants de les diferents demarcacions de treball de la DGJ (Girona, Tarragona, Lleida, Barcelona i Terres de l'Ebre), representant alhora diferents realitats territorials.
- Representació de tècnics i tècniques de joventut i regidors/es de municipis grans (< 100.000 hab.), mitjans (99.999 > 5.000 hab.) o petits (> 4.999 hab.)³

En el cas dels tècnics/ques i regidors/es:

- o Tècnics/ques i regidors/es de joventut amb més de 4 anys d'experiència.
- o Tècnics/ques i regidors/es de municipis que disposin de PLJ vigent.
- o Tècnics/ques i regidors/es amb participació habitual a la xarxa de tècnics i tècniques o de regidors i regidores de la seva corresponent coordinació territorial.

Distribució entrevistes

Per tal d'ajustar la recollida d'informació a les possibilitats i recursos de la recerca, alhora que complir amb uns certs criteris de representació s'ha optat per distribuir les entrevistes de la següent manera:

- Tècnic/a de municipi petit (menys de 5.000 habitants), comarques de Tarragona.
- Tècnic/a de municipi gran (més de 100.000 habitants), comarques de Barcelona.
- Regidor/a de municipi mitjà (entre 5.000 i 100.000 habitants), comarques de Girona.
- Polític/a representant d'administració supramunicipal.
- Representant món acadèmic.
- Representant món acadèmic.

Al llistat d'entrevistes cal afegir un entrevista grupal no prevista inicialment a tècnics/ques de l'administració supramunicipal.

³ La classificació que proposem dels municipis no és gratuïta, sinó que respon als mateixos criteris amb que la Secretaria de Joventut classifica o agrupa els municipis.

Entrevistes:

- Regidora de joventut. Entrevista realitzada el dimarts 03/05/2011.
En representació de política de municipi mitjà, comarques de Girona.
- Tècnic de joventut (tècnic compartit de joventut). Entrevista realitzada telefònicament el dimecres 04/05/2011.
En representació de tècnic de joventut de municipi petit, comarques de Tarragona.
- Tècnica de joventut. Entrevista realitzada telefònicament el dimecres 11/05/2011.
En representació de tècnica de joventut de municipi gran, comarques de Barcelona.
- Professor de la Universitat de Lleida. Entrevista realitzada telefònicament el divendres 13/05/2011.
En representació del món acadèmic. Universitat de Lleida.
- Professora Universitat Pompeu Fabra. Entrevista realitzada el dilluns 09/05/2011.
En representació del món acadèmic. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona.
- Membres de l'equip de direcció de la Direcció General de Joventut. Realitzada el dimecres 25/05/2011.
En representació de polític de municipi gran.
- Tècnics de la Direcció General de Joventut.
Entrevista realitzada a la Direcció General de Joventut, 25/05/2011.

Grup de discussió

En el cas del grup de discussió i per tal de disposar d'una important representació de professionals de les polítiques de joventut s'ha optat per aprofitar un del espais ja existents en que habitualment es reuneixen tècnics i tècniques de diversos territoris. Gràcies a la col·laboració de la Coordinació Territorial de Joventut a Girona s'ha pogut intervenir en una de les reunions de coordinació de tècnics comarcals de la demarcació de Girona i sotmetre a interpretació dels i les tècniques participants el resum de les entrevistes.

A la sessió de treball hi ha participat:

- Tècnica Comarcal del Gironès.
- Tècnic Comarcal del Pla de l'Estany.
- Tècnic Comarcal de l'Alt Empordà.
- Tècnic Comarcal de la Garrotxa.
- Tècnica Comarcal del Ripollès.
- Tècnic Comarcal de la Selva.

(es van excusar els tècnics i tècniques del Baix Empordà i la Cerdanya)

La sessió de treball va tenir lloc el dimarts 21 de juny de 2011 a la seu de la Generalitat de Catalunya a Girona.

Consideracions al respecte

Grup de discussió: Fer ús d'un organisme existent en la pròpia estructura de funcionament de la Direcció General de Joventut, i concretament de la Coordinació Territorial de Joventut a Girona, ha permès resoldre la complicada tasca de crear i reunir un grup de treball amb professionals amb experiència contrastada i visió de conjunt. Ha permès doncs facilitar la tasca de selecció i convocatòria i rendibilitzar així un espai de treball ja existent, alhora que indirectament dotar als tècnics i tècniques d'un petit espai de reflexió.

Entrevistes: El nombre d'entrevistes ha estat ajustat a les necessitats i possibilitats de la recerca, sempre considerant però que el perfil de les persones entrevistades no respon tant a la cobertura de tots els perfils existents a l'entorn de les polítiques de joventut, sinó a la voluntat de recollir diversitat de discursos, i fer-ho de forma relativament ordenada.

Tècniques i instruments

Per a l'elaboració de la recerca i en concret per al recull i el tractament de la informació ha estat necessari aplicar una sèrie de tècniques i instruments que es descriuen a continuació.

Tècniques i instruments de recollida de dades

Entrevistes

Les entrevistes han tingut com a objectiu recollir informació amb profunditat sobre l'objecte d'estudi i des del punt de vista de les diverses persones implicades. Aquestes, com s'ha esmentat anteriorment, representen diferents col·lectius vinculants en el camp de les polítiques de joventut.

Les característiques de les entrevistes

Tal i com s'ha esmentat anteriorment la pretensió de la recerca no és proposar alternatives als PLJ, sinó construir discurs a l'entorn de l'evolució de les polítiques de joventut de Catalunya. És per aquest motiu que es plantejava una entrevista poc dirigida amb l'objectiu de recollir tendències, construccions pròpies, i així evitar un excessiu dirigisme derivat d'una possible entrevista massa tancada.

Apunts metodològics

Pel disseny de l'entrevista s'han tingut en compte les següents indicacions⁴:

---

⁴ Basat en: Bell, J. (1999) *Doing your research project*. Buckingham: Open University Press. 143-145.

- Concreció dels objectius l'entrevista: els objectius específics de la recerca esdevenen els objectius de l'entrevista.
- Concreció de la informació a obtenir: s'ha definit prèviament el tipus d'informació que es vol recollir amb l'objectiu d'ajustar correctament les preguntes.
- Elaboració de les preguntes i proves pilot: les preguntes donen resposta als objectius prèviament definits de la recerca i a les necessitats d'informació. Alhora, per garantir la seva idoneïtat l'entrevista ha estat testada amb diverses persones externes a la recerca.
- Informació prèvia a les persones entrevistades: per tal d'agilitzar les entrevistes i incrementar-ne el nivell d'aprofundiment s'ha facilitat a les persones entrevistades, i prèviament a l'entrevista, informació relacionada amb els temes de debat, concretament un abstracte de dades quantitatives i qualitatives a l'entorn del col·lectiu jove i les polítiques de joventut, totes elles incloses en la recerca que ens ocupa.

Objectiu general

Reflexionar sobre les possibles evolucions de les polítiques de joventut i en concret dels PLJ com a eina de referència en les polítiques municipals.

L'entrevista

Nº ordre	Pregunta	Objectiu
1	Com valors l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?	<ul style="list-style-type: none"> - Introduir l'entrevista. - Donar resposta a l'objectiu específic nº1: Recollir informació al respecte de les polítiques de joventut, concretament: L'evolució de les polítiques de joventut.
2	Com valors l'estat actual de les polítiques de joventut?	<ul style="list-style-type: none"> - Donar resposta a l'objectiu específic nº1: Recollir informació al respecte de les polítiques de joventut, concretament: L'estat actual de les polítiques de joventut.
3	Quin paper creus que han jugat els PLJ?	<ul style="list-style-type: none"> - Donar resposta a l'objectiu específic nº2: Valorar, gràcies a les aportacions dels diversos agents, la possible evolució dels PLJ. Recollir informació complementaria per a l'objectiu específic nº1.
4	<p>Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Considerant el paper que juguen en la diagnosi i planificació de les polítiques municipals i ell lligam que comporta entre administració local i Secretaria de Joventut - 	<ul style="list-style-type: none"> - Donar resposta a l'objectiu específic nº3: Construir escenaris de futur i propostes de millora partint de l'anàlisi de l'estat de les polítiques i del col·lectiu. - Recollir respostes a la pregunta que encapçala la recerca.
5	Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?	<ul style="list-style-type: none"> - Reforçar i complementar –si és necessari- la informació recollida a la pregunta nº3, cenyint la resposta al lligam

		del PLJ com a eina estratègica amb les polítiques de joventut.
6	Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?	- Reforçar, contrastar i complementar –si és necessari- la informació recollida a la pregunta nº3, ampliant la resposta a les polítiques de joventut, i no només als PLJ.

* La pregunta *Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?* és alhora el títol de la recerca que ens ocupa.

Grups de discussió

Els grups de discussió tenen com a objectiu el debat i la construcció d'un discurs compartit. En el cas que ens ocupa s'hi ha reunit a tècnics i tècniques de joventut de Consells Comarcals, per tant tècnics d'administracions supramunicipals amb una interessant visió a mig camí dels ens locals i de la Direcció General de Joventut.

S'ha posat sobre la taula del grup de discussió el resum de les entrevistes amb l'objectiu de validar-ne i interpretar-ne els resultats, i entreveure nous escenaris de futur.

Apunts metodològics

Per a l'elaboració i conducció del grup de discussió s'ha tingut en compte⁵:

- **Nombre de participants:** És interessant que el grup de discussió estigui format per entre 5 i 10, persones. Menys provoca un empobriment, més fa el grup massa lent, i provoca cansament i fatiga discursiva. En aquest cas el grup de discussió, preformat en tant que grup constituït prèviament, ha complert correctament les dimensions aconsellades.
- **Composició:** Els tècnics i tècniques comarcals, malgrat compartir un mateix perfil professional, representen comarques amb realitats i estats evolutius de les polítiques de joventut molt diversos, per tant la heterogeneïtat ha estat garantida.
- **L'assistència:** en aquest cas estava garantida per tractar-se d'un espai de treball oficial.
- **Durada:** Es va disposar d'una hora.
- **Participació informada:** Amb quatre dies d'antelació es va facilitar als i les participants via correu electrònic la documentació de treball, així com informació sobre els objectius i el procediment, amb l'objectiu que el debat podés esdevenir més àgil i fluït. La mateixa documentació enviada per correu electrònic va estar disponible en paper per ser consultada durant la sessió.

La documentació facilitada és el resum del buidatge de les entrevistes celebrades anteriorment.

⁵ Basat en: Secretaria de Joventut (2007) *Plans integrals de joventut. Diagnosi de la realitat juvenil: Entrevistes i grups de discussió. Preguntes tipus amb experts i/o agents socials*. BCN.

Tècniques de tractament de dades

El procediment de tractament de dades ha estat el mateix tant en el cas de les entrevistes com en el cas del grup de discussió. En ambdós casos he optat per:

- En primer lloc s'ha fet un buidatge textual de les entrevistes per treballar a partir d'elles.
- En segon lloc, i amb l'objectiu de disposar del material necessari per elaborar conclusions, s'ha fet una selecció d'aquelles informacions més destacades i compartides de cada pregunta i de cada entrevista, per disposar finalment d'un resum apte pel treball.

En el cas del buidatge del grup de discussió el procediment ha estat el mateix, però partint de la base que es tractava d'un únic material.

La crisi, biaix o oportunitat?

Com ja s'ha comentat el 2010 és un any més que interessant pel que fa a la confluència de fets històrics al respecte de la polítiques de joventut que desenvolupa la DGJ, i ha estat en aquest context del que ha partit la recerca.

Però aquest moment de confluència històrica ha coincidit també en un moment de crisi econòmica que ha influït sens dubte en les polítiques de joventut i en el que podríem considerar que hauria d'haver estat l'evolució "natural" de les polítiques de joventut. La *crisi* monopolitza l'actualitat de totes les polítiques socials i en més mesura les juvenils, i això s'ha reflectit en els discursos dels agents entrevistats.

L'afectació de la crisi, i malgrat sigui quelcom sobrevingut, no es pot considerar un biaix en tant que forma part del moment i de la realitat, però ha variat sens dubte i de forma sobtada les expectatives i la visió de futur dels agents vinculats i de les polítiques de joventut en general, així com el seu discurs, alhora que ha alentit els grans processos ja endegats com el propi PNJC o la Llei de Polítiques de Joventut.

Però la crisi és també una oportunitat, i la recerca ha estat útil per recuperar i recollir també aquesta informació, i entendre amb aquesta la forma amb que la crisi afecta les actuals polítiques de joventut.

Rest a per altra part veure fins a quin punt les retallades –que no racionalització– de les polítiques socials afecten a les polítiques de joventut, i les conseqüències que aquestes poden tenir en la xarxa de tècnics/ques i en la prestació del serveis al col·lectiu jove.

Temporalització

El procés d'elaboració de la recerca s'ha allargat 11 mesos, i ha tingut en compte el següent desplegament:

	2010		2011									
	Nov.	Des.	Gener	Feb.	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	
Planificació i disseny												
Contextualització i elaboració de dades secundàries												
Entrevistes -realització i buidatge-												
Grup de discussió -realització i buidatge-												
Interpretació de la informació												
Elaboració de les propostes												
Tancament document												
Presentació												

Context i diagnosi

4.- Pinzellades d'història⁶.

Amb 30 anys hem passat de les primeres polítiques de foment de l'associacionisme a les polítiques integrals de joventut, i amb això un grapat de grans projectes com el Pla Nacional de joventut de Catalunya o els Plans Locals de Joventut. Quin ha estat el camí?

Amb l'inici de la democràcia alguns consistoris municipals prenen la iniciativa de gestionar les seves pròpies polítiques de joventut, alhora que la Generalitat de Catalunya recull les competències que li són traspassades –mitjançant l'Estatut d'Autonomia- i crea la Direcció General de Joventut, organisme que pren l'encàrrec de promoure les polítiques de joventut a Catalunya.

En el seu inici les polítiques de joventut es centraven amb el suport a un associacionisme en explosió, un associacionisme que prenia el paper de representant dels joves i que l'administració acceptava com a interlocutor davant del col·lectiu. Exemple d'aquest moment n'és la creació del Consell Nacional de Joventut de Catalunya (1979), que esdevindria interlocutor de l'associacionisme jove davant la Generalitat de Catalunya.

Paral·lelament es desenvolupa la xarxa d'informació juvenil, una de les altres apostes de la primera etapa de les polítiques de joventut, amb l'objectiu d'acostar la informació al col·lectiu jove i descentralitzar determinats serveis del Departament de Joventut.

A cavall dels anys 80's i 90's en una segona etapa de les polítiques de joventut es comencen a considerar les veus emergents que reclamen polítiques integrals de joventut, que evidentment requereixen d'un major esforç de l'administració pel que fa a la coordinació i treball conjunt entre agents implicats. Amb l'objectiu de potenciar aquesta nova línia s'elabora el *Pla Interdepartamental Catalunya Jove 93-94*, que no només representa per primer cop un treball coordinat de tot el Govern, sinó que per primera vegada suposa un anàlisi important de la realitat juvenil.

És a finals dels 90's quan es genera un nou punt d'inflexió en el camp de les polítiques de joventut. L'explosió de debats a l'entorn de les polítiques joves i el moment sociopolític

---

⁶ Soler, Pere (2005). Educació i Història. *Revista d'Història de l'Educació*, núm. 8, p. 283-307.

Direcció General de Joventut (2003) Una perspectiva històrica. Dins Direcció General de Joventut (Generalitat de Catalunya), *Pla Nacional de Joventut de Catalunya. Projecte Govern, 2003* (71-83). Barcelona: Generalitat de Catalunya.

afavoreixen que es sentin les bases d'un Pla Nacional de Joventut en l'elaboració del qual col·laboraran tots els agents implicats en polítiques de joventut del país.

Aquest procés culmina el novembre del 2000 amb l'aprovació del govern del Pla Nacional de Joventut de Catalunya. Esdevé des d'aleshores el document que defineix, impulsa i coordina les polítiques de joventut a Catalunya. La Secretaria General de Joventut s'encarrega, entre d'altres d'impulsar el PNJC donant suport als Plans Comarcals, al Plan General de la Joanesa d'Aran i els Plans Locals de Joventut, i d'impulsar-lo en l'àmbit associatiu.

Amb tot es passa de les polítiques de joventut centrades en el suport a l'associacionisme i l'oci juvenil de principis dels 80, a les polítiques integrals de joventut promogudes pel Pla Nacional del 2000.

L'etiqueta de "polítiques integrals" de joventut no era gratuïta. El Pla Nacional es basava en els anomenats 10 eixos, agrupats en dos grans línies d'actuació, la d'*emancipació* i la de *participació*. En la línia d'*emancipació* s'hi agrupen els eixos d'educació, treball, habitatge, salut, cultura i mobilitat. En la línia de *participació* els eixos d'interlocució, el suport a l'associacionisme i el foment de la cultura de la participació. En desè lloc la interculturalitat, un eix transversal a les dues línies d'actuació.

L'aposta del PNJC representava un precedent històric en les polítiques de joventut de Catalunya i esdevenia un exemple per la resta de la comunitat europea.

Entre molts d'altres de les iniciatives promogudes pel PNJC esdevenen protagonistes sens dubte els Plans de Joventut. Eines de planificació i anàlisi de les polítiques municipals de joventut, però també condició ineludible per disposar del suport econòmic de la Generalitat de Catalunya.

Els plans esdevenen el lligam més estret que mai fins el moment havia existit entre Generalitat i municipis pel que a polítiques de joventut es refereix, però també esdevé condicionant, obligació, referència, eina, excusa, etc.

5.- El context normatiu

Al llarg de la història de Catalunya les polítiques de joventut s'han acompanyat de normatives. Normatives que en ocasions han estat la concreció necessària per recollir tot allò amb el que la pròpia societat ja havia avançat, o que en altres ocasions han estat el marc a través del qual desenvolupar i desplegar noves polítiques de joventut. Són també un reflex de la història.

Ahir

Al llarg de la història de les polítiques de joventut han estat diverses les normatives que les han acompanyat, regulat, dirigit, etc. Sota aquestes línies enumerem aquelles que s'ha considerat que han tingut més transcendència.⁷

Un dels antecedents en polítiques de Joventut a Catalunya que és d'obligat esment és la creació i la institucionalització del **Consell Nacional de Joventut de Catalunya (CNJC)**. El CNJC neix de la

suma de dues estructures juvenils nascudes durant la transició: el Consell de Forces Polítiques Juvenils i la Taula Coordinadora d'Entitats i Moviments de Joves (Taula de Joves).

Va ser durant la celebració del 1r Congrés de la Joventut de Catalunya, i arran d'una proposta de la Taula de Joves, que es va plantejar la creació d'un organisme que aplegués les entitats juvenils catalanes. Així doncs el 2 d'abril de 1979 la Generalitat de Catalunya crea per decret el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, dotat de personalitat jurídica pròpia, amb dues funcions bàsiques: coordinar les entitats i moviments juvenils i fer de pont entre el moviment associatiu juvenil i l'Administració en temes de política de joventut.

El 1980 passà a dependre de la Direcció General de Joventut, creada aquell mateix any, per, més endavant, passar a dependre de la Secretaria de Joventut.

No és fins el 1985 i a partir de la Llei 14/1985 que el CNJC adquireix personalitat jurídica pròpia i es finança a càrrec del pressupost de la Generalitat.

Al 1980 es crea la **Direcció General de Joventut**, evidentment un pas clar i ferm vers la plena consideració de les polítiques de joventut. La Direcció General de Joventut i amb el pas dels anys esdevindrà Secretaria General de Joventut (1992), Secretaria de Joventut (2006), i finalment Direcció General de Joventut altra vegada (2011).

⁷ Tota la informació recollida en aquest apartat té com a base el recull de legislació juvenil recollida a la web de la Direcció General de Joventut en el seu apartat de normativa i legislació en matèria de joventut. www.gencat.cat/joventut.

Al 1981 pren forma el Decret 403/1981, de **educació en el lleure** 6 de novembre, sobre reconeixement **d'Escoles per a Educadors en el Lleure Infantil i Juvenil**. El decret va establir un marc normatiu nou i específic per a Catalunya, que permetia vetllar per la formació dels dirigents d'entitats educatives en el lleure infantil i juvenil. Des d'aleshores la gestió de les polítiques i dels programes vinculats a l'educació en el lleure educatiu infantil i juvenil han estat a mans de la Direcció General de Joventut.

Al 1985, i d'entre les primeres normatives desenvolupades hi trobem l'Ordre de 31 d'octubre de 1985, del Departament de la Presidència, per la qual es crea el **Cens General d'Associacions Juvenils i Entitats de serveis** a la joventut de Catalunya. DOGC núm. 625 de 13.12.1985. Ordre que posa en evidència la prioritat de les polítiques de joventut del moment.

Amb la mateixa línia de l'ordre anterior l'any 1985 trobem la primera referència a la regulació del que s'anomenaran **instal·lacions juvenils**. És amb l'Ordre de 25 de setembre de 1985, per la qual s'estableix la normativa per a l'obertura i funcionament de Cases de Colònies i Albergos de Joventut. DOGC núm. 609 de 6 de novembre de 1985.

Es tracta d'un gest significatiu, doncs l'ordre lliga la normatització i la inspecció de les instal·lacions juvenils a la Secretaria de Joventut, una atribució més.

També l'any 1987 es redacta la primera normativa referent als coneguts i nombrosos **Punts d'Informació Juvenil (PIJ)**. Es tracta del Decret 297/1987, de 14 de setembre, pel qual es regula l'obertura i el funcionament dels Serveis d'Informació Juvenil. (DOGC núm. 900 de 9.10.1987).

Els PIJ han esdevingut, fins i tot previ a l'aprovació del Decret, un dels serveis més estesos i coneguts dels que s'han desenvolupat des de la Secretaria. De fet el desplegament dels PIJ es pot considerar la constatació d'una política a cavall entre el suport a l'associacionisme dels primers anys i les polítiques d'emancipació que la precediran.

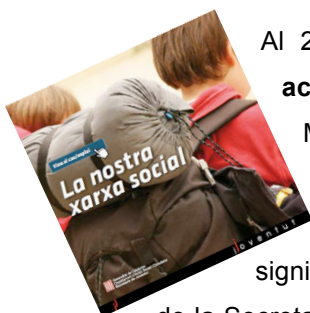
L'any 2000 tot els partits polítics amb representació al Parlament de Catalunya aproven el **Pla Nacional de Joventut de Catalunya**. Des d'aleshores esdevé el document que defineix, impulsa i coordina les polítiques de joventut a Catalunya. La Secretaria General de Joventut s'encarrega, entre d'altres d'impulsar el PNJC donant suport als Plans Comarcals, al Plan General de la Joanessa d'Aran i els Plans Locals de Joventut, i d'impulsar-lo en l'àmbit associatiu.

Amb tot es passa de les polítiques de joventut centrades en el suport a l'associacionisme i l'oci juvenil de principis dels 80, a les polítiques integrals de joventut promogudes pel Pla Nacional del 2000.

L'etiqueta de “polítiques integrals” de joventut no era gratuïta. El Pla Nacional es basava en els anomenats 10 eixos, agrupats en dos grans línies d'actuació, la d'*emancipació* i la de *participació*. En la línia d'*emancipació* s'hi agrupaven els eixos d'educació, treball, habitatge, salut, cultura i mobilitat. En la línia de *participació* els eixos d'interlocució, el suport a l'associacionisme i el foment de la cultura de la participació. En desè lloc la interculturalitat, un eix transversal a les dues línies d'actuació.

L'aposta del PNJC representava un precedent històric en les polítiques de joventut de Catalunya i esdevenia un exemple per la resta de la comunitat europea.

El Decret 184/2000, de 29 de maig, de reestructuració del Departament de la Presidència estableix en el seu article 19.5 la creació de l'**Observatori Català de la Joventut**. Òrgan que neix amb la missió de garantir que les polítiques de joventut es dissenyin en base a la comprensió de la realitat juvenil catalana i que, per tant, aquestes responguin a les seves necessitats reals.

Al 2003 es crea el Decret 137/2003, de 10 de juny, de regulació de les **activitats en el temps lliure** en les quals participen menors de 18 anys.

Malgrat és un decret totalment regulatiu disposa d'una especial transcendència, doncs es tracta de la primera normativa que regula les activitats de lleure educatiu amb joves i infants. En aquest sentit és significatiu que una normativa d'aquest tipus estigui elaborada i desplegada des de la Secretaria de Joventut, doncs la vincula clarament a les polítiques de joventut, i no a les polítiques educatives o infantils, com també podria ser.

Malgrat no es tracta en cap de legislació sí que val la pena ressenyar el naixement a finals de l'any 2004 de l'Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut, un entitat que es crea *amb la voluntat de recollir, defensar i promoure les reivindicacions i drets dels treballadors de les polítiques de joventut, un dels col·lectius professionals menys coneguts i més silencisats de l'àmbit de les polítiques d'atenció a les persones*.⁸

L'ACPPJ esdevindrà paraigües del col·lectiu de professionals i amb el temps interlocutor directe de la Direcció General de Joventut, un repte i una tasca molt important per tal de dignificar la tasca dels i les professionals, així com de les polítiques de joventut en el seu conjunt.

Al 2006 s'aprova la LLEI 6/2006, de 26 de maig, de creació de l'**Agència Catalana de la Joventut (ACJ)**. Malgrat es tracta d'un fet eminentment

⁸ <http://www.joventut.info/>, 5 d'agost de 2011.

administratiu cal tenir en compte que té conseqüències pràctiques respecte el funcionament de la pròpia Secretaria de Joventut i el desplegament de les polítiques. A partir d'aleshores, i després d'un procés prou traumàtic de divisió dels treballadors i treballadores segons es tracta de funcionaris o laborals, l'ACJ serà a grans trets la responsable de gestionar les polítiques vinculades a les nova escola, concretament polítiques d'emancipació i de participació, entre elles l'Observatori Català de la Joventut⁹, i una suma d'altres serveis heretats de l'antiga empresa pública Turisme Juvenil de Catalunya (TUJUCA) com és ara el Carnet Jove o la xarxa d'albergs de Catalunya.

En canvi la SJ es responsabilitza de la gestió del suport a les entitats, el lleure educatiu i el gran pes de l'estructura institucional.

Sigui com sigui la partió, motivada en gran part per interessos polítics marca no només un abans i un després en l'estructura de la Secretaria.

Avui

L'any 2010 ha estat un any molt especial per les polítiques de joventut de Catalunya. En ell conflueixen una sèrie de fets històrics que marcaran sens dubte el rumb de les polítiques de joventut del futur.

En primer lloc han passat 10 anys de la redacció del primer PNJC, de la primera planificació seriosa de les polítiques de joventut de Catalunya, i per tant perd vigència el Pla 2000-2010 i entra ja en vigor el nou **Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2010-2020**, una nova eina revisada i actualitzada que ha de marcar les noves línies estratègiques de les polítiques de joventut que es desenvolupen des del govern. En segon lloc també al 2010 el govern de la Generalitat ha aprovat la **Llei de Polítiques de joventut**, matèria sobre la qual la Generalitat té la titularitat des de 1979, però que fins ara no havia desenvolupat.

La Llei de Polítiques de Joventut

Després d'un llarg i laboriós procés de consulta que s'ha estès al llarg del territori i que ha implicat una important diversitat d'agents vinculats directament o indirectament a les polítiques de joventut, ha pres forma finalment la Llei de Polítiques de Joventut.

Tal i com hem explicat la Generalitat tenia atribuïdes les competències de gestió de les polítiques de joventut des de l'any 1979, any en que es va signar l'Estatut de Catalunya, però no ha estat fins 31 anys després que s'han desenvolupat a través d'una Llei. De fet cal dir que és la última competència que faltava desenvolupar.

Malgrat les moltes esperances que el col·lectiu de professionals de les polítiques de joventut tenia posades en la Llei, n'ha resultat un document de principis, un marc de referència que caldrà desplegar a través de decrets i atribucions pressupostàries.

⁹ Malgrat no es tracta d'una normativa que afecti directament el dia a dia

En tot cas també és important reconèixer la importància i les aportacions de la Llei de Polítiques de Joventut, doncs entre d'altres apunta aspectes com:

- Obligacions dels poders públics en matèria de joventut.
- Concreció de les definicions.
- Concreció de l'àmbit d'aplicació.
- Concreció de l'àmbit d'aplicació, dels principis rectors i dels principis que regeixen l'actuació en polítiques de joventut.
- Concreció del regim competencial.
- Concreció de les funcions de la Secretaria de Joventut.
- Concreció de la resta de Departaments en relació a les polítiques de joventut.
- Reconeixement del CNJC.
- Concreció de les funcions dels municipis en el desplegament de les polítiques de joventut.
- Concreció de les funcions dels consells comarcals en el desplegament de les polítiques de joventut.
- Reconeixement del PNJC i les seves atribucions.
- Reconeixement de la figura dels professionals de polítiques de joventut i concreció de les seves funcions.
- Registre i suport als serveis i equipaments públics, això com la creació del nou Registre de serveis i equipaments juvenils.
- Creació de la Xarxa nacional d'emancipació juvenil.
- Concreció de la definició d'entitats juvenils i grups de joves.
- Reconeixement del registre d'entitats juvenils.
- Concreció de les diverses formes de participació juvenil.
- Concreció de les formes de suport de l'associacionisme juvenil.
- Concreció de les fons de finançament.

La Llei no és doncs quelcom banal, sinó que al llarg de les seves pàgines ordena, tal i com s'ha pogut veure, una llarga sèrie de conceptes, eines, estructures, serveis, etc que representen sens dubte la columna vertebral de les polítiques de joventut de Catalunya, aspectes que fins el moment restaven dispersos i mancats del marc normatiu necessari. La també esmentada frustració dels i les professionals de les polítiques de joventut fa referència a la manca de concreció al respecte dels canals, eines i recursos que han de permetre la concreció i l'aplicació de la majoria de les accions recollides a la Llei, en especial les seves repercussions en les polítiques municipals.

Sigui com sigui a dia d'avui les polítiques de joventut de Catalunya disposen del marc necessari pel seu correcte desplegament. És cert per altra part que caldrà estar atents als decrets i als successius desplegaments que permetran saber de la *lletra petita* de la Llei.

El nou Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2010-2020

El PNJC 2000-2010, i com el seu propi nom indica es feia caduc l'any 2010. És per aquest

PLA NACIONAL JOVENTUT CATALUNYA
DOS MIL 10 DOS MIL 20

motiu que la Secretaria de Joventut va començar l'any 2009 a desplegar tota una sèrie d'accions adreçades a revisar el PNJC 2000-2010 i a preparar el nou PNJC 2010-2020.

A grans trets el procés ha comptat amb un primer període de revisió i avaluació del primer PNJC, i un segon període de diagnosi de la realitat i recull de propostes per tal d'afrontar el nou període 2010-2020. També en aquesta ocasió s'ha comptat amb la participació de múltiples agents vinculats directament o indirectament amb les polítiques de joventut que han fet possible disposar d'un punt de vista ampli i divers.

A diferència de la Llei de Polítiques de Joventut el PNJC 2010-2020 sí que cerca certa concreció, si més en no, pel que fa a les grans línies estratègiques a desenvolupar.

En tot cas cal esmentar que el PNJC de Catalunya 2010-2020 estableix:

- Un plantejament discursiu.
- Concreció del concepte Joventut.
- Una visió:
  - Una societat on les persones joves puguin desenvolupar els seus projectes de vida i les seves expectatives.
  - Una societat socialment més justa.
  - Una societat on les persones joves s'impliquin i tinguin un paper protagonista en el desenvolupament del seu entorn.
- Una missió:
  - Facilitar la realització del projecte de vida de les persones joves atenent la diversitat de formes i models de vida.
  - Apoderar el jove com agent de canvi social, impulsant el seu paper actiu com a ciutadà en el conjunt de la societat.
- Uns reptes –que substitueixen els anteriors Eixos del PNJC 2000-2010-:
  - Repte 1.- Aconseguir l'èxit en la **trajectòria educativa** de les persones joves.
  - Repte 2.- Aconseguir l'èxit en la **trajectòria laboral** de les persones joves.¹⁰
  - Repte 3.- Aconseguir l'èxit en la **transició domiciliària** de les persones joves.
  - Repte 4.- Promoure una **vida saludable** de les persones joves.
  - Repte 5.- Avançar cap a l'autonomia, el desenvolupament personal i la **participació** en allò col·lectiu de les persones joves.
  - Repte 6.- Universalitzar la **cultura** entre la població juvenil: treballar perquè l'oferta cultural respongui als objectius educatius i socialment cohesionadors.

¹⁰ Els reptes 1 i 2 (educació i treball) disposen d'absoluta centralitat en el model estratègic, i per tant també indirectament els sistemes de transició de la formació al treball.

- Repte 7.- Avançar cap a un **nou model de país i de societat** cohesionada, vertebrada territorialment, sostenible i innovadora en les formes d'organització col·lectiva.
- Uns objectes. Les polítiques de joventut s'orientaran a:
  - Polítiques orientades a les transicions o processos d'emancipació.
  - Polítiques orientades les necessitats de benestar.
  - Polítiques orientades a l'entorn que condiciona les oportunitats i les necessitats dels joves.
- Uns aliats:
  - L'associacionisme.
  - La internacionalització de les joventut catalana.
  - Les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC).
  - La llengua Catalana,
- Uns principis rectors:
  - Participació.
  - Transformació.
  - Integralitat.
  - Qualitat.
- Desenes d'accions a desenvolupar per cadascun dels 7 reptes del PNJC 2010-2020.

Es tracta doncs d'un PNJC més atrevit en tant que és força concret en les propostes, més coherent en tant que incorpora mecanismes d'avaluació, i més sòlid en tant que reuneix l'experiència de ja més de deu anys de PNJC.

Malgrat tot, i com és evident, cal seguir en detall la seva evolució. De fet és important tenir en compte que en el moment de tancar el document l'Associació Catalana de Professionals de Polítiques de Joventut (ACPPJ) presentava al·legacions a la DGJ al respecte de les modificacions i derogacions que la Llei Omnibus aplica a la recent aprovada Llei de Polítiques de Joventut¹¹.

---

¹¹ <http://www.joventut.info>, 26 de juliol de 2011.

6.- L'impacte de les polítiques. Resultats?

Els grans avenços que s'han fet a Catalunya pel que fa a la consideració de les polítiques de joventut són innegables. Però quin ha estat l'impacte que aquestes han tingut sobre el col·lectiu jove?

Tal i com s'ha mostrat les polítiques de joventut han evolucionat al mateix temps que ha evolucionat la societat i el propi col·lectiu jove. Cada petit pas ha estat útil, d'una manera o altre, per ajustar-se a les necessitats canviants del col·lectiu. Però... quin ha estat l'impacte d'aquestes polítiques en els joves de Catalunya? Fins a quin punt s'ha vist compensada tota la feina feta, tots els recursos esmerçats?

Es pot dir que la primera gran aposta per la planificació de les polítiques de joventut de Catalunya va ser el Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2000-2010 (PNJC 2000-2010). El PNJC es va dotar per primera vegada a la història de les polítiques de joventut a Catalunya de tot una sèrie de contingut estratègic desglossat en programes, estratègies, objectius, propostes, etc. Aquest contingut estratègic ha permès, també per primera vegada i en motiu de la redacció del nou PNJC 2010-2020, avaluar-ne l'impacte.

Per avaluar qualsevol política de joventut cal disposar d'objectius, indicadors, criteris,... acompanyats alhora de procediments com l'avaluació continuada, o altres eines de seguiment i avaluació. Però tal i com indica l'IVALUA en el seu informe final d'avaluació del PNJC 2000-2010¹² el Pla té mancances importants en aquest sentit, fins al punt que als mateixos organismes públics els ha estat impossible avaluar correctament les polítiques i el seu impacte. És per aquesta raó que l'estudi sobre l'impacte de les polítiques de joventut només es pot cenyir a les poques dades quantitatives que la Secretaria té disponibles i a la informació recollida en els estudis d'avaluació elaborats expressament en motiu de l'avaluació del PNJC 2000-2010, en aquest cas de caire interpretatiu.

Els anàlisis

Les dades disponibles estan estretament lligades al control i seguiment dels ajuts econòmics que facilita la DGJ, i ens les que queda constància de l'evolució de la despesa.

¹² IVALUA (2010). Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2000-2010: Informe final d'avaluació. Resum executiu. Dins Secretaria de Joventut, *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. (p. 38-50). BCN.

D'entre els ajuts destaquen sens dubte els Plans Local de Joventut, un important indicador del desplegament que van viure les polítiques locals de joventut al llarg del territori i a partir de l'entrada en vigor del PNJC 2000-2010 i concretament del Projecte Territori. És respecte les dades de seguiment d'aquestes subvencions sobre les que hi ha més informació.

Per altra part també es recullen algunes dades referents al suport a les entitats juvenils derivat de les polítiques de suport i foment de l'associacionisme i de la participació juvenil i sobre processos de participació, tot derivat de la tasca d'avaluació ja esmentada.

Així doncs presentem sota aquestes línies un breu resum d'algunes dades d'impacte disponibles. Per fer-ho més entenedor, i seguint els mateixos criteris del PNJC, hem ordenat les informacions segons els tres grans projectes de que constava el PNJC 2000-2010: Projecte Territori, Projecte Govern i Participació Jove.

Projecte Territori - Els Plans Locals de Joventut

El projecte Territori agrupava sota el seu títol totes aquelles accions adreçades a desplegar les polítiques de joventut al territori català. En aquest cas els PLJ i en general les regidories de joventut en són els absoluts protagonistes.

Segons les dades de l'IVALUA¹³ extretes de la DGJ i fruit del procés d'avaluació és bo tenir en compte que:

- Al 1996 el 57,4% dels municipis tenien regidoria de joventut, al 2009 n'eren 89,9%.
- Al 1996 només el 19,5% dels municipis disposaven d'una persona treballant de manera estable en l'àmbit de joventut. Al 2009 és d'un 77,8%.
- El PNJC ha afavorit la creació d'espais específics de joventut en el marc de l'organigrama dels consistoris. En tot cas són espais sectorials, verticals, que no tenen perquè estar renyits amb la transversalitat.
- El PNJC va aportar discurs, mètodes i perspectiva estratègica.
- Passats 4 o 5 anys de l'inici del PNJC aquest va deixar de ser el marc indiscutible de referència.
- Els PLJ han estat útils per millora tant el coneixement de la situació i els problemes dels joves del municipi, com el contingut i la metodologia de les polítiques de joventut.
- Ja al 2003 es detectaven certes desviacions dels objectius que s'han agreujat amb el pas del temps:
  - Han esdevingut un formalisme per demanar subvencions, sobretot degut l'absència de seguiment rigorós i avaluació de l'impacte.
  - Manca de concreció per part de la SJ sobre els objectius de planificació local, i massa rígida amb les pautes de planificació.

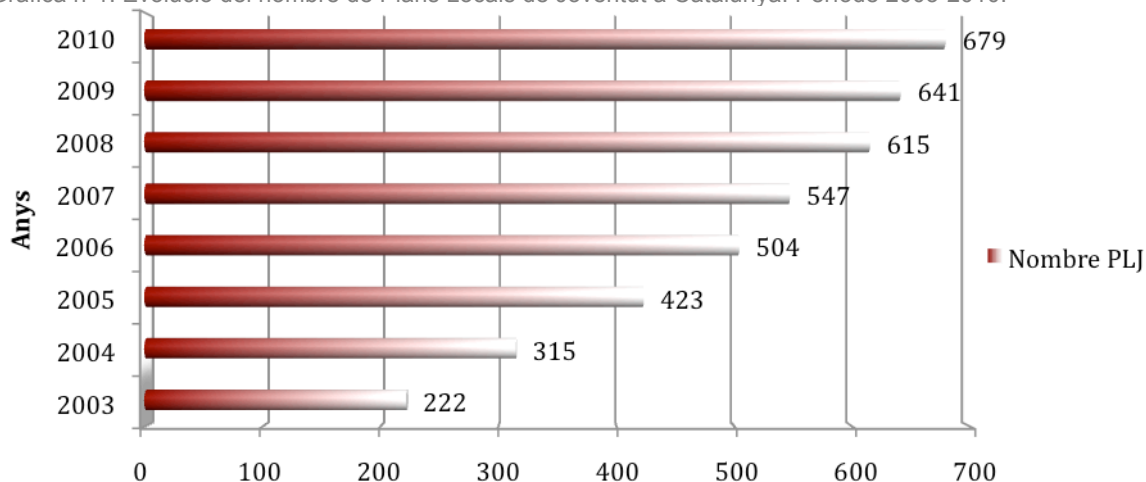
---

¹³ IVALUA (2010). Op.cit. p.43.

- Els PLJ no són instruments adequats per a tots els municipis, especialment per aquells més petits.
- Respecte la implementació:
  - Manca de transversalitat de la regidoria de participació. Manca d'influència en les polítiques nuclears municipals.
  - Manca de voluntat de la resta de regidories a l'hora de col·laborar.
  - Manca de directrius de la SJ vers el treball amb adolescents, quan a la pràctica representa un col·lectiu molt treballat des de les regidories.
  - Manca de referències per part de la SJ sobre el lleure educatiu, quan en realitat és un dels aspectes més treballats per part de les regidories.

La gràfica n°1 mostra fins a quin punt el creixement dels PLJ ha estat important durant el període 2003-2010.

Gràfica n°1: Evolució del nombre de Plans Locals de Joventut a Catalunya. Període 2003-2010.

Font: Secretaria de Joventut. Generalitat de Catalunya.

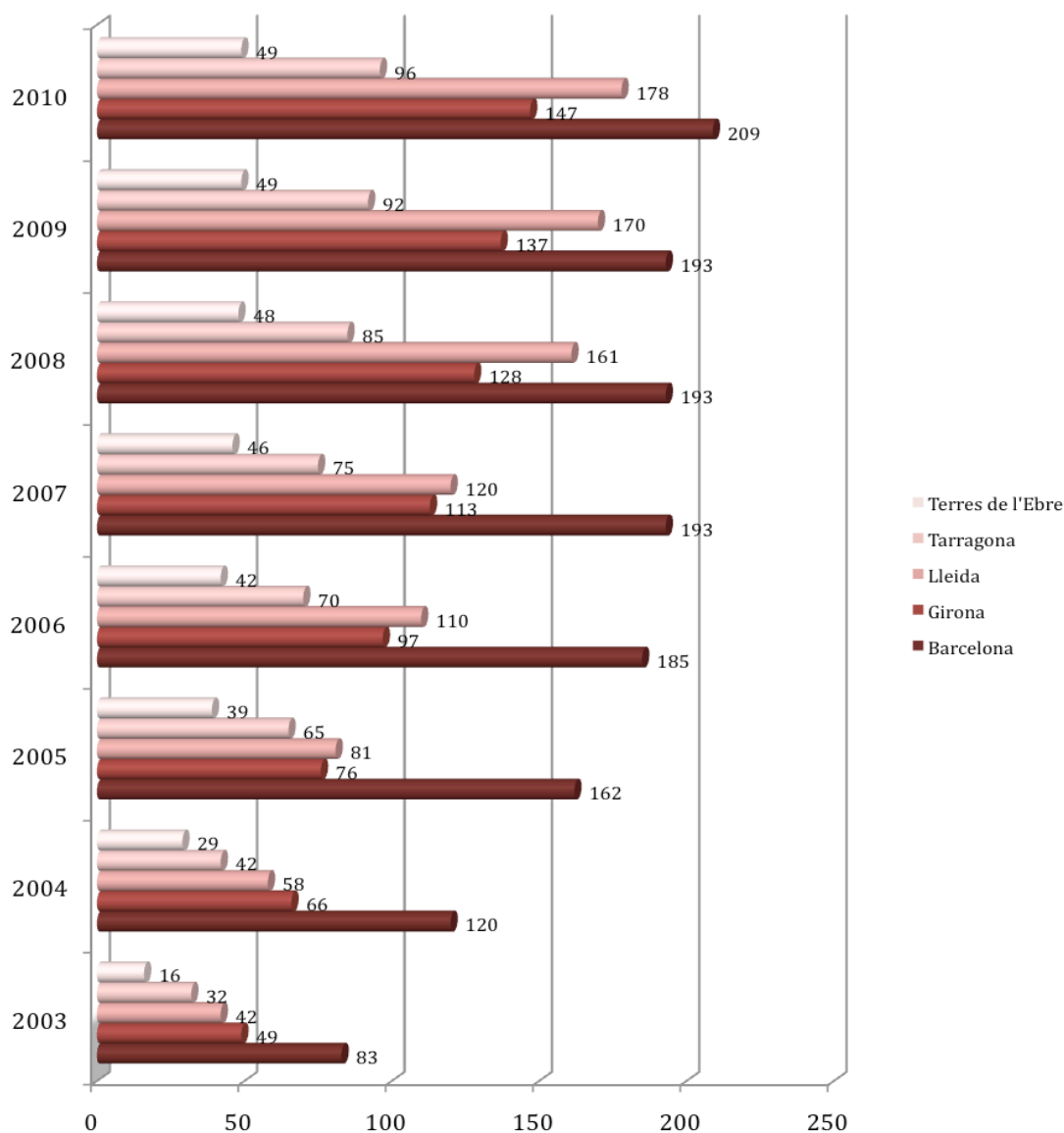
La gràfica n°2 mostra quina ha estat l'evolució del nombre de PLJ segons els diferents demarcacions. En primer lloc podem destacar l'evident evolució del nombre de plans en totes les demarcacions tal i com es visualitzava a la gràfica n°1. En segon lloc cal analitzar amb cert detall cadascuna de les demarcacions.

- **Terres de l'Ebre:** considerant el nombre de municipis de la demarcació de Terres de l'Ebre es pot dir que, malgrat els números absoluts baixos, és la demarcació amb un percentatge de població juvenil coberta per PLJ més alt de Catalunya, amb un 99,0% l'any 2010.
- **Tarragona:** La demarcació de Tarragona ha seguit també una evolució constant pel que fa al creixement de PLJ, situant-se en un 95,5% de població juvenil coberta pels PLJ al 2010.
- **Lleida:** La demarcació de Lleida ha seguit una evolució tímida inicialment, però intensa en els darrers anys. En aquest cas la població jove coberta l'any 2010 és d'un 94,2%,

la segona més baixa de Catalunya, però és fàcil d'entendre que així sigui considerant que es tracta d'una comarca molt extensa territorialment i formada per molts petits municipis.

- **Girona:** la demarcació de Girona ha seguit una evolució constant marcada per un inici molt fort que comparativament destaca per sobre la resta. L'any 2010 la població jove coberta pels PLJ és d'un 96,7%, la segona més alta de Catalunya.
- **Barcelona:** En el cas de BCN l'evolució és intensa a l'inici i molt tímida als últims anys, possiblement degut a que els grans municipis van entomar ràpidament l'encàrrec i amb el temps s'hi han afegit la resta. L'any 2010 els PLJ cobreixen un 93,8% de la població jove, el percentatge més baix de Catalunya.

Gràfica nº2: Evolució del nombre de Plans Locals de Joventut per Demarcació. Secretaria de Joventut. Període 2003-2011.

Font: Secretaria de Joventut. Generalitat de Catalunya.

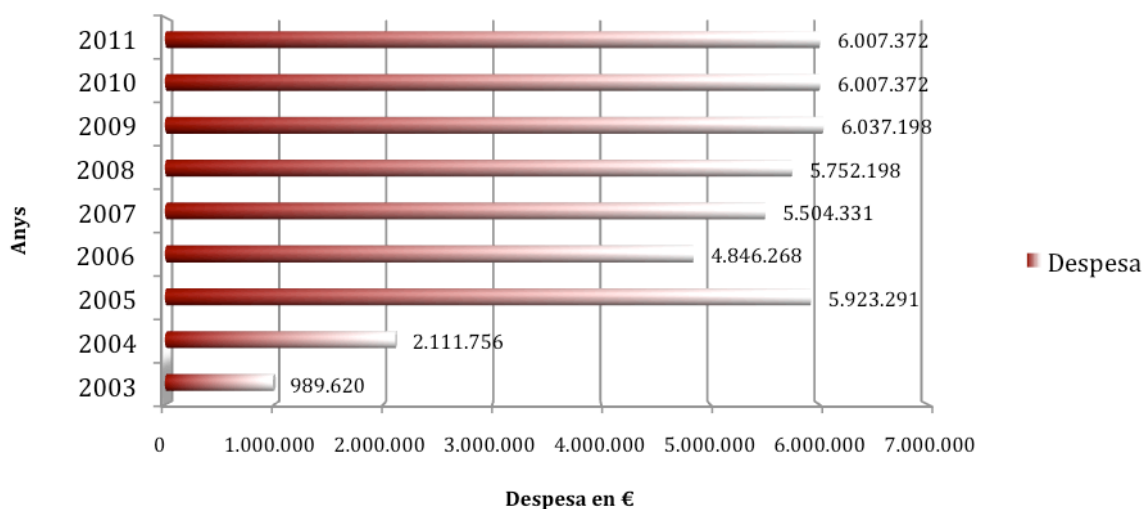

Si és ben cert que el nombre de plans ha crescut molt i de forma sostinguda no es pot dir el mateix del suport econòmic de la SJ. Com es pot observar a la gràfica nº3 els recursos van créixer sobretot durant els primers anys d'implementació dels PJ, per seguir creixent de forma sostinguda, però també moderada, durant els últims anys.

Aquesta gràfica constata i reafirma la percepció de tècniques/es i regidors/es al respecte de la manca de compensació entre els esforços adreçats a la planificació de les polítiques de joventut i el suport econòmic atorgat des de la DGJ. Aquesta percepció s'ha accentuat aquests darrers anys, en que a la percepció d'insuficiència dels recursos econòmics s'hi ha sumat els dubtes a l'entorn de les valoracions del PJ, el repartiment dels recursos econòmics i la utilitat del pla.

De la mateixa gràfica destaca l'any 2005 pel seu creixement aparentment desmesurat. Aquest creixement respon senzillament a la forma com aquell any es van computar els imports, doncs aparentment els imports de les subvencions de bens immobles del 2004 es van pagar de forma bianual durant el 2004 i 2005. La resta d'anys es van comptabilitzar de forma diferent.

Gràfica nº3: Evolució del suport econòmic en Plans Locals de Joventut. Secretaria de Joventut. Període 2003-2011.

Font: Secretaria de Joventut. Generalitat de Catalunya.

Projecte Jove – Associacionisme i participació.

Sota la denominació de *Projecte Jove* s'hi reunien totes aquelles iniciatives d'impacte directe sobre col·lectiu jove, concretament associacionisme i participació.

La Secretaria de Joventut dóna suport a les entitats juvenils entre d'altres a través de diverses línies de subvenció habilitades amb l'objectiu de facilitar el funcionament ordinari de les entitats, així com el desenvolupament de les seves activitats i projectes.

En aquest cas l'increment dels recursos econòmics adreçats a les entitats juvenils no és tant espectacular com ho és en el cas dels PJ.

Fent ús de les dades que ofereix IVALUA¹⁴ en el seu informe final d'avaluació del Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2000-2010 observem com els recursos econòmics destinats a la subvenció d'entitats juvenils ha incrementat un 5% en el període 2000-2009, en el qual les subvencions han sumat un total de 51,3 milions d'euros.

Entre 2000 i 2008 han rebut subvenció 1.433 entitats diferents, però n'hi ha dues que acumulen 11,7 milions d'euros, 12¹⁵ (incloses les anteriors) n'acumulen gairebé la meitat del total (24,8 milions d'€, un 48,4% del total), i finalment el 91,6% de les entitats subvencionades es reparteixen el 16,4% dels recursos.

Aquest desequilibri en el repartiment dels recursos es deu a la preponderància de les entitats de lleure educatiu, situació que reflecteix la situació que es dona en el propi sector, en el que les entitats de lleure educatiu tenen també un pes específic molt important.

Cal prendre atenció amb el fet que les entitats que més diners reben són entitats de l'àmbit del lleure educatiu. Entitats els membres de les quals són majoritàriament infants, malgrat un percentatge dels usuaris i monitors/es, caps i responsables de l'entitat són joves. Així doncs, més enllà de la indiscutible tasca de foment de la ciutadania que desenvolupen aquestes entitats, és just evidenciar la incoherència.

Però també cal no oblidar per altra part que el lleure educatiu forma part també de les atribucions de la Direcció General de Joventut, que les entitats del sector formen part del seu cens d'entitats juvenils, i que la DGJ és responsable de la gestió de les notificacions d'activitats d'educació en el lleure, de la gestió de les activitats d'estiu i de vetllar pel compliment de la regulació de les activitats d'educació en el lleure en les quals participen menors de divuit anys (Decret 137/2003).

Per últim no hi ha evidències clares que l'associacionisme juvenil s'hagi reforçat durant el període de vigència del PNJC.

Respecte el nombre de processos participatius que han comptat amb el suport de la Secretaria de Joventut han estat 41 al llarg del període 2004 i 2007, i amb una distribució molt irregular.

La valoració que es fa dels processos és diversa, doncs per una part es considera que al llarg del temps s'ha millorat en la qualitat dels processos participatius, amb processos més ajustats

¹⁴ IVALUA (2010). Op.Cit.

¹⁵ De les 12 entitats 9 són de l'àmbit de l'educació en el lleure, fet que mostra la preponderància de les entitats del sector del lleure educatiu per sobre de la resta de sectors.

a les particularitats de cada municipi, i per l'altra contrasta amb la manca de recursos existents per donar continuïtat i estendre les experiències.

Projecte Govern – El paper del Govern

Les conclusions que l'IVALUA extreu en la seva avaluació del PNJC 2000-2010 al respecte del paper del govern de la Generalitat, i per tant del desplegament de les polítiques de joventut en aquest període, són força contundents:

- Manca d'informes d'anàlisi, seguiment i avaluació de les polítiques de joventut endegades des del Govern de la Generalitat.
- No hi ha cap evidència de que els Departaments de la Generalitat participin activament i de manera sistemàtica de la funció d'anàlisi.
- No hi ha cap evidència de connexió entre els anàlisis sobre els problemes que afecten els joves o sobre les actuacions departamentals, amb la priorització de les polítiques del projecte Govern.
- Els mecanismes de coordinació són testimonials, i en tot cas merament informatius.
- El paper de la Secretaria de Joventut com a impulsora d'actuacions compartides amb altres Departament ha anat en augment al llarg dels anys de vigència del PNJC.

Com a conclusió de les informacions recollides als anàlisis existents en podem destacar la rellevància dels PLJ com eina d'expansió de les polítiques de joventut i el poc pes i presència de les accions desplegades des de Projecte Govern i Participació Jove, tot emmarcat en la indeterminació que comporta no disposar de dades d'impacte fiables que permetin una valoració curosa de la influència d'aquestes polítiques en el col·lectiu jove. Un col·lectiu jove que, com indiquen les dades mostrades, no sembla disposar de les oportunitats que les polítiques integrals de joventut els hauria de proporcionar.

7.- Els joves catalans. Ara.

Per reflexionar a l'entorn dels PLJ i les polítiques de joventut cal entendre també com són els joves catalans.

Les dades quantitatives

Les polítiques que ha desenvolupat la Secretaria de Joventut a llarg de la seva història són possiblement criticables en diversos sentits, però si en alguna cosa ha estat capdavantera i modèlica ha estat amb l'atenció que a prestat en el coneixement, anàlisi i comprensió del col·lectiu jove. Aquesta tasca ha estat capitanejada per l'Observatori Català de la Joventut (OCJ), un organisme de la pròpia Secretaria de Joventut que té com a objectiu *garantir que les polítiques de joventut es dissenyin en base a la comprensió de la realitat juvenil catalana i que, per tant, aquestes responguin a les seves necessitats reals*¹⁶.

També en el marc de l'avaluació del PNJC 2000-2010 l'OCJ ha elaborat i editat un estudi anomenat *La joventut catalana al segle XXI. Una anàlisi del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya*¹⁷, que marca un punt d'inflexió en l'observació del col·lectiu jove i el seguiment de les polítiques de joventut.

Això és així perquè per primera vegada l'anàlisi es basa i estipula un sistema de 108 indicadors dels quals es podrà seguir l'evolució al llarg del temps. D'aquesta forma serà possible fer un correcte seguiment de l'evolució del col·lectiu jove, detectar tendències, fer prevenció i indirectament conèixer l'impacte de determinades polítiques de joventut.

En aquesta primera edició presenten ja d'inici l'evolució dels indicadors en el període 200-2008, la qual cosa permet disposar d'una visió prou ajustada de quina ha estat l'evolució dels 108 indicadors fins als nostres dies.

Hem fet ús d'aquesta publicació per extreure aquelles dades dels vuit àmbits temàtics existents que ens han semblat més rellevants per entendre com és el col·lectiu jove dels nostres dies, destacant alguna de les gràfiques disponibles.

Població

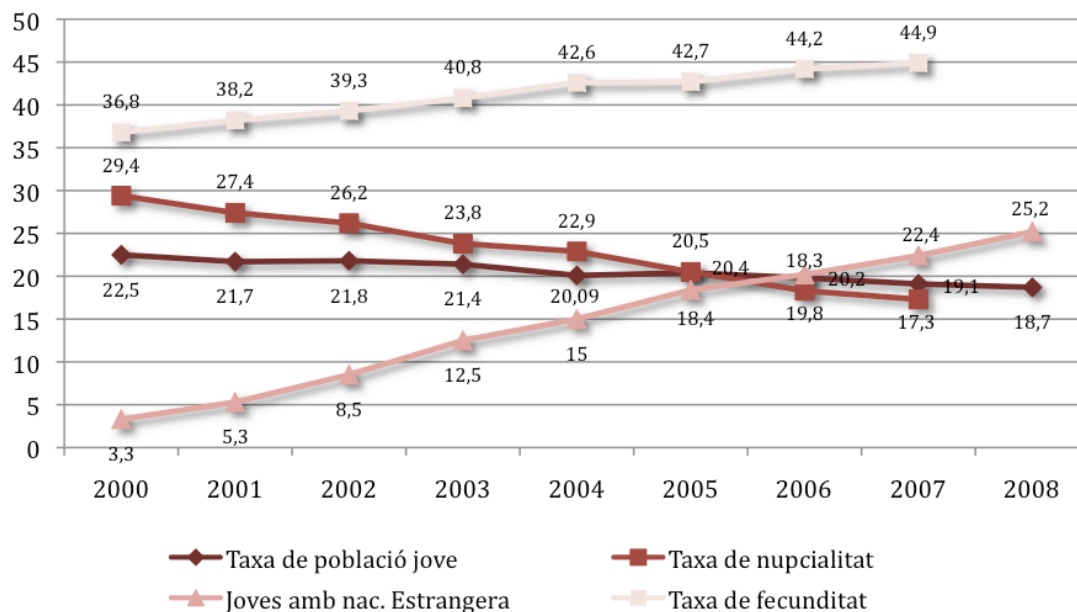
- Un 18,7% pel que fa a la taxa de població jove (any 2008-gràfica nº4)

¹⁶ Generalitat de Catalunya, Secretaria de Joventut (2010). <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/>, 17/12/2010.

¹⁷ Serracant, Pau; Soler, Roger (2009) *La joventut catalana al segle XXI. Una anàlisi del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya*. BCN: Secretaria de Joventut.

- Una taxa de creixement de la població jove (15 a 29 anys) d'un -0,4 a l'any 2008, respecte el -0,64% de l'any 2000.
- Taxa de nupcialitat del 17,3 l'any 2007, respecte el 29,4% al 2000.
- Taxa de fecunditat del 44,9 l'any 2007, respecte el 36,8% del 2000.
- 25,2% de població jove amb nacionalitat estrangera l'any 2008, respecte el 3,3% de l'any 2000.

Gràfica n°4: Contrast dades de població. Període 2000-2008.

Font: Observatori Català de la Joventut

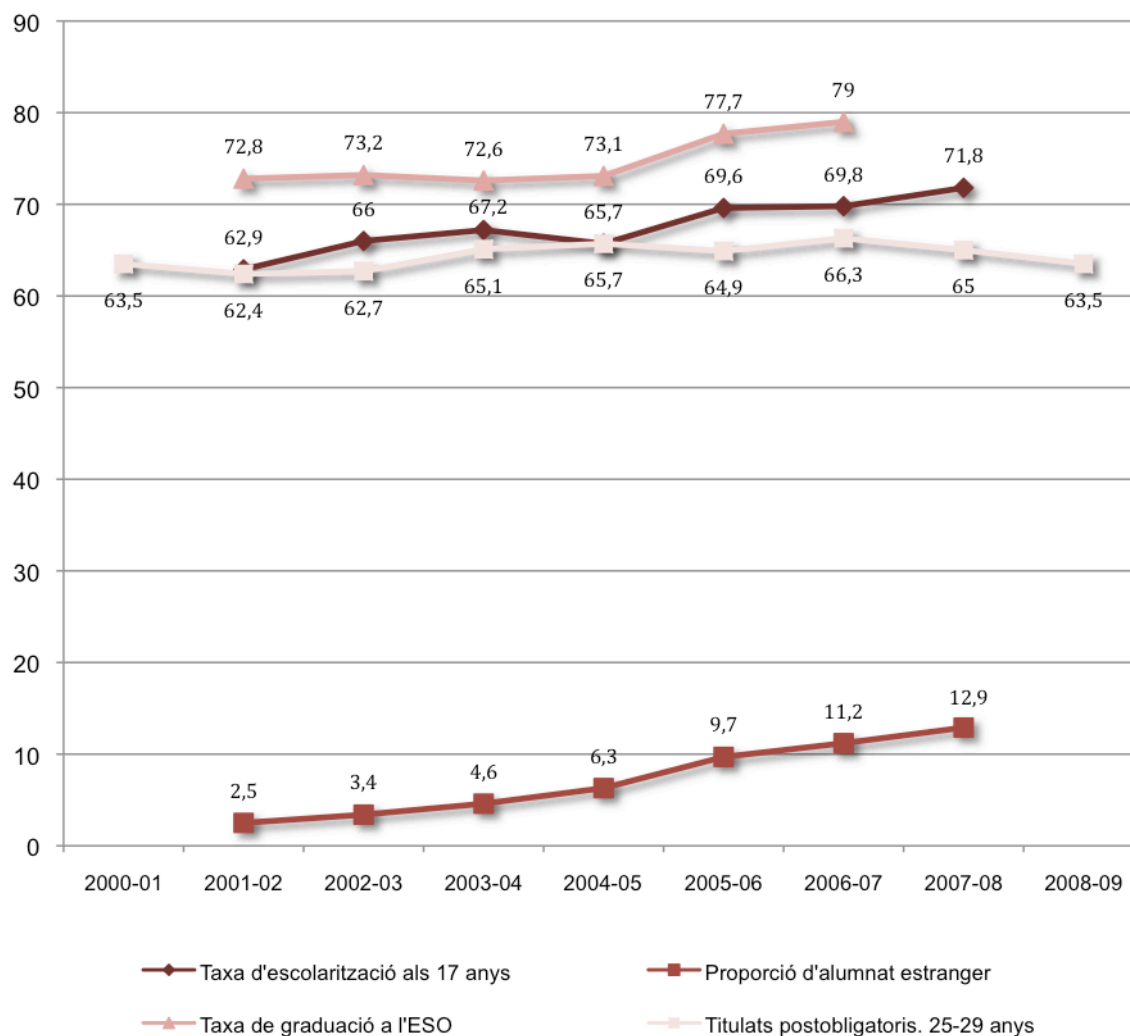
I algunes conclusions:

- Pes important de les franges altes d'edat (25-29 anys).
- Canvi familiar important al respecte de la composició de les llars.
- Important increment del percentatge de població immigrada.

Educació

- La taxa d'escolarització als 17 anys és de 71,8% al curs 2007-08, respecte el 62,9% del curs 2001-02. (gràfica n°5)
- Al curs 2007-08 el percentatge d'alumnat estranger a l'ensenyament públic secundari era del 12,9%, quan al curs 2000-2001 era del 2,5%.
- La taxa de graduació a l'ESO entre els joves de 17 anys el curs 2006-07 era del 79,0%, respecte el 72,8% de curs 2001-02.
- El percentatge de titulats postobligatoris entre la població de 25 a 29 anys l'any 2008 era del 63,5%, respecte el 63,5% del 2000. Exactament la mateixa xifra.
- Un 81,8% dels joves estrangers escolaritzats a l'ensenyament secundari ho estan en centres públics.

Gràfica nº5: Contrast dades d'educació. Catalunya. Curs 2000-01 / 2008-09.

Font: Observatori Català de la Joventut

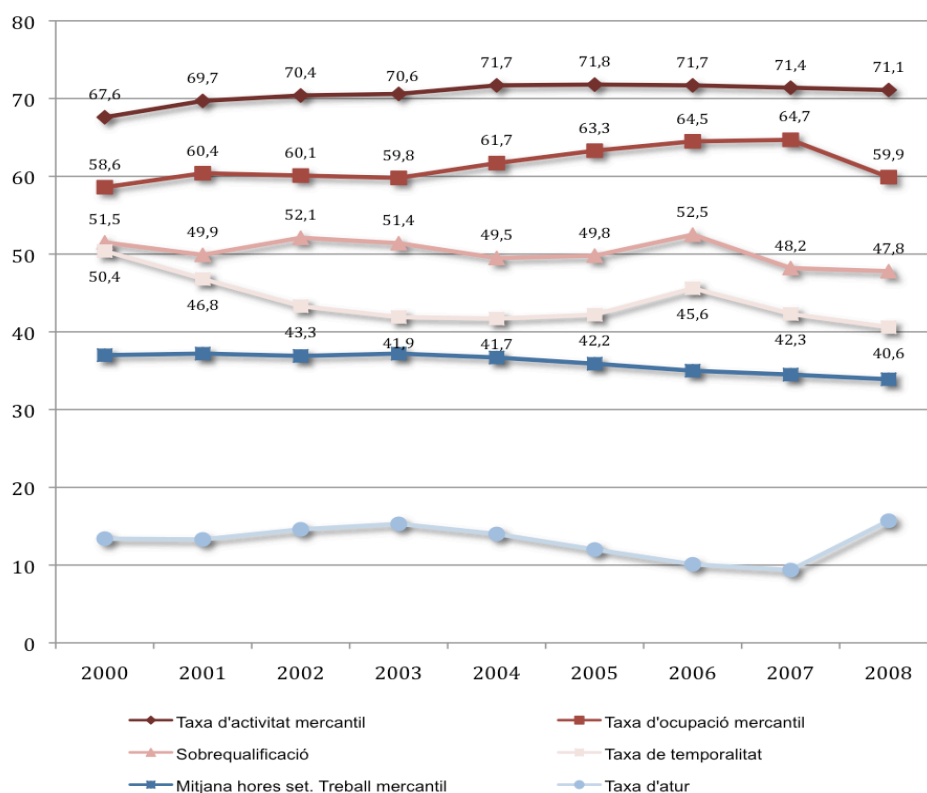
I algunes conclusions:

- Forta polarització en la que destaca el gran nombre de joves que no obtenen el títol d'ensenyament obligatori o que abandonen els estudis en obtenir-lo.
- Proporció elevada de joves catalans amb titulacions superiors.
- Polarització –en un o altre extrem- en funció de l'origen social.
- L'origen social segueix essent important a l'hora de fer l'elecció d'un itinerari professionalitzador o generalista.
- La desigualtat educativa per raó de gènere afecta ara als nois, degut a la millora de la situació de les noies en l'àmbit educatiu.
- El percentatge del PIB que es destina a educació és inferior a la mitjana europea.

Treball¹⁸

- La taxa d'activitat mercantil (aturats o buscant feina) dels joves d'entre 16-24 anys de Catalunya l'any 2008 era d'un 57,1% (51,9% l'any 2000), respecte el 47,8% que representa a l'estat espanyol, i el 44,2% que representa a la UE-27. Si ens fixem amb la franja 16-29 a Catalunya¹⁹ és d'un 71,1%. (gràfica n°6)
- La taxa d'ocupació mercantil (ocupats) dels joves d'entre 16-24 anys de Catalunya l'any 2008 era d'un 59,9% (58,6% l'any 2000).
- La taxa de sobrequalificació dels joves entre 16-29 anys de Catalunya l'any 2008 era d'un 47,8% (51,5% l'any 2000).
- La taxa de temporalitat dels joves entre 16-29 anys de Catalunya l'any 2008 era d'un 40,6% (50,4% l'any 2000).
- La mitjana d'hores setmanals de treball mercantil dels joves d'entre 16-29 anys de Catalunya l'any 2008 era de 33,9h (37,0h l'any 2000).
- La mitjana d'ingressos mensuals dels joves d'entre 16-29 anys de Catalunya és de 1.030€.
- La taxa d'atur dels joves d'entre 16-29 anys de Catalunya l'any 2008 era de 15,7 (13,4 l'any 2000).

Gràfica n°6: Taxa d'activitat mercantil dels joves de 15-24 anys. Catalunya, Espanya i UE-27. Període 200-2007.

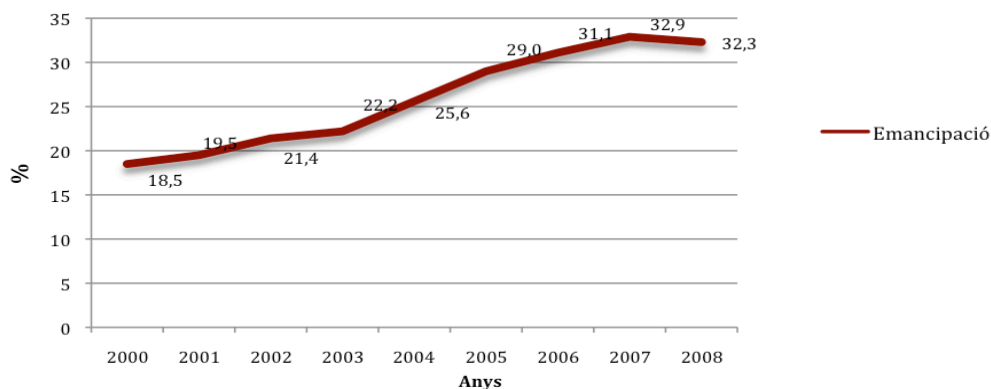
Font: Observatori Català de la Joventut

¹⁸ En l'actual conjuntura socioeconòmica cal tenir en compte que qualsevol dada que no sigui de total actualitat esdevé tan sols orientativa.

¹⁹ No hi ha dades d'altres àmbits territorials de comparació.

Habitatge

Gràfica n°7: Taxa d'emancipació domiciliar. Població de 16-29 anys. Catalunya. Període 2000-2008.

Font: Observatori Català de la Joventut

- La taxa d'emancipació domiciliar dels joves d'entre 16-24 anys de Catalunya l'any 2008 era 32,3%, respecte el 18,5% de l'any 2000. (gràfica n°7)
- El percentatge de joves d'entre 16-24 anys de Catalunya propietaris d'habitatge era, segons dades de l'any 2007, era d'un 63,2%. Un 65,7% l'any 2002.
- El preu del m² dels habitatges de nova oferta a Catalunya l'any 2008 era de 3.252€, respecte els 1.354,7 del 2000.
- El preu mensual dels habitatges de lloguer a Catalunya el 2008 era de 908,5€, respecte el 434,4€ del 2000.
- Segons la dada de solvència dels ingressos individuals entre la població jove de 15 a 29 anys de Catalunya un jove hauria de destinar el sou íntegre de 25,1 anys a assumir la compra d'un habitatge mitjà.
- El nombre d'habitatges de protecció oficial per cada 1000 habitants era de 1,4 al 2008 (0,9 al 2000).

Cultura²⁰

- La disponibilitat diària de temps lliure dels joves (15-29 anys) de Catalunya és de 7h i 41 minuts segons dades del 2006.
- La despesa setmanal en oci dels joves de Catalunya (15-29 anys) era de 35,4€ l'any 2007, respecte els 33,5€ del 2002.
- Al 2006 un 34,5% dels joves de Catalunya (15-29 anys) van participar habitualment a àmbits de contemplació cultural distingida²¹, respecte el 41,9% del 2001.
- Un 64,8% dels joves de Catalunya (15-29 anys) van al cinema com a mínim una vegada al mes de mitjana, segons dades del 2006.

²⁰ S'ha fet ommissió de les dades de comprensió del català i d'audiovidents i lectors de premsa en català per tractar-se de dades del 2001 i 2003 corresponentment.

²¹ Concerts de música clàssica, òpera, sarsuela o música contemporània, anar a museus, exposicions o galeries d'art; visitar runes, emplaçaments històrics o monuments, o assistir a obres de teatre o espectacles de dansa.

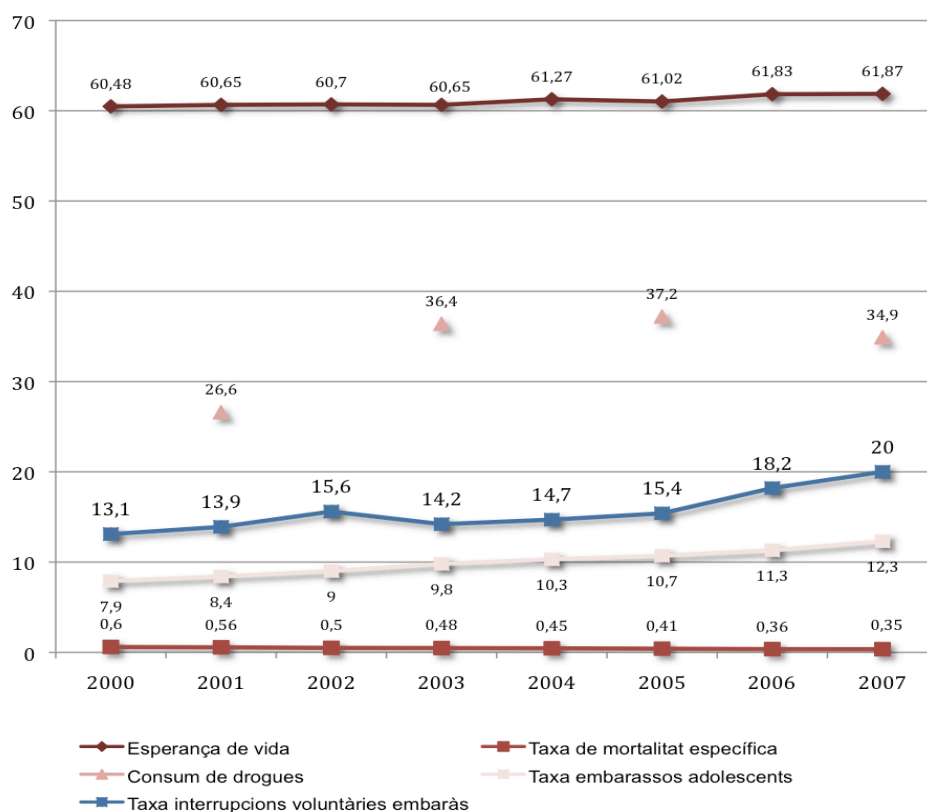

- Un 37,4% dels joves de Catalunya (15-29 anys) llegeixen cinc o més llibres l'any segons dades del 2006.
- Un 51,8% dels joves de Catalunya tenen, segons dades del 2007, la percepció de sortir força o molt de nit.
- Un 94,6% dels joves de Catalunya (15-29 anys) fan ús habitual d'internet, respecte el 74,8% del 2001.

Salut

- L'esperança de vida de la població de 20-24 anys de Catalunya als 20 anys és de 61,87 anys segons dades del 2006.
- La taxa de mortalitat específica dels joves de Catalunya (15-29 anys) era de 0,35 l'any 2007, respecte el 0,60 de l'any 2000.
- El percentatge de joves de Catalunya (15-29 anys) que al 2007 afirmava haver consumit drogues en els darrers 12 mesos era d'un 34,9%, respecte del 26,6% de l'any 2001.
- La taxa d'embarassos adolescents (14 a 17) a Catalunya i segons dades del 2007 va ser del 12,3 (per cada 1000), respecte els 7,9 del 2000.
- La taxa d'interrupcions voluntàries de l'embaràs entre les noies joves de Catalunya (15-29 anys) és de 20,0 amb dades de l'any 2007, respecte les 13,1 del 2000.

Gràfica n°8: Contrast dades salut. Catalunya. Període 2000-2007.

Font: Observatori Català de la Joventut

Participació

- L'any 2008 el 50,5% dels joves d'entre 19 i 29 anys de Catalunya afirmaven que la política els interessava molt o bastant. Al 2005 el percentatge era del 47,2%.
- L'any 2008 un 45,0% dels joves de Catalunya (15-29 anys) afirmaven sentir-se fonamentalment catalans. Al 2005 el percentatge era d'un 46,4%.
- L'any 2005 un 32,0% dels joves de Catalunya (15-29 anys) pertanyia almenys a una entitat de voluntariat.
- Al 2006 la participació electoral dels joves Catalunya d'entre 18 i 29 anys va ser d'un 50,5%, respecte el 56,3 del 2003.
- Al 2005 un 54,0% de la població jove de Catalunya (15-29 anys) havia assistit a alguna manifestació o havia signat alguna petició en els últims 12 mesos. Un 43,0% en el cas de joves que durant l'últim any havien boicotejat algun producte o n'havien comprat un per motius polítics.

Cohesió social

- Segons dades del 2007 un 14,9% dels joves de Catalunya (15-29 anys) viuen en llars on els ingressos són inferiors al 60% de la renda mediana del conjunt de la societat (risc de pobresa). Al 2004 el percentatge era del 15,3%.
- Segons dades del 2007 l'impacte de les prestacions aconsegueix reduir un 8,8% les probabilitats que els joves visquin en una llar pobre.
- Un 6,8% dels joves de Catalunya (15-29 anys) viuen en risc de pobresa extrema, per tant en llars que disposen d'uns ingressos inferiors al 40% de la renda mitjana. Al 2004 el percentatge era d'un 6,8%.
- L'índex de victimització de l'any 2007 indica que durant el 2007 un 24,5% dels joves es consideraven víctimes d'algun fet delictiu. Al 2002 el percentatge era d'un 21,8%.
- La taxa de joves catalans d'entre 18-29 anys internats en centres penitenciaris l'any 2008 era de 2,5 joves per cada mil. La taxa l'any 2003 era de 2,73.

Conclusions

El cas català s'identifica amb l'anomenat **model mediterrani**²² d'ocupació, caracteritzat per elevades taxes d'atur i temporalitat, nivells baixos de qualificació, dèficits de cobertura de les prestacions d'ocupació i nivells baixos de sindicació. En definitiva una economia alimentada per joves que **abandonen prematurament els estudis** atrets pel sou i la feina fàcil. Un model difícil de sostenir que ha mostrat les seves grans debilitats en un context de crisi com l'actual, en el que ha estat el col·lectiu jove, i en especial el poc qualificat, el que més ràpid n'ha patit els seus efectes.

---

²² Serracant, Pau; Soler, Roger (2009) *La joventut catalana al segle XXI. Una anàlisi del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya*. BCN: Secretaria de Joventut.

Ahora el retorn al sistema educatiu esdevé difícil per tots aquells i aquelles que han abandonat els estudis de forma prematura.

El mateix sistema econòmic ha propiciat doncs la **polarització** del col·lectiu jove segons joves amb estudis superiors i joves sense estudis o amb els estudis obligatoris, col·lectius amb capacitats dispars a l'hora de respondre a les dificultats del propi sistema.

Ahora cal tenir en compte l'elevat percentatge de **població jove d'origen estranger**, que representa a dia d'avui una quarta part de la joventut catalana i que es suma sens dubte al col·lectiu de joves més castigats per les condicions socioeconòmiques. Joves en general pels que no només representa un problema el nivell de qualificació, sinó també el handicap que representa ser identificat com a persona immigrada, sumat a la feblesa de la inexistència d'una xarxa social i familiar que els pugui dotar del suport necessari en moments de dificultats.

Però el model mediterrani al que les dades mostren que estem subjectes té moltes altres connotacions que s'accentuen també en temps de dificultats. L'important paper de la família, característic també del model mediterrani, s'incrementa encara més. De fet la **taxa d'emancipació** torna a caure, i per tant és també en aquest cas gràcies a la xarxa familiar que el jove rep el suport necessari davant la impossibilitats d'aquest a emancipar-se de forma autònoma.

Cal prendre atenció en aquest punt, doncs les dades posen en evidència que **les trajectòries de transició** vers la vida adulta es mostren molt heterogènies, i en destaca l'origen social, com a condicionant de les oportunitats de que disposen els joves. En aquest sentit es fa palès el fracàs de les polítiques socials a l'hora d'afavorir la igualtat d'oportunitat en la transició vers la vida adulta. **La família d'origen** és qui encara ha de facilitar la transició a la vida adulta de les persones joves, la qual cosa comporta que es produeixin amb intensitat les desigualtats socials.

Les conclusions que aporten les dades no resulten del tot novedoses. Diversos autors i autores han escrit ja al llarg del temps sobre el model de les transicions dels joves espanyols i catalans vers la vida adulta, corroboren en tots sentits les dades recollides.

Cécile Van de Velde²³ identifica les transicions juvenils de l'estat espanyol com a transicions caracteritzades pel lligam familiar, per l'espera a casa els pares, textualment l'identifica com a model "familiarista", model prou comú entre els països mediterranis.

Al seu torn Carles Simó²⁴ i la pròpia Cécile Van de Velde²⁵ posen en evidència que les diferències de classe social, o bé el nivell formatiu dels pares, segueixen sent el millor sistema

²³ Van de Velde, Cécile (2009). Joventuts d'Europa: trajectòries comparades. *Àmbits de Política i Societat*, núm. 41, p. 43-48.

²⁴ Simó, Carles (2008) *Les transicions a la vida adulta en el context de la globalització*. Col·lecció Aportacions, 35. Secretaria de Joventut.

²⁵ Van de Velde, Cécile (2008) *Fer-se adult. Sociologia comparada de la joventut a Europa*. Col·lecció Aportacions, 34. Secretaria de Joventut.

de predicció del futur del jove o la jove. Finalment Zigmunt Bauman²⁶ i un cop reconegut l'escenari aposta per la "bricoidentitat" com a estratègia de supervivència dels joves contemporanis, joves que necessiten d'adquirir la suficient capacitat d'adaptació per desenvolupar-se en un medi en canvi constant, en el que les oportunitats esdevenen també canviants i fugaces, i on mai les decisions preses tenen garanties de seguir una linealitat clara i previsible.

Un context doncs de canvi i de plasticitat, característiques que Bauman²⁷ considera que esdevindran no només característiques del col·lectiu jove, sinó que a diferència d'altres generacions poden acompanyar als joves d'avui al llarg de la seva vida, avantsala d'un canvi cultural.

---

²⁶ Bauman, Zygmunt (2008) *Una nova escena del drama entre vell i Jove*. Col·lecció Aportacions, 36. Secretaria de Joventut.

²⁷ Bauman, Zygmunt (2008; 34)

Anàlisi

8.- L'opinió dels agents

Sota aquestes línies s'hi recull un resum d'allò més destacat de les 7 entrevistes a 9 persones seleccionades expressament per l'ocasió.

En cadascun dels apartats es destaca en primer lloc allò que ha estat compartit per la majoria de les persones entrevistades, i seguidament un resum de les aportacions.

Cal tenir en compte que la informació aquí recollida serà sotmesa a interpretació per part d'un grup de tècnics i tècniques de joventut. Aleshores la suma de la informació recollida i les aportacions del grup de tècnics i tècniques permetran construir finalment la resposta a la pregunta que encapçala la cerca que ens ocupa.

L'evolució de les polítiques de joventut fins a dia d'avui

Sobre l'evolució de les polítiques de joventut és sens dubte una de les preguntes en que hi ha hagut més unanimitat entre les persones entrevistades

L'evolució de les polítiques de joventut des de la represa de la democràcia a mans de la Direcció General de Joventut es valora en positiu, sens dubte. En tot cas s'hi sumen alguns matisos que prendran forma al llarg del resum.

Les polítiques de joventut al llarg de la seva evolució han aconseguit revaloritzar-se i prendre força, sobretot gràcies al PNJC, als PJ i al bon treball de planificació que s'ha fet des de la DGJ, però sobretot des dels municipis i comarques. S'ha millorat en la definició del sector, de les seves competències, de les necessitats del col·lectiu jove, alhora que s'ha assolit amb el temps una clara expansió a territori

Si inicialment les polítiques de joventut prenen quasi exclusivament cert aire lúdico-festiu les polítiques integrals de joventut cal reconèixer que han estat útils per afrontar, amb major o menor encert, les necessitats del col·lectiu.

Sigui com sigui es considera que les polítiques integrals de joventut no han aconseguit tancar el seu cicle a manca d'un pas ferm que hauria de resoldre finalment les necessitats estructurals dels joves.

En negatiu resta que el creixement que han viscut les regidories de joventut no hagi anat acompanyat d'una major coordinació amb altres regidories molt vinculants pel propi col·lectiu jove com podrien ser la de salut, habitatge, promoció econòmica, etc, que massa sovint han seguit les seves pròpies dinàmiques al marge dels PJ o de les necessitats detectades al respecte del col·lectiu jove. O la tendència de determinats municipis a entendre les polítiques de joventut exclusivament des de la perspectiva de l'oci, més que del lleure o del lleure educatiu.

El factor territorial hi juga també un paper important i veurem que es reflecteix amb força al llarg del resum. L'evolució de les polítiques no ha estat ni pot ser la mateixa als municipis petits que als municipis grossos. Els municipis petits han vist limitades les seves possibilitats a l'hora de desplegar polítiques integrals de joventut, evidentment i en especial les vinculades a l'emancipació. Les possibilitats i necessitats d'uns i altres són diverses o aquesta n'és la percepció, i també ho ha estat l'evolució i el resultat.

L'estat actual de les polítiques de joventut

En aquest cas les respostes recollides posen en evidència la diversitat en els perfils de les persones entrevistades, i la riquesa dels diversos discursos. Malgrat tot, com en el cas de la primera pregunta, també en aquest ocasió les persones entrevistades no dubten a reafirmar la important evolució de les polítiques de joventut, malgrat tot les crítiques en aquest cas són força més evidents.

Es recull la sensació de moment d'estancament, d'un moment en que es posa en evidència que la teoria i la pràctica pateixen de certa desconexió.

Les polítiques de joventut no arriben tant com es voldria als joves dels municipis, els eixos del PNJC es demostren ambiciosos, però irrealistes, inassolibles, alhora que es percep la necessitat d'ajustar les polítiques a les necessitats d'un territori amb realitats socials, econòmiques i culturals molt diferents.

El mateix paral·lelisme es fa entre el discurs dels representants polítics i la realitat. Un discurs –vist evidentment des dels ulls dels qui ocupen càrrecs tècnics- que no es transmet a la realitat més immediata.

En el mateix sentit s'aprofundeix a l'entorn dels dubtes sobre l'impacte real de les polítiques de joventut que s'han desenvolupat des de la DGJ. Han anat més enllà de les creació d'infraestructures i el pas de les hores a l'entorn d'un pim-pom? Fins a quin punt s'hi ha arribat? A quins joves? Quins indicadors ens poden aportar informació al

respecte de l'impacte d'aquestes polítiques? Es fa evident que la manca d'eines que permetin avaluar-ne l'impacte és percebut com a un handicap important.

El debat també és a l'entorn de la utilitat real de les polítiques de joventut. La conclusió no és fàcil, doncs no és clar fins a quin punt les condicions actuals dels joves de Catalunya serien diferents –o millor o pitjors- sense polítiques de joventut. En tot cas es pot concloure que les polítiques de joventut tenen com a mínim l'objectiu de seguir-se reivindicant. La joventut és un moment on es passa de la vida en família, i per tant d'un determinat context i una determinada posició a l'estructura social, a una vida autònoma, i per tant a un nou context i una nova posició a l'estructura social.

Sabem que si és la família o el mercat el que facilita les oportunitats en aquest moment de transició es segueixen reproduint desigualtats, i per tant és important que les polítiques de joventut incideixin en aquest moment per minimitzar-ne els efectes i oferir oportunitats reals.

Si hi sumem les dificultats generacionals que en un context com l'actual viuen els joves és suficient per entendre que les polítiques de joventut haurien d'esdevenir centrals, tant pels municipis com per la Generalitat.

No es deixa de banda per altra part la responsabilitat que recau en els municipis o en els propis joves. Es posa també en evidència la vital necessitat de disposar de tècnics i polítics motivats i sobretot capaços de posar les polítiques de joventut en l'ordre del dia de les agendes municipals, de vetllar perquè el PLJ sigui realment "local" i no el pla de la regidoria de joventut.

En el mateix sentit es critica amb força la incapacitat per treballar a partir de la transversalitat, una assignatura absolutament pendent a tots nivells, sigui per part de la DGJ, sigui per part de les regidories dels ajuntaments –ha excepció dels petits municipis on aquesta és inherent-. Es tracta d'un problema sagnant i de difícil solució des del moment en que es reconeix per una part la incapacitat, bé de la regidoria, o bé de la pròpia DGJ, d'endegar polítiques atrevides en qüestions estructurals, i per l'altra l'habitual duplicitat de serveis i recursos en el que sempre en surten perjudicades les polítiques més dèbils, i per tant la DGJ o la regidoria davant les homòlogues d'habitatge, treball, promoció econòmica, salut, etc.

Cal, en aquest sentit un canvi en la política de treball de les administracions.

Cal reconèixer que el nou PNJC afronta molts dels problemes anomenats, i per tant podria ser l'excusa per fer un salt endavant. Però no escapa en cap moment que l'actual conjuntura socioeconòmica no facilitarà que les polítiques de joventut, que podríem considerar una menudesa en el camp de les polítiques socials, passin a formar part de les prioritats del govern.

I els joves. Un col·lectiu cada vegada més divers, més plural en sí mateix i en les seves diverses necessitats. Un col·lectiu que en ocasions tampoc dubta a l'hora de demanar cartes al reis de difícil compliment per, seguidament, desaparèixer.

El paper dels PJ fins a dia d'avui

Com en el cas de la primera pregunta en aquesta ocasió les respostes han estat també clares i concises. La coincidència en alguns aspectes pren força.

Per sobre de tot es valora el paper que juguen els PJ en la seva tasca d'estructurar i planificar, tasca sobre la qual no existeix discussió alguna, doncs malgrat hi ha qui considera que els PJ no reben per part de la Generalitat tot el suport econòmic necessari, en cap moment es posa en dubte la utilitat del PJ com a eina de treball municipal, imprescindible per a qualsevol política pública.

No és només una bona eina de planificació municipal, sinó que és també una bona guia a mans de la DGJ per facilitar el treball en polítiques de joventut a tots aquells municipis que s'inicien. La garantia de treball ordenat en base diagnosi, propostes, programes, indicadors, etc.

En aquest sentit s'atribueix als PJ l'expansió, la institucionalització i la dignificació de les polítiques de joventut arreu del territori català amb un èxit indiscutible, directament lligat l'aparició, expansió i consolidació de la figura del professional de polítiques de joventut.

Des d'una perspectiva diferent els PJ esdevenen importants en tant que situen al jove com a eix central d'unes polítiques, als joves com a protagonistes.

Però el PJ també arrossega crítiques de consens entre els agents implicats. La manca de relacions entre els municipis i la DGJ, la manca de flexibilitat del PJ, la manca de formació específica, o la insuficiència dels recursos econòmics que acompanyen l'elaboració del PLJ en són les principals.

- En primer lloc es considera que l'exigència que transmet la DGJ en l'elaboració del PLJ no es veu recompensada ni pel recolzament econòmic, ni per la manca de contacte, seguiment i avaluació que aquesta en fa. De fet es comenta que l'únic contacte passa per la justificació del PLJ, i per tant merament per les factures.
- Aspectes com la manca de contacte i seguiment, la repetició, i la insuficiència dels recursos econòmics són també i entre molts altres motiu de desmotivació entre els tècnics i tècniques de joventut, que després dels primers anys de PLJ el prenen com a un mer formalisme d'accés a les subvencions, i perd per tant el sentit i la rigorositat que es voldria. Esdevé en definitiva un projecte poc empàtic.

- L'elaboració del PLJ requereix de formació específica: objectius, indicadors, criteris,... que els i les professionals no sempre tenen o disposen.
- Per últim la crítica a la manca de flexibilitat del PLJ, una reflexió tant compartida com incompresa per alguns dels agents implicats en el projecte que ens ocupa, i que es desenvolupa amb més profunditat en les posteriors preguntes.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

La pregunta que ens ocupa és alhora el subtítol de la cerca que presentem, una de les claus de la diagnosi.

Les respostes a les preguntes treballades fins el moment portaven sens dubte en una mateixa direcció no del tot esperada, **la indiscutible validació dels Plans Locals de Joventut com a eina de diagnosi, planificació i disseny de les polítiques de joventut.**

Tot i que la continuïtat del PJ és una opinió de consens també ho són les crítiques en diverses direccions, crítiques que haurien de donar pas a canvis que haurien de permetre una reformulació dels PJ en el que podríem anomenar una segona generació de plans, o de plantejament de les polítiques de joventut.

Concretament sobre els PLJ hi ha qui considera que si bé han tingut molt de sentit en una primera etapa d'inexperiència municipal no està tant clar en l'actualitat. No es propugna la desaparició dels Plans, sinó també en aquesta ocasió la flexibilització. Flexibilització perquè els municipis decideixin si es tracta d'una eina útil o no per ells. Cal en el mateix sentit donar peu també a la iniciativa, a la creativitat, a l'autonomia municipal, etc, sense deixar mai de banda l'avaluació, i l'estudi de l'impacte i la idoneïtat de les actuacions.

Més compartida és l'opinió que cal una nova política de treball que elimini definitivament la sensació constant d'estar fent feina que altres departaments o organismes ja fan, i de la que en realitat tenen les competències, i els recursos. Cal en tot cas trobar la forma perquè els joves siguin correctament atesos en aquests serveis considerant les seves particularitats o necessitats específiques.

En aquest mateix sentit cal prendre seriosament el concepte *transversalitat*. No només compartir i no duplicar recursos, sinó coordinar el treball dels equips, regidories, departaments, en una mateixa direcció. Vetllar perquè el PJ esdevingui el pla estratègic municipal o comarcal que vol i ha de ser, coordinat si cal amb la resta de plans estratègics.

La *transversalitat* també ha d'esdevenir oportunitat per portar la visualització a l'extrem, detectar al detall qui fa què, unir esforços, evitar duplicitats, fer encàrrecs, alhora que entendre que les polítiques de joventut no només les fa l'administració i no només han de passar per l'administració, sinó que el teixit social ofereix i disposa de recursos que és important no obviar.

El desplegament de la Llei de Polítiques de Joventut de Catalunya també ha de formar part de l'agenda política. Una llei que es considera que cal concretar amb l'objectiu de millorar el recursos humans i econòmics disponibles.

En una direcció similar a la que ja treballa la DGJ a través de l'Observatori Català de la Joventut, la necessitat d'avaluar l'impacte de les polítiques. Avaluar-ne l'impacte, l'èxit en els diferents territoris, en els diversos perfils de joves. Esbrinar a qui arriben les polítiques, a qui no arriben, els efectes, etc. Imprescindible per millorar l'eficàcia i l'eficiència de les polítiques, més enllà de la solució fàcil i còmode d'accedir als joves associats.

La formació de polítics en matèria de joventut pot esdevenir també una de les assignatures pendents. No es considera suficient que regidors/es sense cap tipus d'experiència, o tan sols pel fet de ser membres de les joventuts polítiques, prenguin càrrecs de responsabilitat en matèria de joventut.

El futur dels PJ

La major i més important conclusió de l'anterior pregunta és la validació dels PLJ com eina de diagnosi i planificació de les polítiques de joventut. Aquesta mateixa conclusió dóna resposta doncs a la pregunta que ara ens ocupa. El futur dels PLJ és doncs la continuïtat, una continuïtat que malgrat tot passa per una sèrie de canvis i matisos que s'intenten recollir sota aquestes línies.

El PJ ha de reflectir possibles canvis vers un model de treball definitivament transversal, ajustar els seus objectius, però també mostrar-se flexible amb les diverses realitats territorials.

Com s'ha comentat anteriorment l'increment de la flexibilitat dels PJ és una petició de consens per part dels representants de municipi, en canvi sorprèn als representants supramunicipals. Per una part es sol·licita flexibilitat en les directrius de la DGJ per ajustar els PJ a les necessitats del municipi, per evitar els vicis i les mentides que suposa ajustar al Pla a les prioritats de la DGJ, per incentivar que sigui una eina útil pel

municipi, etc... però la realitat des de la perspectiva dels qui tenen relació amb la DGJ és que aquesta percepció forma part d'una exageració que ha crescut al llarg dels anys, fins al punt que ha esdevingut mentida. Parteix possiblement de l'inici del PJ i de les polítiques integrals quan certament es comentada que l'oci havia deixat de ser prioritat, les polítiques de joventut no podien ser només concerts, i calia pensar també amb les polítiques d'emancipació. Amb el pas del temps el missatge s'ha transformat fins a creure que l'únic que es subvencionava eren les polítiques d'emancipació.

A ulls de la DGJ res més lluny de la realitat, doncs el PJ i la seva diagnosi tenen com a objectiu justificar les necessitats de cada municipi, siguin quines siguin, i garantir que les propostes donen resposta a una determinada realitat. Són els mateixos tècnics de la DGJ els qui afirmen que és el lligam de la diagnosi amb propostes que donin resposta real a les necessitats detectades el que es valora dels PJ, no la tendència vers unes o altres polítiques.

En qualsevol cas, i malgrat sigui tan sols un malentès, esdevé un problema important al qual cal donar resposta per tal d'evitar la perversió de PJ que volgudament no responen a la realitat municipal, sinó a suposats interessos de la DGJ, i afrontar el debat –en aquest cas real i compartit- al respecte de la millor forma de donar resposta a les necessitats dels municipis, sobretot d'aquells més petits en els que l'esforç d'elaboració del PJ no es veu en cap cas recompensat, o bé portar la flexibilitat a l'extrem com es proposava a l'anterior pregunta, cedir tota l'autonomia al municipi i centrar els esforços de la DGJ en avaluar els resultats de "l'autonomia municipal".

També en relació als PJ, i com s'esmentava en anteriors preguntes, cal introduir millores importants vinculades al seguiment que fa la DGJ del treball a municipis: el perquè de la nota atorgada, les observacions al respecte, els punts forts i punts febles, la percepció que es té la de tasca que desenvolupa el municipi, l'avaluació de les polítiques desenvolupades, o bé senzillament l'acompanyament i l'assessorament. Alhora és just esmentar que cada Coordinació Territorial de Joventut té la seva pròpia tradició, i per tant no totes les demarcacions perceben aquesta necessitat amb la mateixa intensitat.

Es pot també reflexionar al respecte de la participació dels joves, que ha quedat en entredit al llarg de les entrevistes: poca implicació, cartes al reis, desinterès...

Pren importància també en aquest cas la interdepartamentalitat, molt lligada també a la visualització, al canvi de forma de fer política que ja s'esmentava anteriorment. Deixa de tenir sentit elaborar planificacions estratègiques d'abast municipal sense disposar d'una imatge clara dels recursos que tècnics o joves tenen a la seva disposició i a mans d'altres regidories, departaments o organismes.

També es fa esment de la necessitat d'una transversalitat i interdepartamentalitat activa, portada a l'extrem, en la que la mateixa DGJ detecta necessitats expressades en els PJ municipals i en fa difusió als Departaments competents per tal que hi donin resposta, o advertir al municipi en el cas que el seu servei generi duplicitats innecessàries al territori.

El futur de les polítiques de joventut

Hauria estat interessant poder-ho analitzar sense estar sotmesos a la evident pressió i influència de l'actual crisi econòmica o socioeconòmica com la que vivim, i desitjable considerant evidentment el mal moment que viuen tantes i tantes persones i famílies.

L'actual conjuntura comporta que el futur de les polítiques vist des dels ulls dels agents implicats no respongui tant a l'evolució natural de les polítiques de joventut del nostre país, sinó al gir al que s'han vist sotmesos i a les necessitats imperioses del moment.

L'ocupació, la formació i la informació esdevenen prioritat en aquest moment per part dels representants de municipis. Ocupació per agilitzar, en la mesura del possible, la incorporació dels joves al mercat laboral. Formació per preparar el màxim possible als joves per la futura entrada al món laboral. Informació per dotar als joves del màxim d'oportunitats possible.

Malgrat la prioritat explícita a municipis és treballar per la formació, informació i ocupació es considera important seguir treballant amb les línies d'emancipació i participació amb l'objectiu de no deixar de banda cap dels fronts de treball. Alhora cal revisar en gran mesura, i tal i com ja s'ha esmentat anteriorment, la forma com s'arriba als joves, i garantir que les polítiques afecten als joves que ho necessiten i no només a aquells que tenen un accés fàcil als recursos.

Cal permetre un canvi real en la política de treball: més eficient, més acurada, més coordinada i organitzada, sense duplicitats i amb canals i processos més clars i entenedors.

Hi ha certa coincidència també a l'hora de posar sobre la taula la necessitat de potenciar el treball en valors i l'actitud individual davant el projecte de vida:

- Per una part aquell treball personal més relacionat amb l'empoderament personal necessari per evitar esdevenir joves desocupats i desmotivats, la qual cosa no hauria de passar només pel treball personal que cadascú pot fer, sinó per un canvi en la percepció que es té des dels organismes del col·lectiu jove. Potenciar el col·lectiu i les persones joves en el seu paper en la societat, en la vessant de la creativitat, de l'emprenedoria, etc.

- Les polítiques de joventut han de crear arguments que permetin al jove reinventar-se cada dia amb l'objectiu d'aprofitar totes les oportunitats que li passen pel davant en un moment de canvi i readaptació constant.
- Es percep la necessitat de fer visibles valors presents de múltiples formes entre els joves, però poc reconeguts pel conjunt de la societat.
- L'educació en el lleure ha de seguir sent una aposta de futur, doncs és encara ara una de les més grans escoles de valors amb molt bons resultats al llarg de la història. Però cal també potenciar noves fórmules i estratègies que permetin arribar a altres joves també a través dels seus propis interessos, motivacions i necessitats.
- Cal potenciar l'interès i la participació dels joves en la vida pública, en la política, en els afers socials. Fomentar una ciutadania activa.

En tots els casos cal reivindicar la centralitat de les polítiques de joventut, de les polítiques socials. La seva capacitat d'incidència a l'hora de transformar i millorar les condicions de vida dels joves serà mínima si mantenen l'actual paper secundari, i es fa urgent treballar perquè la transició entre la vida familiar i la vida autònoma no segueixi reproduint desigualtats.

Acabada l'exposició de l'opinió de les persones entrevistades al respecte del futur dels PJ i de les polítiques de joventut –en els dos últims punts- sorprèn, des del meu punt de vista, la poca originalitat de les reflexions i propostes, doncs la majoria d'elles responen a objectius prefixats en l'anterior PNJC 2000-2011. Cal considerar doncs que els objectius no només no han estat assolits, sinó que han existit serioses dificultats per treballar-los. En perspectiva de futur, i avançant-me a la interpretació, sembla clara la necessitat de focalitzar i prioritzar les polítiques davant l'aparent impossibilitat de fer front des de la pròpia DGJ a les polítiques integrals.

Conclusions: I ara què?

9.- I ara què?

I ara què? és el títol de la recerca i una de les preguntes, la més directa de les que havien de respondre les persones entrevistades. *I ara què?* vol expressar el dubte sobre quina nova etapa han d'encetar les polítiques de joventut després de la gran etapa, ara ja en certa davallada, dels Plans de Joventut.

Introducció

Com dèiem *I ara què?* volia assajar sobre la possible nova etapa en el camp de les polítiques de joventut un cop l'auge dels Plans de Joventut ha mostrat ja senyals de debilitat. És doncs en aquest apartat en el que finalment s'intenta donar resposta a la pregunta que ha encapçalat tota la cerca.

Cal tenir en compte que la resposta que es presenta és un assaig personal que deriva de l'ús i de la interpretació –també personal- de tota la informació recollida al llarg del procés de treball en el que han participat tècnics/ques, polítics/ques i representants del món acadèmic.

Per tal de presentar-ho correctament s'ha dividit l'apartat en subapartats que mostren en primer lloc la resposta a la pregunta que ha encapçalat la cerca, i en segon lloc els arguments que la justifiquen.

La resposta

Després d'anlitzar i interpretar la informació recollida la resposta és clara, la següent etapa de les polítiques de joventut no només no renega dels Plans de Joventut, sinó que els valida rotundament com a eina de dignificació i planificació de les polítiques de joventut. Però el mètode ja no n'és el protagonista, o en tot cas no n'és l'únic, sinó que esdevenen protagonistes dues preguntes que podríem considerar eixos vertebradors de moltes de les reflexions recollides, **Cap on?** i **Com?**, i que seran útils per desenvolupar la resposta que ens ocupa.

Cap on? i **com?** no han esdevingut, com potser al principi pretenia propostes novedoses i originals. Ha format part de la recerca entendre que el nivell –baix- de desplegament de les polítiques de joventut recollides en el PNJC 2000-2010 no permet un canvi radical d'etapa, i que el futur passa per la reformulació de l'estratègia de desplegament de les polítiques de joventut que es desenvolupen des de la DGJ, la prioritització i correcta planificació dels objectius

establerts, i l'establiment de noves formes de relació i treball amb tots i cadascun dels organismes implicats.

Cap on?

Cap on? és una pregunta a fer en el camp de les polítiques de joventut i en el marc actual per entendre la direcció que han de prendre les polítiques de joventut després de descobrir-se poc útils²⁸ davant els grans objectius estructurals vinculats a les polítiques d'emancipació o de transició a la vida adulta.

Cap on? per entendre quin ha de ser el paper de les polítiques i dels serveis de joventut davant un moment de crisi –especialment cruenta amb el col·lectiu jove- i retallada de les polítiques socials.

Així doncs, Cap on?

Quelcom a prioritzar i a treballar partint de la base d'un canvi de model en la planificació de les polítiques i especialment en el mètode de relació i treball amb la resta d'organismes implicats en el desenvolupament de les polítiques de joventut:

- Cap a **consolidar** els avenços que tants esforços ha costat assolir, i treballar perquè les polítiques de joventut ocupin un espai de **centralitat** sense el qual no deixaran mai de ser polítiques de segona fila.
- Cap a potenciar aquelles polítiques de caire més **afirmatiu** adreçades a desplegar el màxim potencial creatiu i intel·lectual dels i de les joves de Catalunya, i **revisar** profundament i crítica el paper a desenvolupar per part de la DGJ en relació a les polítiques d'emancipació.
- Cap a focalitzar el treball no només en el jove, sinó en el seu **context**. Reconeixent i facilitant la **implicació** dels joves en la societat, l'**empoderament** personal i destacant els **valors** que caracteritzen i que volem que caracteritzin els joves catalans.
- Cap a afrontar el futur immediat amb la vista posada a l'**ocupació, a la formació i la informació**, sense oblidar de treballar per la racionalització i coordinació dels serveis.

²⁸ Els estudis encarregats per la pròpia DGJ en el marc de la revisió del PNJC 2000-2010 posen en evidència en primer lloc la dificultat existent per valorar l'impacte de les polítiques d'emancipació, i en segon lloc el baix nivell d'incidència d'aquestes en els casos en que ha estat possible valorar-ho. Deixant de banda per altra part la percepció dels agents vinculats a les polítiques de joventut, que reafirma la teoria. - Secretaria de Joventut (2010). *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. BCN: Secretaria de Joventut.-

Com?

Així doncs, Com?

En aquest cas amb nous fronts prou clars, herència també i com dèiem de la continuïtat que reclama l'encara insuficient desplegament de les polítiques de joventut, però també en alguns casos novedosos i il·lusionants que han de permetre canvis necessaris en el mètode de treball.

- Creant els mecanismes necessaris per analitzar adequadament l'**impacte** de les polítiques de joventut a tots nivells, amb l'objectiu de fer-ne una **avaluació i revisió** en profunditat.
- Afavorint un canvi profund en el **model de treball** que porti a l'extrem la transversalitat, la interdepartamentalitat, la coordinació, i sobretot, que permeti la cessió de **confiança** per part de la DGJ a municipis i consells comarcals.
- Potenciant el **seguiment** acurat per part de la DGJ dels Plans Locals i Comarcals de Joventut. Un seguiment que ha d'esdevenir acompanyament, suport i suma d'esforços.
- Considerant les **particularitats territorials**, en especial dels petits municipis, que ha de permetre ajustar les directrius de la SGJ a les seves particularitats i necessitats.
- Potenciant la **formació específica** per a professionals i polítics/ques de joventut que ha de permetre que el canvi de model que proposo en les polítiques de joventut sigui possible.

Tals conclusions i afirmacions, en alguns casos potser severes, necessiten evidentment de la seva justificació i el seu desplegament. Tal i com pertoca es presenta a continuació.

Cap on?, la justificació

El descrèdit de les polítiques d'emancipació

El desplegament del primer PNJC va suposar també el desplegament de les polítiques integrals de joventut, polítiques alhora dividides en dues grans línies estratègiques - emancipació i participació- i que representen la suma de les polítiques conegudes com de *transició* i *afirmatives*.

Tal i com s'ha recollit al llarg de les entrevistes, però com també recullen els estudis elaborats en el marc de la revisió del PNCJ 2000-2010²⁹, representa una mancança important no disposar de suficients dades d'impacte de les polítiques de suport a l'emancipació. Però tant les poques dades existents com la percepció dels agents vinculats a les polítiques de joventut és

²⁹ Secretaria de Joventut (2010). *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. BCN: Secretaria de Joventut.

que les dades sols serien útils per confirmar el poc pes d'aquestes polítiques en l'assoliment del seus objectius i per tant en el suport a l'emancipació.

Per altra part el col·lectiu jove, en la seva gran majoria desconexedor dels grans objectius de la DGJ, s'ha sentit deseparat tant per part dels governs municipals, incapaços de suportar el cost de polítiques de suport a l'emancipació, com per part del govern català i central incapaços d'endegar polítiques atrevides i realment estructurals. Per tant han esdevinguts testimonis directes de la incapacitat o de la manca de voluntat d'afrontar aquest greu problema de forma decidida.

S'hi afegeix, i tal com es recull als documents d'avaluació del PNJC 2000-2010³⁰, que les regidories de joventut de la majoria dels ajuntaments de Catalunya no tenen el pes ni la capacitat d'influència necessària per endegar les polítiques estructurals que molt sovint recullen els PLJ.

És en aquest context en el que els agents implicats en la recerca posen en dubte l'aposta política vers el treball de les polítiques d'emancipació. No en són els únics, més enllà de les evidències professionals i autors de les polítiques de joventut ho han posat ja anteriorment de manifest³¹.

La revisió de les polítiques d'emancipació, del model.

Malgrat tot per part de les persones implicades a la recerca l'evolució en genèric de les polítiques de joventut es valora en positiu, sense excepcions, per tant quelcom a valorar. Però malgrat la percepció sobre l'evolució sigui compartida també ho és la convicció que ha faltat un pas ferm en el cas de les polítiques d'emancipació. **La revisió en aquest sentit és inevitable:**

... quin paper ha de prendre la DGJ en relació a les polítiques de suport a l'emancipació dels joves de Catalunya?

... cal seguir treballant en paral·lel als grans Departaments de la Generalitat?

... són suficients els mecanismes de coordinació?

.... cal apostar senzillament per les polítiques afirmatives?

Sigui com sigui els arguments de les persones entrevistades, reafirmats amb els que apunta l'IGOP en l'estudi *El règim de benestar juvenil a Catalunya*³², són incontestables: l'Estat no

³⁰ Secretaria de Joventut (2010) Op.Cit. p.45.

³¹ Casanovas; Coll; Montes. Razones y tópicos de las políticas de juventud. Qué quieren ser la políticas afirmativas. Estudios de Juventud nº59/02.

³² IGOP (2010). *El règim de benestar juvenil a Catalunya. Fonts de benestar i oportunitats transicionals dels joves catalans*. Dins Secretaria de Joventut, *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. BCN: Secretaria de Joventut.

aconsegueix reduir de forma significativa les desigualtats en la transició dels joves a la vida adulta, per tant es segueixen reproduint les desigualtats existents a l'estructura social.

Davant aquest fet es posa en evidència en primer lloc un altre punt feble de les polítiques públiques de suport a l'emancipació, incapaces de garantir la igualtat d'oportunitats dels joves de Catalunya en un moment tan rellevant en la vida d'una persona com és el pas a la vida autònoma. En segon lloc l'obligatorietat dels organismes públics d'entomar aquest problema, que alhora esdevé responsabilitat.

Per tant calen sens dubte **Polítiques de suport a l'emancipació**, que treballin per garantir que en el procés de transició a la vida adulta no es reproduïen les desigualtats socials que mercat i família tendeixen a reproduir. Però de res servirà si:

... no es revisen les polítiques que s'han desenvolupat fins el moment i que s'han demostrat ineficaces.

.... no es demostra una voluntat i aposta clara en aquest sentit.

... si no es canvia el model de treball i relació amb la resta de Departaments de la pròpia Generalitat de Catalunya. -Un canvi de model que pertany al "com?" i que desenvoluparé en el següent apartat-.

I és just destacar, tal i com comentava una de les persones entrevistades, que el nou PNJC 2010-2020 és agosarat pel que fa als objectius referits a les polítiques de suport a l'emancipació, però l'actual conjuntura econòmica i les dificultats existents per articular polítiques estructurals conjuntament amb altres Departaments de la Generalitat, ho fan -a ulls d'algunes implicades a la cerca- inassolible.

El context de crisi econòmica

Cal no oblidar el context de **crisi econòmica** i les forma com ho afronten les polítiques de joventut. Val la pena tenir en compte la conclusió de la majoria de les persones entrevistades, que consideren que cal afrontar el futur immediat amb treball coordinat i la vista posada en **l'ocupació, la formació i la informació**.

En tot cas, considero que val la pena introduir matisos:

Cal tenir en compte les dades de què disposem per valorar quina direcció han de prendre les polítiques de formació i ocupació. No és objecte d'aquesta cerca definir-ho, però les últimes dades disponibles³³ apunten invariablement a l'anomenat *model mediterrani* que esmentàvem a les dades de contextualització, model caracteritzat per elevades taxes d'atur i temporalitat, nivells baixos de qualificació, dèficits de cobertura de les prestacions de desocupació i nivells baixos de sindicació. Per tant seria poc raonable no proposar també en aquest cas una **revisió en profunditat de les**

³³ IGOP (2010). Op.Cit. , i Serracant, Pau; Soler, Roger (2010). *La joventut catalana al segle XXI. Una anàlisi del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya*. BCN: Secretaria de Joventut.

polítiques nacionals i municipals al respecte de les polítiques d'ocupació i formació.

La desconexió entre oferta i demanda de treball, la incapacitat d'inserció laboral dels organismes oficials, el complex retorn al sistema educatiu d'aquelles persones que en van sortir, la reproducció de les desigualtats socials en l'accés al mercat laboral, etc, són algunes de les qüestions a considerar a l'hora de definir noves polítiques.

També és factible pensar que manquen facilitats reals per aquelles persones que disposen de la idea i de la iniciativa necessària per endegar nous projectes laborals, sobretot per aquells/es que escapen del concepte tradicional d'empresa, de projecte i d'emprenedor/a. Quelcom no prou potenciat a casa nostra. En el mateix sentit aquest és també un bon moment per reivindicar per una part el reconeixement del gran potencial dels joves de Catalunya al respecte de l'emprenedoria, i per l'altre solucions imaginatives per part de les administracions locals i supramunicipals per tal d'afavorir-ho.

En el cas de la **formació** algunes de les persones entrevistades han apuntat la direcció. La formació, si més no aquella que s'ofereix des dels serveis de joventut, ha d'anar dirigida a permetre als joves reinventar-se per tal d'aprofitar al màxim les oportunitats que els hi presenta el futur i alhora a facilitar experiències formatives i també laborals dels i de les joves de Catalunya a l'estranger.

Polítiques afirmatives.

En el context de descrèdit de les polítiques dirigides al suport a l'emancipació dels joves de Catalunya i a la necessitat, expressada per les persones entrevistades, d'empoderar el col·lectiu jove emergeix l'aparent necessitat de potenciar les **polítiques afirmatives** adreçades a desplegar el màxim potencial creatiu i intel·lectual – fins i tot esportiu- dels i de les joves de Catalunya.

En aquest sentit recullo la crítica del col·laborador que feia esment a la necessitat de revisar l'activitat de molts ajuntaments que han basat la seva oferta amb activitats quasi exclusivament d'oci i custòdia i han deixat de banda les activitats de promoció dels i les joves.

Tal i com s'ha recollit a les entrevistes existeix la percepció entre els tècnics d'un excessiu encorçament per part de la DGJ envers les polítiques a prioritzar en els Plans de Joventut. Sigui o no real l'excés de dirigisme –més endavant en faré referència- no hi ha dubte que amb l'inici dels plans de joventut es va voler donar pes a les polítiques de suport a l'emancipació a base de posar en evidència aquelles polítiques basades amb l'oci més banal. I d'un extrem a l'altre, doncs és a dia d'avui que un pot entendre que degut a aquesta extrapolació s'han treballat i estudiat poc aquelles polítiques afirmatives a mig camí de l'oci i l'emancipació, com

bé podrien ser aquelles polítiques i actuacions més vinculades a la promoció, el suport i el patrocini de les habilitats i potencialitats dels i les joves.

Des d'aquest punt de vista i a partir de les aportacions de les persones entrevistades considero que caldria en primer lloc apostar per un **anàlisi** en profunditat del treball existent a l'entorn de les polítiques afirmatives. Entre d'altres al respecte de les activitats d'oci i custòdia i el seu relleu vers a activitats que reverteixin de forma més enriquidora en el propi col·lectiu jove. Sempre tenint en consideració que, tal i com mostraven les dades d'impacte de les polítiques de joventut³⁴, les polítiques de suport a l'associacionisme recollides en el PNJC 2000-210 no han revertit en un increment del nombre d'associacions juvenils.

En segon lloc focalitzar el treball no només en el jove, sinó en el seu context. En aquest sentit s'ha parlat, considero que en la mateixa direcció, de context, implicació i valors.

Polítiques adreçades al **context** amb l'objectiu d'incidir en la millora, per una part de la percepció que es té dels joves, i per l'altra de les oportunitats i qualitat de vida que els ofereix el seu entorn més proper.

Facilitar i fer visible la **implicació** dels joves en el seu entorn, perquè es sap del valor i de la importància de l'aprenentatge personal que suposa per les persones la seva implicació a projectes, iniciatives, entitats, activitats... i del benefici que això suposa per a la societat en general: construcció de ciutadania, arrelament, compromís, iniciativa, etc, etc. Un benefici que existeix, però que no és prou ben reconegut per la ciutadania i l'administració. En aquest sentit és important recalcar que cal percebre aquesta implicació des de més enllà des camps tradicionals d'implicació com pot ser el camp de l'associacionisme o l'educació en el lleure. És ben sabut que les formes de participació i d'implicació dels joves han variat, així com les seves afeccions i la societat en general, i per tant també ho han fet la forma com aquests s'impliquen i participen de la societat.

La joventut és possiblement percebuda com un valor lligat a la salut, la vitalitat, l'oci, la llibertat i fins i tot a la bellesa, però també a la irresponsabilitat, inconsciència, irreverència, passotisme... i en poques ocasions a la creativitat, el compromís, el treball, la plasticitat, la capacitat crítica, l'esforç, el futur... En aquest sentit calen doncs **missatges, arguments i també actuacions** - projectes, programes, espais- que reconeguin la importància del paper que juga el col·lectiu jove en la nostra societat, els valors que transmeten i permetin alhora l'empoderament personal que els ha permetre afrontar el futur, reinventar-se cada dia, i aprofitar les oportunitats que els sorgeixin en el transcurs del temps. Quelcom estretament lligat al foment de les polítiques afirmatives de que feia esment.

---

³⁴ Secretaria de Joventut (2010). *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. BCN: Secretaria de Joventut. P.49

I per tant treball en **valors**, proposta recollida en diverses de les aportacions de les persones entrevistades, que deriva per un part de la necessitat de variar la percepció que la mateixa societat té del col·lectiu jove, i que obre un camp molt complex de treballar i interpretar degut a la mateixa naturalesa altament subjectiva dels valors i sobretot de la seva interpretació o apropiació.

El lleure educatiu ha estat fins a dia d'avui el màxim exponent i referent en la transmissió de valors no només reconeguts sinó amb efectes positius visibles en la nostra societat. Però considerar el lleure educatiu com a única i vàlida font de valors representaria un fals favor al col·lectiu jove. Cal doncs reconèixer i potenciar la tasca de les noves formes de participació, del treball a barris, de la dinamització cultural, de l'esportiva, de la participació ciutadana, les entitats,... i també de tots aquells col·lectius -subcultures³⁵- que tradicionalment s'ha mostrat distants de les polítiques públiques. El canvi en el mètode de treball amb el que insistiré al llarg del "Com?" ha de possibilitar, també en el cas de les polítiques afirmatives, que els joves siguin considerats, però també potenciats en totes les seves possibles facetes i des dels respectius Departaments, i no exclusivament des de la DGJ a través de programes en paral·lel, tímids i puntuals.

El "Com?". La justificació

Plans de Joventut, entre el tràmit i el símbol

Des del meu punt de vista cal tenir en compte que els Plans de Joventut van néixer acompanyats d'una campanya de promoció molt potent fonamentada en un discurs ben elaborat i extremadament creïble. El fonament sòlid del discurs i l'eficiència dels PJ com eina d'anàlisi i planificació el van convertir en un temps rècord amb una eina estesa al llarg del territori català que dotava de sentit i contingut a les empobrides regidories de joventut i les situava en les primeres posicions de les àrees més ben planificades.

Cal no oblidar que el PJ esdevenia, també des del seu naixement, condició indispensable dels municipis a l'hora de rebre suport econòmic de la Direcció General de Joventut. I no només esdevenia condició, sinó que encara ara la valoració que fa la DGJ dels Plans determina la quantia econòmica a rebre.

L'aposta econòmica inicial i la inexistència prèvia de suport econòmic als municipis va permetre compensar en certa mesura i en un primer moment l'alta exigència de la pròpia DGJ per a l'accés a les ajudes. Però el pas del temps no ha jugat al seu favor i la consideració que tenen municipis i comarques dels Plans de Joventut no és la mateixa que en els primers anys d'existència.

³⁵ Hebdige, Dick (2004) *Subcultura. El significado del estilo*. Ed. Paidós. BCN.

Tècnics/ques, regidors/es i consistoris en general van veure com amb el temps els esforços destinats a l'elaboració dels PJ i les apostes encapçalades pels equips de govern municipals no anaven acompanyades del suport econòmic esperat o desitjable. Alhora molt sovint la nota atorgada als PJ i la conseqüent distribució dels recursos econòmics per part de la DGJ esdevenia i esdevé motiu de sospita i conflicte entre municipis i l'administració.

Per altra part la manca de seguiment de la DGJ del desplegament dels Plans i de la correcte inversió dels recursos atorgats ha convertit per a alguns tècnics i tècniques els plans de joventut en un tràmit.

Aquest és doncs possiblement un raonament lògic dels motius que han portat a les persones entrevistades a fer referència al desequilibri, a la flexibilitat, al desinterès pel PJ, a la desmotivació, etc. Malgrat tot la informació recollida posa en evidència que els Plans de Joventut han pres, potser inesperadament, un cert aire de **símbol o icona** de les polítiques de joventut. La unanimitat al respecte del futur dels plans és clara i contundent, molt més de l'esperat: no poden desaparèixer. El seu paper pel que fa a l'expansió i la dignificació les polítiques de joventut és clau: han aportat mètode, discurs, dades, legitimitat, mètode... fins i tot raó de ser.

Però com és evident també són moltes o diverses les millores necessàries, millores que en alguns casos corregeixen o potencien qüestions de present, però que en altres casos van més enllà amb l'objectiu de superar el model existent. Unes i altres determinen el **com?**.

L'anàlisi necessari

Els propis professionals de les polítiques de joventut han plantejat al llarg de les entrevistes dubtes sobre la raó de ser de la seva feina i de les polítiques de joventut en general:

- ... s'han mostrat incapaces de resoldre els problemes estructurals dels joves de Catalunya.
- .... l'impacte de les accions és reduït o en tot cas incert.
- ... serioses dificultats per arribar als joves que ho necessiten.
- ... incapacitat per implicar a les franges altes d'edat (20/29).
- ... duplicitat en els serveis.

De fet, i tal i com es recollia en una de les entrevistes, *"em dóna la sensació que no s'ha arribat a molt més (més enllà de reunir els joves a l'entorn d'un pim-pom)"*. Queda sempre la possibilitat d'entendre, i com també s'ha expressat, que la única raó de ser evident de les pròpies polítiques de joventut és seguir-se reivindicant, quelcom possiblement realista, però poc sostenible, i amb un nivell de desgat extremadament alt.

Davant d'aquesta realitat cal **un anàlisi acurat de l'impacte de les polítiques de joventut locals, comarcals o nacionals, i una avaluació en profunditat**. Malgrat els resultats poden

no agradar es parteix de la necessitat de disposar d'aquest tipus d'informació per tal de d'ajustar o reorientar les polítiques.

El seguiment, l'acompanyament

La soledat és també i en part culpable d'algunes de les crítiques que reben els plans de joventut. L'exigència de la DGJ és en realitat relativa, però pels tècnics i tècniques la percepció d'exigència és alta en relació a la molta feina que els comporta i el poc suport que reben, tècnic i econòmic. La mancança és clara quan el potent discurs de coordinació i treball en xarxa que deriva de la DGJ xoca amb la manca de contacte dels tècnics i tècniques comarcals i locals amb la pròpia DGJ, a excepció del moment d'entrega i justificació dels Plans. L'acompanyament, l'avaluació, el suport, la coordinació, etc, en són l'excepció.

Per ser justos l'**atenció a tècnics comarcals i locals** és una de les tasques que tenen encomanades les Coordinacions Territorials i que cadascuna d'elles desenvolupa segons considera, i en conseqüència amb importants desequilibris territorialment parlant pel que fa a l'atenció que reben municipis i consells comarcals per part dels referents de la DGJ a territori.

Reforçar l'atenció que reben municipis i Consells Comarcals per part de la DGJ és indispensable per garantir també el bon funcionament dels Plans de Joventut i evidentment les polítiques que es desenvolupen a municipis i comarques.

Cal vetllar també per la correcta **formació** de tècnics i tècniques i polítics i polítiques de joventut. Representa una oportunitat no només per dignificar la seva tasca, sinó per millorar el nivell general de les polítiques de joventut i crear xarxa i sentiment de pertinença a un determinat àmbit de treball com és el de les polítiques de joventut.

Canvi en el model de treball

I com a derivada del *com?* apareixen també al llarg de la informació recollida i, com a resultat de la seva interpretació, necessitats derivades de canvis més profunds que incideixen en el model de treball, un model que s'ha mostrat ineficient al llarg del temps i que sigui gràcies a l'experiència o racionalització que comporta la crisi econòmica ha anat quedant despulat.

A la pràctica es fa evident la necessitat imperiosa de promoure un treball coordinat en el que la **transversalitat i la interdepartamentalitat** puguin ser portades a l'extrem. Els Plans Locals o Comarcals de Joventut han de deixar de ser Plans de la regidoria o de l'àrea en qüestió, sinó que han d'esdevenir Plans realment "locals i comarcals" en tots els sentits, en els que la resta de regidories o àrees siguin parts implicades i el Pla de Joventut sigui entès com al projecte de conjunt que hauria de ser. Alhora cal treballar per evitar les duplicitats que tant sovint s'han donat en els serveis adreçats al col·lectiu jove, posant en competència petits serveis promoguts per la DGJ amb serveis extremadament potents a mans de Departaments vertebrals de les polítiques de la Generalitat com ara habitatge, salut, treball, etc.

Així doncs la **visualització**³⁶ de les polítiques de joventut no ha d'esdevenir un mer pas més dels Plans de Joventut, sinó quasi el guió de treball a partir del qual es creen, i a tots nivells de l'administració, les col·laboracions i aliances necessàries per oferir el millor servei possible als joves evitant caure en duplicitats o projectes *bofet*, tant coneguts en el món de les polítiques de joventut. I fer-ho tenint en compte, no només l'existència d'altres departaments, sinó també del **tercer sector i del sector privat**, que en moltes ocasions poden esdevenir prestadors de serveis de gran interès.

Així doncs a la pràctica tenim coordinació, transversalitat i interdepartamentalitat per facilitar en part les actuacions en polítiques estructurals, i en el fons: **confiança en els ens municipals i supramunicipals**. Un canvi en el model de relació amb consells comarcal i municipis en el que primi la confiança vers la feina dels i les professionals de les polítiques de joventut. Proposta que deriva de la interpretació de les entrevistes per part del grup de discussió i a la que em sumo i desenvolupo pel gran ventall de possibilitats i nous incentius que podria representar.

Confiança que per una part permeti trencar amb l'encorçament que perceben el tècnics i tècniques de municipi i disposar de la flexibilitat que tant reclamen. Alhora es tracta d'un model que permetria incentivar el repte, la responsabilitat, la creativitat, les particularitats territorials i fins i tot el compromís amb les polítiques de joventut.

La DGJ hauria de permetre fer un tomb en el seu paper de fiscalitzador dels recursos econòmics per passar a oferir una relació més oberta i estimulante amb els municipis. Un tipus de relació que revolucioni també la forma de distribuir els recursos econòmics i valorar els resultats, l'impacte. Fins el moment la DGJ traspasa a comarques i a municipis la responsabilitat de dissenyar i gestionar les seves polítiques de joventut, i fa esment a la importància de que cada municipi o comarca treballi segons les necessitats derivades de la diagnosi. Però la realitat segons els propis entrevistats és que el procés d'elaboració dels Plans Locals de Joventut, el procés d'atorgació dels recursos econòmics, la justificació, la manca de seguiment, i les directrius, projectes, programes i recomanacions de la DGJ, acaben limitant en excés les polítiques que desenvolupen.

El traspàs de confiança a municipis i comarques requeriria de traspassar els recursos econòmics als ens i donar la total llibertat –més enllà d'unes mínimes directrius- perquè aquests desenvolupin les seves pròpies polítiques de joventut segons les necessitats del territori i les seves particularitats.

És en un segon moment en que la DGJ avalua el resultat de les polítiques. Per ser justos el mètode d'avaluació hauria de considerar la idoneïtat de les polítiques desenvolupades, i no tant el resultat, doncs cal tenir en compte que la previsió de tècnics i tècniques, encara que basada en la diagnosi, pot estar subjecte a múltiples variacions i influències incontrolables que perjudiquin el resultat. És per aquest motiu que es planteja l'avaluació de la capacitat de

³⁶ Per *visualització* cal entendre el pas de l'elaboració dels Plans de Joventut en el que s'identifiquen tots els serveis que s'ofereixen als joves del municipi o la comarca des dels diferents i possibles organismes prestadors de serveis.

resposta, de la idoneïtat del procés, de la capacitat d'innovació, d'adaptabilitat, d'autoavaluació, i no tan del resultat en concret i exclusiva.

En el seu conjunt es tracta d'una proposta interessant. No només s'incentiva la responsabilitat, la creativitat, la originalitat, les particularitats territorials, el compromís, sinó que es premia la iniciativa, l'aposta, el treball, i fins i tot -i perquè no- accentua la competitivitat, la pressió... També és cert que el canvi de model obliga alhora a la DGJ ha incrementar en gran mesura la reclamada relació amb els municipis i consells comarcals, el seguiment, el suport, l'avaluació, etc.

Particularitats territorials

I després de tot la necessitat de prendre en consideració les **particularitats territorials**. Els municipis petits o molt petits, per les seves pròpies característiques, tenen dinàmiques de funcionament diferents als municipis grans, dinàmiques que molt sovint superen en eficàcia i eficiència les dels municipis més grans. Es tracta de municipis en els que sovint no cal parlar de coordinació o transversalitat, perquè degut a les seves dimensions aquestes són inherents, però també són municipis en els que la lògica dels Plans Locals no sempre és adequada. En aquest sentit cal cercar els mecanismes adequats per restar càrrega –que no qualitat- i afavorir si cal als micromunicipis. S'apunta la possibilitat de plans mancomunats amb especificitats per municipi. Sigui com sigui es tracta d'una realitat prou comuna a Catalunya com haver-la de prendre en consideració.

10.- Tancament

Malgrat la recerca feia referència als PJ com a etapa, semblava clar que els agents implicats serien molt crítics amb els PJ en concret, i no tant com a eina, sinó al respecte de la seva continuïtat, de la seva gestió, del model.... però no han estat així, o no tant com esperava.

Si en algun moment ho podia semblar es posa en evidència que els Plans de Joventut no necessiten relleu, el seu paper en l'evolució i la dignificació de les polítiques de joventut és indiscutible, i ho és encara ara a dia d'avui. Ha esdevingut el mínim comú denominador de les polítiques de joventut, i la base obligada del treball a municipis i comarques.

Vista doncs la informació recollida no cal ni es preveu un gran canvi d'etapa en les polítiques de joventut, sinó just encara molt de camí per recórrer, tant per les polítiques de joventut en el seu conjunt, com pels plans de joventut en concret. El desplegament, encara insuficient, de les polítiques de joventut recollides en el PNJC 2000-2011 ho propicia, alhora que evoca als agents implicats en el camp de les polítiques de joventut a valorar la possibilitat de reformular l'abast de les polítiques integrals de joventut i el model de relació i treball dels organismes públics. La prioritització, la correcta planificació del desplegament i la concreció dels agents responsables esdeven finalment actuacions necessàries.

Per altra part el canvi d'etapa, si hagués d'existir, podria arribar no tant per la necessitat de reformular els PJ i les grans línies de treball de les polítiques de joventut, sinó per una simple qüestió que els agents implicats apunten en negatiu i amb inquietud: la crisi econòmica i els seus efectes en les polítiques socials.

Cal doncs i segons la interpretació de la informació recollida, revisar la direcció que prenen les polítiques de joventut, i en especial la forma com l'administració pública en el seu conjunt i la DGJ en concret afronten les polítiques de suport a l'emancipació, clarament afeblides. La necessitat de revitalitzar les polítiques afirmatives amb l'objectiu d'aportar autoestima al col·lectiu jove: reforç i reconeixement de la creativitat i la innovació, millora de les oportunitats, reconeixement del potencial i valors dels col·lectiu, creació de discurs i argumentari al respecte de la seva capacitat, treball de foment dels valors, etc, etc.

Les formes també canvien. Cal un canvi de model de treball en el que primi l'anàlisi, l'avaluació, la revisió, i el treball efectiu, planificat i coordinat amb els Departaments estructurals de la pròpia Generalitat de Catalunya. I en relació als municipis i també amb els Plans de Joventut, una cessió de confiança, de recursos econòmics, però també de responsabilitat, perquè els ens locals desenvolupin de forma planificada, però també amb total llibertat les seves pròpies

polítiques de joventut. Una nova forma de treball il·lusionant que incentivaria possiblement la iniciativa, la originalitat, la competència, que considero que cal potenciar.

Com apuntava al llarg de la recerca s'arriba fàcilment a la conclusió que poques de les propostes recollides o elaborades són realment novadores. La majoria d'elles fan referència a accions existents, però que evidentment no es desenvolupen tan o tan bé com es desitjaria. Emergeix doncs una darrera necessitat de present i futur, la necessitat imperiosa de prioritzar, concretar, i no caure en el parany en que aparentment han caigut les polítiques integrals de joventut liderades des de la DGJ en la seva missió impossible d'arribar a tots els àmbits possibles de la vida d'un/a jove.

Així doncs un assaig, reflexions a tenir en consideració resultat de la suma de les aportacions i de la interpretació personal, sempre amb l'objectiu de dignificar les polítiques de joventut i els i les joves de Catalunya.

Per saber-ne més

11.- Referències

Webs

- Generalitat de Catalunya, Secretaria de Joventut (2010) <http://www.gencat.cat/joventut> , 17/12/2010.
- Consell Nacional de Joventut de Catalunya (2010) <http://www.cnjc.cat/> , 20/12/2010.
- Injuve. Instituto de la Juventud (2010) <http://www.injuve.mtas.es> , 20/12/2010.

Bibliografia

- *Àmbits, de política i sociologia* [Barcelona]. (2009) n°41. ISSN: 23613-9918.
- Bauman, Zygmunt (2008) Una nova escena del drama entre vell i Jove. Col·lecció Aportacions, 36. Secretaria de Joventut.
- Bell, J. (1999) *Doing your research project*. Buckingham: Open University.
- Casanovas; Coll; Montes. *Razones y tópicos de las políticas de juventud. Qué quieren ser la políticas afirmativas*. Estudios de Juventud n°59/02.
- Direcció General de Joventut (2003) Una perspectiva històrica. Dins Direcció General de Joventut (Generalitat de Catalunya), *Pla Nacional de Joventut de Catalunya. Projecte Govern, 2003* (71-83). Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Hebdige, Dick (2004) Subcultura. El significado del estilo. Ed. Paidós. BCN.
- IVALUA (2010). *Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2000-2010: Informe final d'avaluació. Resum executiu*. Dins Secretaria de Joventut, *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. BCN: Secretaria de Joventut.
- Secretaria General de Joventut (2000) *Pla Nacional de Joventut de Catalunya. Joves 2010*. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- Secretaria de Joventut (2006) *La realitat juvenil a Catalunya*. Universitat Autònoma de Barcelona i Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- Secretaria de Joventut (2007) *Plans integrals de joventut. Diagnosi de la realitat juvenil: Entrevistes i grups de discussió. Preguntes tipus amb experts i/o agents socials*. Barcelona.
- Secretaria de Joventut (2010). *Pla Nacional de Joventut de Catalunya: Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. BCN: Secretaria de Joventut.
- Serracant, Pau; Soler, Roger (2010). *La joventut catalana al segle XXI. Una anàlisi del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya*. BCN: Secretaria de Joventut.
- Simó, Carles (2008) *Les transicions a la vida adulta en el context de la globalització*. Col·lecció Aportacions, 35. Secretaria de Joventut.
- Soler, Pere (2005). Educació i Història. *Revista d'Història de l'Educació*, núm. 8, p. 283-307.

- Van de Velde, Cécile (2008) Fer-se adult. Sociologia comparada de la joventut a Europa. Col·lecció Aportacions, 34. Secretaria de Joventut

Annexos

12.- Buidatge entrevistes

En aquest apartat es recull el buidatge textual de les entrevistes realitzades, el contingut de les quals ha estat treballat per tal de donar forma a les conclusions.

Entrevista 1

Entrevista realitzada el dimarts 03/05/2011.

En representació de política de municipi mitjà, comarques de Girona.

Com valors l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E1) Jo penso que ara està molt millor. Jo abans no ho coneixia massa, però la veritat és que de fet sempre parlen des de la Secretaria o des de per tot arreu. Precisament és un sector que es treballa bastant bé, es fan diagnòstics, està estructurat... i d'aquesta manera s'agafa més gent. L'associacionisme està molt bé, però hi ha molta gent jove que no està associada enlloc, però que també s'ha de tenir en compte.

Jo pel que he parlat amb gent que hi entén està bé. El treball, almenys el teòric, està ben estructurat.

Com valors l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E1) D'entrada és bo. Que el PLJ parteixi d'una diagnosi acurada és superimportant, perquè fa que els ajuntaments se n'adonin realment de la situació real, perquè sinó vas fent cosetes sense criteri. Ara, després s'ha de veure si se'n fa cas o no se'n fa cas, doncs de vegades potser només vols accedir a la subvenció, que està molt bé, doncs ara els ajuntaments estan molt malament i va bé tenir subvencions d'on sigui, i és important. Ara, si que han baixat, les subvencions han baixat. El fet que estigui estructurat, que hi hagi un PLJ sí que ho valoro positivament, almenys aquí ha servit per tenir una idea clara de les necessitats, i a partir d'aquí s'ha obert un centre a XXX, perquè nosaltres hem vist que allà hi ha 2/3 de la joventut, a més a més molta immigració... sinó tenim un punt d'informació juvenil al centre històric i resulta que la gent està a l'altra cantó de municipi. Sí que serveix, ara, si n'hi ha prou amb això o si donant diners per contractar una persona i posar-la a XXX és suficient?... no, segurament no. Però sí que, jo he portat diferents àrees i potser l'àrea de joventut està més ben estructurada, la de salut no està tan ben planificada.

Les actuacions que vas fent com a mínim estan planificades, aleshores que te'n surtis és una altra cosa. Llavors és el de sempre, si es fa només des de joventut no n'hi ha prou, el que interessa és que les altres àrees també ho tinguin en compte. Deu ni do amb segons quines – amb l'àrea de serveis a les persones és amb la que més, amb esports, educació deu ni do... es

tenen en compte, els joves, casal de joves... està coordinat, amb cultura una mica... però amb habitatge van més per la seva banda i tota la resta d'àrees... també.

Encara amb temes d'ocupació es fan cursos, amb gent que té problemes d'atur... sí que s'incideix amb els joves, però hi ha molts aspectes que no.

Això de que si els PLJ serveixen... jo no crec que només siguin papers.

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(E1) Ajuda molt a estructurar... a treballar els eixos que dèiem abans.... la participació... aquí la participació fa falta. Fa poc varem fer el Consell Municipal de Joventut i és el que dèiem, hi ha joves super diferents, no té res a veure els joves que estan a l'institut amb els joves que ens han arribat immigrants, que en tenim molts, un 50%, que ja tenen família i han de buscar feina. Llavors clar, de la manera que es feia abans de treballar amb els associats... aquests no estan associats. Si s'ha de treballar amb tots els eixos això t'ajuda una mica.

(Narcís) I sobre la relació que es manté amb la Direcció General de Joventut? Amb l'administració?

(E1) L'únic contacte que hem tingut (amb l'administració) ha estat pel PLJ. Clar, d'un cantó estem contents perquè han valorat bé el PLJ, deu ni do, ens han donat un buc d'assaig, diners per una dinamitzadora juvenil, ha anar molt bé, per adequar un espai... sí que fas una diagnosi i dius "tenim aquesta necessitat", se la creuen i.... però tenim moltes més necessitats i només et deixen demanar bianualment unes coses, doncs de la resta ningú se'n recorda, que dius... encara que no sigui econòmicament... Però tampoc ho poden resoldre tot, és el que dèiem abans, fas el PLJ però la Direcció no té diners, tampoc et pot ajudar a solucionar que tinguem un 60% de joves immigrants... això seria que aquests papers es passessin a un altre departament i també podessin intervenir, això és el que faltaria. Que som un municipi que des de la Secretaria de la Immigració també ens han donat els recursos, però en falten molts més.

(Narcís) Hi ha equilibri entre l'esforç que suposa i els recursos que es donen?

(E1) Si algun municipi ha d'externalitzar... segur que no li dona, el tècnic fa molts anys que hi és i es coneix molt bé la realitat... si has de pagar a algú perquè t'ho faci... segur que no surt a compte... valen diners. Jo ho veig més útil per tenir un anàlisi proper, de fa pocs anys, doncs clar hi ha dades del 2008, relativament encara... i no només per això, sinó que a l'hora de fer pressupostos, a l'hora de barallar-te amb els altres departaments, sobretot en ajuntaments que estem en coalició, home, tens un document més de pes, ho tens estudiat. No és allò de "he, que necessitem?...", sí, és útil dins del mateix ajuntament.

Si que els pressupost han anat baixant, el de joventut també ha baixat, però ha minvat més en altres... proporcionalment hem aconseguit que baixin menys, potser ha baixat en que fem menys concerts, però intentem que temes d'ocupació, ocupacionals no... Que els joves participin és una altra, i això no sé quin pla ho pot arreglar, perquè... l'altre dia vam fer una presentació del Consell Municipal de Joventut i els joves... res, i d'altres polítics tampoc, no

interessa. Pensàvem que fent-t'ho en campanya els polítics es deixarien veure i... cap, ni govern, ni oposició, ni futuribles. No té res a veure, però et quedes així... ni per saber què hem fet, tenir idees i saber què faràs tu...

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E1) Clar... no ho sé... jo els PLJ els seguiria fent, cal responsabilitzar-nos i no fer el de sempre, i les diades de la sida estan molt bé, però.... és que de lligam amb l'administració no n'hi ha massa per valorar què s'ha fet... ara.... com arreglar-ho...

(Narcís) Per què el seguiment que es fa des de la Direcció General?

(E1) Jo no sé si és que confien amb nosaltres i per això no ens estan tan a sobre, o és que ho fan amb tothom... Però si no comproven... suposo que des d'intervenció deuen controlar si els diners han anat per contractar una persona, ara, el que fa aquella persona allà... no ho deu saber ningú.

És clar que deu fallar alguna cosa, però tampoc sé com fer-ho...

Cal fer plans locals... sí que et passen el mort, però cada municipi és diferent llavors tampoc estaria bé que ells diguessin "mira, la Generalitat prioritza no sé què i donem diners perquè feu...", i potser nosaltres ja ho tenim cobert per alguna altra àrea, o ja ho tenim... Si que està bé que cadascú vegi la seva necessitat particular i demani per la seva prioritat, ara... potser sí que donen diners que després... jo tampoc sé si quan acabem es valorarà com ha impactat i... potser després s'acaba, o es veu positiu i es continua... Veient l'impacte que tenen els PLJ es tallen? (es deixen seguir si no han funcionat). I si ha funcionat fa falta que segueixi?

Es fa un pla local i es detecten moltes mancances, però no es poden treballar només des de joventut. Aleshores no sé si l'ajuntament hauria d'enviar a per tot arreu (departaments) el mateix document o si des de la Generalitat es detecta si hi ha mancança ho haurien de passar a un altre departament... si no és complicat, tot són bolets llavors.

El fet que el municipi valori les seves necessitats és positiu.

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(E1) El PLJ és una bona eina, però faltaria implicar més els joves en la diagnosi, perquè potser a nosaltres ens sembla que estem detectant les necessitats i ens falla sempre molt la participació.

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E1) En moments com l'actual ja està bé potenciar l'ocupació i la formació, ocupació via formació suposo, però es que també depèn de moltes coses... les famílies també... l'emancipació és important... Nosaltres també ho hem encarat molt així des de l'ajuntament, formació i informació perquè puguin decidir, és el de sempre, tan per riscos de salut com per trobar feina, formar-se, el lleure...

La joventut es diferent, potser abans els joves eren d'una manera determinada i ara hi ha perfils molt diferents, molt diversos, és complicat, has de trobar com ajudar-los a tots, i no sé... Sembla molt assistencial, clar, tampoc és això... tampoc ho pots resoldre tot via polítiques de joventut i àrees de joventut, haurien d'entendre que la joventut és un 20% de la població i que no podem arreglar la societat només tenint en compte la joventut. Nosaltres ho hem encarat molt amb formació i informació, informant molt bé a tothom...

Falla la participació, és general, aquest any després d'anys d'intentar-ho hem pogut fer un casal de joves, perquè tothom es queixa que els joves no tenen res a fer, però després fas propostes i n'hi ha que funcionem molt bé i d'altres que no. Costa la responsabilitat d'anar cada dia a un lloc,... participació regular amb joves és complicat, tampoc t'hi pots posar.

El fet que s'hagi fet la llei de joventut està bé.... falta desplegar-la, com totes, però em sembla ben feta, la d'educació no m'agrada tant... ara, també deien que en volien fer una pel lleure, de fet ara potser s'ha treballat molt els plans locals i s'ha deixat una mica de banda el lleure. Potser també es podria treballar...

(Narcís) Així potenciar les polítiques afirmatives per sobre de les de suport a l'emancipació?

(E1) També fem polítiques de lleure, però com que hi ha molt de fracàs escolar també intentes que no voltin carrers... hi ha molts que no tenen graduat, que arriben i ja no tenen edat per estudiar... perquè hi hagi cohesió també hi ha d'haver activitats per passar-ho bé, una cosa no treu l'altre, s'ha de diversificar molt, que cadascú pugui trobar el seu espai, potser el que falla és això, la transversalitat, que joventut no hagi de fer activitats... que des de cada departament facin alguna cosa.

Entrevista 2

Tècnic de joventut (tècnic compartit de joventut). Consell Comarcal.

Entrevista realitzada telefònicament el dimecres 04/05/2011.

En representació de tècnic de joventut de municipi petit, comarques de Tarragona.

Com valoren l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E2) Bàsicament s'ha passat d'un sector que no estava massa definit, ni exactament quines eren les seves competències a part del lleure i l'oci, a ser una cosa molt més professionalitzada a través del PNJC que es va impulsar al 2000 i crec que això ha portat més informació, millor planificació, millors recursos... les persones que treballen a joventut... de fet amb les dades de joventut hi ha hagut un avanç molt important en nombre de plans, s'ha aconseguit implementar polítiques de joventut a casi tot el territori, a fer-les més professionals, més planificades, a tenir sistema metodològics més elaborats, vull dir que hi ha hagut una evolució molt positiva. S'ha pres consciència de quines eren les necessitats dels joves i han donat resposta... crec que sí, que hi ha hagut una molt bona evolució.

Com valoren l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E2) Bàsicament crec que hi ha hagut una evolució positiva, però que ara estem en un moment d'estacament, una mica crec que hi ha una gran desconexió entre el que diu que la teoria, que és meravellosa, el que diu el PNJC, que s'ha d'implementar al territori, que s'ha d'arribar als joves,... tot això crec que està molt ben especificat teòricament, però que falla una mica a l'hora de la pràctica.

Sobretot nosaltres que treballen amb municipis molt petits veiem per exemple que els eixos que marca el PNJC d'emancipació, habitatge, treball, tot aquest àmbit socioeconòmic podríem dir, costa arribar, i crec que els objectius que marca el PNJC són molt ambiciosos, però costa molt d'arribar, doncs tenim recursos, però recursos molt escassos, anem en precari, intentem fer... però entenent que hi ha hagut una gran evolució, però que caldria revisar tots aquests eixos del PNJC i adaptar-los millor a la realitat del territori.

Nosaltres quan fem la diagnosi del PLJ amb els joves dels pobles petits, més que una demanda d'habitatge, més que una demanda de feina, perquè realment aquests dèficits no es contemplen tant... és oci i lleure, que és el que més es demanda als municipis petits. No sé si m'he explicat bé, però hi ha un cert estancament en les polítiques de joventut. Crec que s'haurien de revisar, sobretot en els àmbits d'actuació, en temes d'emancipació exactament saber cap on es vol anar.

El PLJ com eina de planificació és molt bona, jo crec que qualsevol política pública el que precisa és precisament planificació, tenir un diagnosi, saber com està el territori i a partir d'aquí planificar, però crec que com que estan molt marcades pel PNJC al final li falta flexibilitat. A més com que sabem que és la eina que permet al municipi arribar a uns recursos que marca la

DGJ molts cops maquilles una mica els PLJ per poder accedir a aquests recursos, quan hi ha àmbits que realment és molt difícils d'assolir o fins i tot arribar a tractar.

(Narcís) Em sorprèn una cosa que dius. En general tinc la sensació que el tema que més preocupa és l'emancipació, en canvi tu dius que la vostra preocupació va més per participació.

(E2) Si. Vaig estar llegint un informe que va elaborar l'Observatori Català de la Joventut d'un professor de la UB sobre la realitat del món rural i els joves, i a mi també em sorprenia, perquè nosaltres realment les demandes que ens fan no són justament demandes com senyalava l'estudi de com mantenir-se al municipi... realment els nostres joves, els que volen, sí que es poden quedar a viure als municipis, doncs a la comarca qualsevol poble té un polígon per petit que sigui, i no és complicat trobar feina, o si no a Tarragona o Reus que tenen dos pols industrials bastant importants, i clar, són dos ciutats que estan a 25/30 minuts, i no els resulta difícil poder viure al seu municipi, al contrari del que passa a altres comarques com Terres de l'Ebre. Clar, nosaltres tenim per exemple la Repsol que està a 15 minuts de la comarca que emplea moltíssima gent, per exemple, per tant no es tan problema, en tot cas el problema està més amb que els municipis petits que acaben treballant amb joves adolescents que no poden sortir del seu poble, i que necessiten la possibilitat de tenir lleure, oci, formació dins del seu petit pobles, perquè clar, sinó es troben que s'avorreixen molt.

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(E2) És com comentava abans, sobretot amb temes de planificació, saber que tu tens aquests déficits i per tant has de donar aquestes solucions. Jo crec que com a eina, com a eina metodològica és superimportant i supervàlida, ha estat molt positiva. Primer perquè controles molt les despeses perquè tu has planificat i saps molt bé el que necessites i els déficits, pots donar-hi solució, com eina és molt positiva. Però també al final ha passat de ser una eina molt positiva a ser un examen, a ser una eina molt poc flexible, un mer formalisme per assolir uns recursos. Però a nivell d'eina metodològica és molt positiva, perquè jo crec que qualsevol política pública precisa de planificació, sinó malament.

(Narcís) I en aquest moment creus que és una eina vàlida? S'hauria de revisar?

(E2) Potser necessitaria una revisió, fins i tot adaptar-ho per territori, fer-la més abastable pels municipis... Terres de l'Ebre i Lleida tenen les mateixes necessitats, doncs en comptes de prioritzar tots els eixos prioritzem o valorem molt més l'eix no sé quin. Crec que es podria ser una mica més flexible en aquest sentit, perquè jo crec que la bona intenció que té al final s'acaba pervertint i al final el que fan els tècnics és que fan una mica el discurs que li interessa a la Direcció, i molts tècnics no treballen o no posen les forces en allò que creuen que és important i no acaba sent una eina tant potent com podria arribar a ser.

(Narcís) Estaries d'acord amb que l'esforç que comporta fer el PLJ i la recompensa econòmica que es rep no és proporcional?

(E2) En alguns casos sí que és així. Nosaltres ens hem trobat en casos de municipis molt petits, en casos de municipis de 200 habitants que tenen 30 joves que has elaborat un pla local i això t'ha servit per tenir 3,000€ en 2 anys, realment... no dona per res, amb dos tallers el pressupost te se'n va. Potser per aquests municipis tindria més sentit fer un pla de dinamització o un pla d'activitats i que es valorés això.

Suposa un esforç que al final no es veu recompensat pel recursos que s'aporta al poble. A veure, jo també entenc que un municipi de 200 habitants on 30 són joves jo entenc que no és necessari una inversió tant com a un municipi que té 25.000 joves, però que si que a vegades tens aquesta sensació una mica de que no correspon amb la dotació econòmica que finalment tenen els municipis.

(Narcís) I la teva percepció sobre el seguiment que des de l'administració es fa a municipis?

(E2) Jo la veritat... des de que estic treballant aquí que mai m'han... realment ningú m'ha preguntat res, purament els documents que et demanen per això, presentar el pla local, que és el projecte d'activitats, presentar la memòria, la justificació...

Ningú s'ha ficat en contacte amb mi per fer avaluació, per saber si tenia algun problema, per saber com havia anat la implementació dels plans locals... pràcticament si no haguessis de demanar la documentació que et demanen pels plans locals la sensació que tinc és que no hi hauria cap tipus de relació.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E2) Jo crec que hi hauria d'haver un repensament de quins han de ser els objectius o els eixos del PNJC o com s'han d'adaptar els eixos a les diferents realitats del territori. Parlant d'això, no sé si el 70 o 80% dels municipis que hi ha a Catalunya són de menys de 25.000 habitants, hi ha una realitat molt extensa, vull dir que els eixos que es marquen des del PNJC són àmbits que, comentàvem amb la meua companya de treball, que no saps quin terreny estàs trepitjant, doncs hi ha competències com per exemple l'habitatge, hi ha un departament que es dedica expressament a l'educació, exclusivament a la feina, i tu estàs fent una feina que penses que potser la faria millor el que treballa en un SOC o un tècnic que treballa en un Departament de Benestar Social i que tu a vegades no saps bé quina és la teua frontera per la que fer coses viables.

Crec que a nivell integral s'ha de treballar perquè els joves tinguin les eines per fer-ho possible, però clar, des del SOC no fan distensió si és o no jove. Potser la solució és tenir al SOC una persona especialitzada amb joventut que pugui assessorar aquests joves, no sé si m'explico... Suposo que les oficines d'emancipació que ara s'estan implementant també hi ha una mica la intenció d'anar cap aquesta banda, que sigui una finestra única, que pugui haver-hi un tècnic de salut... jo crec que la via és la correcta, però que en el nivell de PNJC s'hauria de revisar i els PLJ que deriven del PNJC crec que haurien de ser més flexibles del que són, i valorar des de la Direcció General que els PLJ estan fets des de realitats molts concretes, per poder valorar-los més positivament.

Aquestes crec que serien les dues vies: més flexibilitat en l'elaboració dels PLJ i adaptar el PNJC o especificar... que sigui més concret. De fet ara han tret la Llei de Polítiques de Joventut, que està molt bé, que és una reivindicació que fa molts anys que el món professional de les polítiques de joventut ho estava reclamant, però que crec que s'ha quedat curta, poc concreta. Per posar un exemple, la llei del sistema de lectura pública de Catalunya marca per cada habitant quantes biblioteques hi ha d'haver-hi, quantes persones hi han de treballar, dotació econòmica, crec que també falta una mica de concreció sobre les polítiques de joventut. Què podem fer, com ho podem fer i de quins recursos disposem.

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(E2) Bàsicament el que ja fan, diagnosi i planificació, sobretot que siguin flexibles i adequades al territori, crec que és la clau perquè els PLJ siguin realment eines 100% efectives.

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E2) Crec que una mica el que està demostrant la crisi econòmica és que les persones que tenen millor formació o les que estan millor formades la suporten... tenen més capacitat per sortir-ne. Crec que un dels eixos amb que s'haurien d'esforçar molt és el tema de la formació i orientació laboral, crec que és una de les eines que els tècnics o professionals de joventut haurien de dominar més i formar-se, i ser quasi especialistes, doncs amb el que nosaltres ens trobem –estic parlant de la realitat de la comarca- és que els joves que ens venen al Consell Comarcal és molts per temes d'orientació laboral, orientació formativa, ara estem acabant l'ESO, què podria fer, etc. En el nostre cas seria una cosa molt important, que es reforcés en temes de formació i orientació laboral. Hi ha altres àmbits com l'habitatge que si no és disposa de recursos suficients és difícil. Pots fer una derivació, pots anar... però crec que la formació i orientació laboral serà molt important en els propers anys, de cara a poder ajudar a joves en el procés de la seva emancipació.

(Narcís) Passaria doncs pel treball interdepartamental? O no hi creus?

(E2) Si que hi crec. Crec que el que es planteja a nivell teòric d'interdepartamentalitat i interinstitucionalitat realment crec que són claus, primer per no duplicar serveis, perquè a lo millor tu estàs fent un servei que ja l'està fent un altre, i si no hi ha comunicació, relació al final estàs malgastant recursos, i estem en un moment en que malgastar recursos no està ben vist. Crec que realment s'hauria d'apostar per la interdepartamentalitat i interinstitucionalitat, però d'una manera real, d'una manera que la gent hi cregués, que es forçés pràcticament a col·laborar entre les institucions, bàsicament perquè el PNJC marca aquest eixos de col·laboració, i a nivell teòric estan molt ben plantejats. L'únic que manca és portar-ho a la pràctica, i és cosa de voluntat, d'apostar per aquestes vies.

De fet vam veure fa poc que la Secretaria firmava un conveni de treball per allò de... però al final no saps en què queda, si acaba sent una cosa més de cara a la galeria o arriben a ser efectives. S'hi hauria d'apostar, evitaries duplicitats, i esforços que no són efectius ni eficients.

Entrevista 3

Universitat Pompeu Fabra. Entrevista realitzada el dilluns 09/05/2011 a la Universitat Pompeu Fabra, ciutat de Barcelona.

En representació del món acadèmic.

Com valoren l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E3) Jo crec que amb aspectes més de la realitat no local jo crec que hi ha hagut un important creixement i una certa institucionalització del que és l'àrea de joventut, amb un important creixement de les regidories de joventut, que jo crec que això sí que ha succeït a Catalunya, tot i que no sóc una especialista amb això jo crec que és una tendència que s'ha produït. És veritat que aquesta institucionalització i la creació de regidories i de personal que es dedica a la joventut potser no ha tingut el mateix reconeixement que altres regidories més rellevants com hisenda, urbanisme, del món local, i això sempre planteja uns límits, sobretot en moments ara com el de la crisi, i després que hi ha hagut un cert desig d'aconseguir una certa transversalitat. Pot haver-hi una regidoria de joventut, però poden haver-hi moltes àrees que afectin a joventut: educació, sanitat, treball, urbanisme.... jo crec que formalment intentar que hi hagi coordinació entre regidories formalment s'ha aconseguit, però és encara un repte pendent, encara queda com una de les regidories fluïdes.

S'ha fet un esforç important amb tot el que han estat a nivell organitzatiu dels PLJ, de diners que han donat suport a la joventut, iniciatives com la creació dels PIJ's, dels punts d'informació mòbils, suport a l'emancipació, no el suficient, però determinades polítiques de suport que hi ha hagut durant el govern tripartit. Jo penso que això ha sigut positiu.

Com valoren l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E3) Crec en tot cas que manca una avaluació acurada del que va ser el PNJC 2000-2010, i per alguns document que he tingut l'oportunitat de tenir la meua percepció és que no hi havia molts indicadors d'avaluació de què és el que s'ha aconseguit. Però també hi ha hagut un pas endavant amb el perfil de tècnic/a de joventut, una associació de professionals, formació... jo crec que tot això ha sigut passos endavant, però la meua percepció és que no tinc tan clar quin impacte ha tingut amb l'emancipació real dels joves, l'ha facilitat? És un context de crisi, d'increment, i un dels col·lectius afectats és la joventut. Però amb vida associativa i participació em dona la sensació que s'han facilitat infraestructures, i igual s'han utilitzat més com un reclam per jugar a pim-pom o per jugar a internet o etc, però no tinc tan clar que hagi servit per dinamitzar i aconseguir que es moguin, pot ser perquè la joventut s'organitza de formes molt diferents i no arriba a les institucions, més puntuals, etc, després també dona la sensació que el perfil sociodemogràfic dels joves ha anat canviant, hi ha un increment de catalans que són fills dels nouvinguts, alguns són immigrants i d'altres fills d'immigrants, però dona també la

sensació que no s'aconsegueix arribar a aquests col·lectius de joves si no és de manera molt puntual.

També té a veure el CNJC, que és el màxim representant de la joventut, jo crec que és un òrgan que ha d'existir, i que té una veu important en moltes polítiques de joventut, i que també té força representació amb la Secretaria, però em dóna la sensació també que és un òrgan també que representa només una part de la joventut mobilitzada. És a dir, sabem que hi ha tota una joventut, que sabem que és poca, però que es mobilitza d'una forma més informal i que no apareix representada en aquests òrgans i que per tant les administracions no acaben de tenir interlocució. No sé si és l'evolució... però és el que et dibuixo així'ns...

Realment cal donar oportunitats als joves, que es dinamitzin a nivell associatiu, que trobin feina, que es puguin emancipar....

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(E3) Jo, no tinc una avaluació... però per intuïció i el que he pogut anar veient, em dóna la impressió que el que succeeix, el fet d'haver de fer un PLJ en certa manera facilita una planificació estratègica, una organització, una informació que també hi pot accedir la ciutadania i la joventut, etc etc, però també a vegades s'ha portat a la necessitat de demanar recursos, o donar-li una certa institucionalització a algo que a vegades s'ha començat més pels tècnics i l'administració, i que no tinc tant clar que reculli les necessitats o la veu de la joventut, en alguns casos sí, però no tinc clar que hagi sigut la norma.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E3) Em dóna la impressió que s'hauria de fer una valoració sistemàtica de com han funcionat, però potser a veure... a nivell local on hagin pogut funcionar... a veure hi haurà llocs on potser han tingut èxit, però en aquells llocs on no hagin tingut èxit doncs jo crec que s'han de repensar. No sé, la meva percepció és que no s'acaba d'arribar a la joventut amb una sèrie d'àrees. No sé si és aquest el mecanisme, potser s'ha de buscar mecanismes que donin més la iniciativa al jovent... no ho sé...

També és segur que la transversalitat falla. Jo voldria tenir una avaluació de cada municipi per poder valorar. Crec que s'ha de tenir una certa infraestructura, on tothom pot anar-hi per informar-se, per buscar llocs de feina, per fer ús d'alguns serveis, l'ús del billar, del pim-pom, etc, però em dóna la impressió que no s'ha arribat a molt més, i que si s'arriba s'arriba als que ja estan organitzats d'una forma més formal i que ja són els que tenen veu, per tant potser s'ha de fer un replantejament d'anar molt més directament als instituts, o a les escoles on hi hagi ensenyança obligatòria per intentar tindre un impacte. Ja hi ha iniciatives que això es fa, però em dóna la impressió que és un dels pocs espais on ens trobem aquest perfil de joves, aquests joves és clar. Després hi ha els joves més grans que igual s'han de buscar... però els que encara estan en escolarització és un dels espais on arribar.

No he pensat molt com es podrien replantejar,... però em dóna la sensació que s'ha quedat més amb una part d'imatge, més informativa i d'un cert ús de les infraestructures, però tinc dubtes de que hagi tingut un impacte real.

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(E3) Jo entenc que en una primera etapa en la que potser hi havia més inexperiència amb el tema de joventut tingués sentit els PLJ com a eina de treball marc per desenvolupar les polítiques en cada municipi. En l'actualitat no ho tinc clar. Si en un municipi funciona el PLJ endavant, si no funciona sóc partidària de que hi hagi flexibilitat, perquè crec que amb joventut com en moltes d'altres polítiques públiques ens cal molta més creativitat. A vegades pot ser que un PLJ també et faci guiar massa, i igual no respon necessàriament a la realitat del municipi, i crec que amb la joventut també pel propi perfil de la joventut s'ha de donar peu a la seva iniciativa, a la seva creativitat, al donar recursos i que ells els gestionin. Pot ser que en alguns casos els PLJ quedin molt... i hi ha també tot un tema d'avaluació, caldria fer una avaluació molt més detallada del que han estat tots aquests PLJ. Ho ha de fer la Secretaria? O un altre organisme autònom? Això s'hauria de veure, però sí que penso que cal més flexibilitat perquè vista l'experiència no està clar que s'hagi tingut un impacte com el que s'esperava d'entrada potser quan es va crear el primer PNJC.

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E3) Davant de la situació actual, la joventut d'ara és molt diferent a la de fa 10 anys en un context més de creixement econòmic, no, jo crec que hi ha d'haver-hi polítiques específiques, però jo crec que falla en el canal amb que s'arriba als joves. Crec que l'emancipació segueix sent importantíssima, emancipació vol dir també llocs de treball i ocupació, i crec que també els temes de participació haurien de continuar estan. A veure, jo crec que l'elaboració del nou PNJC amb tot el procés participatiu va ser una experiència interessant, de nou tinc dubtes de que aquest procés participatiu en el que es va intentar recollir moltes veus... em dóna la impressió de que es va tornar a recollir la veu dels que ja participen, i el límit és que no arriben a tota una sèrie de gent que no participa.

El repte és com anar més enllà dels que ja tenen veu i que anem coneguent, però jo sí que sóc partidària de que tinguin una entitat pròpia. Sé que en un context de crisi segurament pot ser més difícil de justificar, però crec que el context de crisi és una oportunitat, i que a part és un dels grups socials que més perjudicats estan per la crisi actual.

Entrevista 4

Tècnica de joventut. Entrevista realitzada telefònicament el dimecres 11/05/2011.

En representació de tècnica de joventut de municipi gran, comarques de Barcelona.

Com valors l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E4) Jo crec que hem millorat considerablement, que fa uns anys amb els inicis de la democràcia, quan començaven les polítiques de joventut estaven més focalitzades en entretenir, fins i tot era més un tema d'ocupació del temps d'oci o del temps de lleure, i ara cada cop més són més realistes i fan referència cada cop més a les necessitats que pot tenir el jovent amb temes d'emancipació, de creativitat, multimèdia, formació... cada cop estan tendint més a un assessorament dins d'un àmbit divertit, però més complert.

Cada cop hi ha més transversalitat entre els diferents municipis i territoris en general, i es va traspasant informació que fa que sigui més obert i que tothom tendeixi cap al mateix camí.

Com valors l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E4) Jo les voldria valorar en positiu, però costa fer-ho, perquè crec que a l'administració tenim molta tendència a omplir-nos la boca i després a la realitat no són com haurien de ser, i que aquí ens queda molt per recórrer, que anem molt coixos. Hi ha molt bones intencions, però després fa que a la realitat o no s'executin com haurien d'executar-se o senzillament no existeixin, de vegades.

No encaixa la teoria amb la pràctica, d'una banda per causa de l'administració, per l'altra banda per causa de la situació socioeconòmica, cultural, política, i d'altra banda per part del jovent, que com a joves podem dir que necessitem tot això i que després no me m'entero o no me'n vull enterar.

(Narcís) Creus que aquesta és la teva experiència o que és exportable?

(E4) Jo crec que és exportable totalment. Pot ser que hi hagi llocs on les polítiques estiguin més evolucionades que d'altres, segur, però per voluntats de les persones que estiguin liderant, ja sigui perquè hi ha un tècnic totalment motivat, ja sigui perquè hi ha un polític totalment motivat, perquè el jovent respon millor... es pot portar alguna política més especial que a altres pobles, però com a filosofia crec que passa a tot arreu.

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(E4) Era molt necessari posar fil a l'agulla, que de vegades fa falta que escriguis les coses per veure què és el que et falta, que és el que tens, perquè sinó no ho endreces, perquè sinó queda amb paper mullat.

La relació amb l'administració perfecte perquè sobretot a aquells municipis que podrien anar més coixos els dones una feina sobre les directrius de treball i et fan pensar que et calen indicadors per jutjar i avaluar tot allò que estàs portant a terme, amb una certa participació i implicació dels joves a l'hora de decidir, i et marquen una mica les directrius, una estructura, un esquelet, que és molt necessari que tots els municipis tinguin.

També és veritat que els últims anys de relació, ara que ja tots tenim PLJ crec que això ha anat en detriment. Des del moment que les coses deixen de ser per motivació pròpia i passen a ser per obligació senzillament canvia... i ara és obligatori per rebre subvenció per tant ho fas a corre-cuita, repeteixes l'últim pla que tenies per passar una mica l'expedient... això està passant molt, i clar, això és una pena. Així a l'inici jo crec que va ser molt positiu, els primers PLJ que els fas molt més motivat perquè no en tens i amb més predisposició, però un cop l'has renovat un parell de vegades... és per sortir-te'n.

(Narcís) I la contrapartida? Surt a compte fer PLJ pels diners que es reben?

(E4) Jo intento no pensar tant amb el que rebo, sinó amb el funcionament que em dona a mi aquell document. Les subvencions són les que són, facis el PLJ més bo o més dolent, perquè entenc que la Generalitat també dona les subvencions tenint en compte altres indicadors que no són precisament els del document: tamany del territori, l'experiència que puguin tenir, altres indicadors seus, però per document propi que et serveix per avaluar i fer servir de full de ruta... jo el veig molt vàlid.

La pena de tot això és que et marquen uns terminis molt estrictes, sobretot a nivell de sol·licitud. Primer que hi ha molts municipis que tenen 1 o 2 tècnics per una població molt gran, alguns tècnics estan compartits amb altres serveis –tot i que no és el nostre cas-, però clar, som més, però també portem molts més projectes. Això què significa? Que hi ha una part del pla que l'externalitzes, perquè tu no hi arribes. I el que passa quan l'externalitzes és que qui el fa el teu i el de 20 municipis més, no coneix casa teva, no coneix les característiques dels joves de la teva ciutat, i no coneix els teus programes. Surt un document molt bàsic i amb allò has de treballar. L'has de refer i t'ha de ser útil, i tens fins a l'últim dia, que és el 31, complicat.

Crec que la Generalitat ha perdut de vista una mica quina és la necessitat real que té el municipi, perquè potser no tens un PLJ però tens una distribució per projectes més útil i més realista que no el propi pla.

No és que el model de PLJ no s'ajusti a les necessitats dels municipis, sinó que és poc empàtic, si que ens podríem arribar a ajustar, però si no fos perquè va lligat a la subvenció hi hauria molts municipis que no en tindrien, que també entenc que després paguen "justos por pecadores", no, però que ens oblidem primer que cal molta més formació a l'hora de fer avaluació de polítiques, a l'hora d'escollir uns indicadors, a l'hora de marcar unes temàtiques, i que hi ha pocs recursos tècnics o de diners per elaborar o per fer qualsevol cosa amb joves. Tot plegat és una bona intenció, però està ple de despropòsits després.

(Narcís) I el seguiment que fa la Direcció?

(E4) No existeix. No existeix.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E4) Jo crec que cal revisar el que tenim, estaria molt bé que quan presentes un document com el Pla Local a un ens superior al teu, i et responen dient "t'hem atorgat 15.000€", jo vull saber perquè me'n dones 15 i no 30, o 5, i vull saber quina valoració fas de tot el que t'estic entregant i voldria saber com està la resta de territoris, i no em serveix només aquelles reunions de... quan s'ha aprovat el PNJC doncs anem tots junts i parlem, parlar sí, fas passadís, però hi ha poca comunicació entre municipis, poca comparació entre PLJ, poca... poc traspàs d'informació, i al final es converteix en una obligació més, en un tràmit que haig de complir però que en realitat no em serveix gaire, ara, el document per tu sí que ha de ser bàsic, l'ajuntament ha de tenir un document, igual que tenim el PAM i s'ha de tenir una base i una ruta...

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(E4) Els plans hi han de continuar sent, i cal revisió. I que t'arribi què fan exactament els consells comarcals, les diputacions, què fa la Generalitat i quina és la situació del mercat. Què està fent la Generalitat per exemple amb temes d'educació. Hem comparat quins problemes podem tenir per poder aplicar certes polítiques de joventut vinculades a això? No hi ha una transversalitat amb polítiques ni tan sols dins de la Generalitat, per tant cada poble s'espavila una mica com pot.... ....és una utopia.

Al final dius, des del servei de joventut acabes fent fins i tot un seguiment individualitzat de segons quins joves perquè veus que hi ha mancances a l'institut, a l'estudiar, perquè estan perduts, que hi ha problemes amb serveis socials perquè quan tenen 18 anys s'obliden d'ells, però continuen sent joves de pensament i tècnicament d'edat i no hi ha un fil conductor que ens permeti fer polítiques i una vinculació d'una cosa amb l'altra que evidentment ens ajudi a consolidar una ciutadania més completa.

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E4) Mira, jo crec, tal i com planteges la pregunta, al meu parer no existeix el col·lectiu jove. Hi ha una franja d'edat compartida, però molts col·lectius, molta tipologia de joves, i crec que cada cop més les necessitats són diverses segons territoris i segons tipus de població, i cada cop més el municipi ha d'adaptar-se a allò que té al davant, ja no serveix fer el mateix per tothom, els hi has de donar més empoderament perquè no es converteixin –perdó per l'expressió –amb paràsits socials-, han de tenir empoderament, han de saber-se guanyar les castanyes, han de tenir moltes més competències, i tot això passa per donar-li molt més reconeixement a les persones joves, ara no tenen cap reconeixement –abans tampoc, en tenien molt poc-, però... és a dir "cuando yo era joven esto no pasaba". Potser que es comenci a agafar altra vegada tota aquesta rellevància que té aquesta franja d'edat i tractar-les com a persones adultes, però amb molta importància a la societat, i clar... l'evolució de les polítiques de joventut davant la

situació que tenim és que cal fer processos d'acompanyament individuals, acompanyament col·lectiu i acompanyament comunitari, per tota la diversitat que hi ha en tots els sentits.

Garantir les oportunitats a cadascú, facilitar nous camins a través de la creativitat, a través d'una adaptació de nosaltres, de l'administració, a les seves necessitats, però alhora permetre'ls-hi a ells que s'adaptin al que ofereix la societat, ensenyar-los tot el que els ofereix i ensenyar-los sobretot a veure què t'estan oferint i buscar-t'ho tu mateix, no esperar a que vinguin.

Entrevista 5

Professor de la Universitat de Lleida.

Entrevista realitzada telefònicament el 13/05/2011.

En representació del món acadèmic. Universitat de Lleida.

Com valors l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E5) Jo penso que hi va haver uns principis molt correctes, però que tal vegada el trajecte per arribar a les polítiques integrals, al punt final encara no s'hi ha arribat. No sé si és degut als compendis econòmics, que hi pot jugar el seu paper, però encara no s'hi ha arribat del tot.

L'altre dia en una reunió on hi havia tècnics de joventut que exposaven els plans comarcal i altres continuava veient excessives polítiques de lleure. Però inclòs no del lleure que podríem considerar més vinculat als moviments educatius, sinó a polítiques que ratllen l'oci, no el lleure, al qual cosa penso que aquestes polítiques no estan molt en consonància amb com està el fenomen de joventut. El fenomen de joventut s'està allargant, el fenomen de joventut és a vegades una qüestió que permet que una persona en una determinada edat estigui estancada, i el que cal fer és fer polítiques que aquesta situació la facin més portadora. Per tant penso que cal fer un pas més endavant, quan? Quan els moments econòmics ho permeti, però cal fer-ho més endavant, perquè els reptes dels joves continuaran sent: vivenda, cultura, formació i treball, i aleshores doncs ... el que si que penso és que aquestes són polítiques que ja caldria visualitzar com a unes polítiques lligades a un fet d'estat indecís, en quin sentit? Doncs les administracions s'haurien de preocupar de generar oportunitats, i qui hauria d'acabar de gestionar aquestes oportunitats hauria de ser el 3r sector. O sigui que jo diria que en joventut, si cal cercar-lo a tot arreu, en joventut l'equilibri entre administració, mercat i teixit social, doncs cal fomentar-lo i apostar molt més que potser en d'altres temes.

Com valors l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E5) Continua havent molt jove que al que no s'hi arriba amb prou consistència. L'última escala de valors que donava l'observatori, un estudi que va fer en Javier Elzo i altres demostrava que la qüestió de política estava molt mal situada a nivell dels joves, amb la qual cosa moltes vegades el jove quan li dius la paraula "política" jo penso que moltes vegades fa associacions un pel... que vol passar de la política. Cal doncs que les polítiques integrals tinguin també aquella suficient dosis per tornar a il·lusionar al jove.

Recordaria quan als anys 80 començaven a sortir les taules de joves, i que d'alguna que altra manera el jove ha perdut la il·lusió, i juntament amb altres valors aquest també caldria treballar-lo.

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(E5) Jo crec que han estat importants, importants si més no perquè situen al jove com a eix central d'algo, en aquest cas d'unes polítiques. És a dir, fins aleshores sempre ens havíem omplert –la generació meva sobretot– la boca de “el jove, el jove, el jove...” i sempre es tenien en compte, però els PLJ han estat importantíssims per situar el jove en el centre d'unes accions de tipus polític, a la vegada que també perquè el jove sigués actor i actor fonamental d'unes polítiques. Per tant són de vital importància, encara que només sigui per dir “els referents són aquests joves”.

(Narcís) I pel que fa a la qüestió de la planificació i el contacte que permet entre ajuntament i administració supramunicipal, creus que han jugat un paper important?

(E5) Penso que hi va haver una història que va posar tot això en marxa que és el moment en que es fa la delegació de competències des de la Secretaria als Consell Comarcals. Això va ser fonamental. I va provocar que per primera vegada es creés la figura del tècnic de joventut, que al començament estava en una Oficina de Serveis a la Joventut. Doncs jo penso que això va ser fonamental, perquè fins aleshores la gent que hi arribava hi arribava per un concurs de trasllats o hi arribava perquè venies d'un determinat àmbit on el fenomen jove hi havia estat important. Això fa que aparegui a totes les comarques de Catalunya una persona que es dediqués íntegrament a joventut des de l'administració local. Penso que va ser un altre moment clau juntament amb els primers PLJ's.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E5) Jo diria que falta que segueixin havent PLJ, i que cada vegada s'hi aposti més, però sí que penso que cal educar cada vegada més en la transversalitat. Un PLJ com que és renovable cada any ha de tenir la capacitat d'adaptabilitat a les circumstàncies del col·lectiu jove. Això requereix en una administració local que més enllà del regidor de joventut també s'ho creguin d'altres regidors que també podrien ser el d'urbanisme, ocupació, educació... i que no ho vegin com un tema menor, sinó que ho vegin com un tema prou important. Per tant jo penso que sí que falta que les administracions –i no parlo de l'autonòmica– es creguin certament que cal polítiques de joventut.

Jo no sé si les administracions tenen interioritzat el tema, jo no sé si el fet de col·locar un jove de cada joventut política en una llista... mira que curiós que mai un regidor de joventut ocupa llocs claus en una llista... també aquí cal posar èmfasi amb les joventuts polítiques, doncs els que solsament militen en una joventut política i no han fet el pas per moviments de tipus social penso que tenen mancances. Els partits polítics haurien d'anar a buscar aquella gent que ha vingut treballant amb joves, no només des d'una vessant política, sinó també des d'una vessant social.

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(E5) Hi han de ser. A més cal que aquestes polítiques locals de joventut han de tenir cada vegada més possibilitats d'obrir-se a l'exterior. En una Catalunya on hi ha un alt índex de ruralitat caldrà que les nostres polítiques de joventut propiciïn aquesta sortida a l'exterior dels joves perquè vegin experiències, perquè sàpiguem compartir experiències, i perquè això pot donar idees per tindre joves al país que s'arrelin a la terra i que puguem parlar de joves emprenedors en el camp agrari.

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E5) Jo penso que les polítiques de joventut han de connectar amb la realitat, que connectin amb el seu temps, amb la realitat. Que possibilitin argumentaris als joves per formar-se criteri, opinió, i sobretot que possibilitin als joves arguments perquè en una societat tan canviant com l'actual ha de ser una part més que pugui contribuir a que el jove es pugui reinventar cada dia si cal. Jo penso que un dels problemes que pot tenir un jove avui en dia és que li falti aquesta manca d'oportunitat per reinventar-se cada dia que només tindran uns determinats sectors de joves que només estan en determinades universitats i determinats espais. Penso que les polítiques de joventut cada vegada més han de donar arguments al jove per poder sortir cada dia al carrer quan es lleva al matí poder-se reinventar cada dia.

(Narcís) Alguns matisos. Em podries dir la teva opinió al respecte de la manca de seguiment de que es queixen els tècnics per part de la Direcció General?

(E5) Jo ara no t'ho puc dir... El que sí que penso que cal fer és passar comptes al final d'un PLJ, per saber on no t'ha anat bé i què t'ha anat bé, i què cal fer. Aquesta és una feina que cal fer amb cadascun dels PLJ.

Quan nosaltres érem a XXX començàvem, i per tant també començàvem a saber el que era un PLJ i el que era un Pla Comarcal de Joventut, però penso que si això ara no es fa cal fer-ho i és tant important aquests procés com el de generar el propi PLJ.

Si que penso també que hi ha cada vegada més oficines tècniques que són capaces de dissenyar un PLJ. Jo penso que està molt bé, al fi i al cap són empreses fetes per joves, però moltes vegades tinc la quimera de si es poden arribar a fer PLJ i Comarcals que no lliguin amb aquella realitat, i això només es farà quan aquests tècnics de Direcció General i altres es puguin sentar amb aquella persona i tingui un assessorament no només abans, sinó també després.

(Narcís) Els tècnics no veuen recompensat l'esforç que fan amb els diners que reben. Com ho veus?

(E5) Jo diria que ... la situació és la que és i la crisi afecta a tothom, i per tant també afecta al sector jove i si cal més, per tant jo penso que també un tècnic de joventut ha de veure en quines coordenades es mou, i aleshores si més no jo penso que un PLJ encara que tu no el

puguis portar a terme en un 100% perquè no tens prous mitjans per dur-lo a terme, si que almenys t'haurà servit per fer un exercici anàlisi de territori amb el que has de treballar. Per tant si només es busca l'efecte de realització, doncs segurament tenen un punt de raó, però si es pot mirar per l'altre costat i veure que tinc una eina amb la que puc treballar, una eina que em permet treballar cada dia i que em permet.... no és un esforç a endebades, sinó que penso que és un esforç que val la pena. Penso que el que no podem fer és activitats en plan bolet, perquè si, perquè ara toca, sinó que encara que només sigui com a document de treball és vàlid encara que només puguis desplegar el teu PLJ en un 70 o un 80% o un 90%.

Entrevista 6

Membres de la Direcció General de Joventut.

Entrevista realitzada a la Direcció General de Joventut, 25/05/2011.

En representació de polític de municipi gran.

Com valoren l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E6A) Jo crec que és una evolució correcta, lògica... el que passa és que sovint tendim a visualitzar per polítiques de joventut al que surt d'aquesta casa, i les polítiques de joventut és el que fa el conjunt del govern. Vivim a vegades en uns departaments estancs... L'any passat va sortir lo del projecte "Suma't" que és purament política de joventut adreçada directament a "ninis", malauradament des d'aquí no s'hi va participar i a més a més des d'aquí crec que se'n van acabar enterant per la premsa... llavors dius... em sembla que el que cal fer és aquest treball interdepartamental molt ben fet, visualitzar clarament quines polítiques de joventut s'estan fent, que des del govern s'estan fent moltes coses, i des d'aquí el que podem fer és aconseguir dir-hi la nostra, tenir una veu important, i sobretot participar després del procés.

El que tenim molt bo des d'aquí és la venda, tenim la informació, els tècnics, tenim la gent, i això ho hem de saber aprofitar... aleshores tenim també la gent entesa, potser no és ben bé el que em demanes, però... em plantejo més obrir un debat al voltant això. Però no sé com ho veus... però en les polítiques de joventut no sé si havien d'evolucionar cap aquí, però si hi evolucionen és perquè la joventut té un problema. Molaria més que no haguessin evolucionat cap aquí, i que ens haguéssim pogut dedicar a altres coses que no fossin l'emancipació dels joves, no?

(Narcís) La transversalitat és quelcom que ha sortit molt. Les regidories senten que dupliquen, que fan petites coses quan hi ha altres que ja ho fan, i potser millor, amb més recursos...

(E6A) Sí, es fa estrany...

Com valoren l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E6B) Si les polítiques de joventut van començar fent associacionisme i han derivat a quasi haver de fer d'habitatge, de salut, d'ocupació, de totes,... són els superherois de les polítiques les polítiques de joventut. Aleshores la dificultat està amb que aquest tipus de polítiques reclamen un canvi en la política de treball de les administracions.

(E6A) Però com tot és joventut és joventut, com tot és una cosa res ho és, aquest és el problema, morir d'èxit. Vull dir, realment tenim un problema amb el col·lectiu juvenil i cada cop més s'està encarant les polítiques del país a aquest col·lectiu. Aleshores cada cop et pots qüestionar més quin és el teu paper, no? I més quan estàs en un departament i no estàs a

presidència, no? Però no es pot dir... és el que té sentit, és el que caldria... però les coses estan com estan.

Al final haurien de ser una cosa molt transversal... al final les polítiques de joventut haurien de ser aquelles coses necessàries perquè la persona passi d'infant a persona emancipada, no? I al final això cada cop és més difícil, cada cop dibuixem més una etapa que és la joventut que fa uns anys eren 5 anys, després 7 i cada vegada s'amplia més. Per dalt i per baix, doncs cada cop deixen de ser infants abans, i per tant quant més se'ns amplii més polítiques caldran, doncs quan més gran és el període més problemes tindrem a nivell de salut, d'emancipació, de feina... cada cop és més gran el col·lectiu, més grans són els problemes.

Si no tinguéssim aquest problema, si la transició fos... quines serien les polítiques de joventut? Tornaríem a l'associacionisme?....

(Narcís) I cal tenir en compte les singularitats de cada territori, hi ha pobles on sembla que no necessiten polítiques d'emancipació.

(E6A) M'hi he trobat, a Solsona són tot poblets, cases de pagès (...) el seu problema no és la feina, sinó d'emancipació perquè només l'hereu tindrà casa, i de mobilitat i d'oportunitats. El que volen és la xarxa.

Nosaltres aquest any centrarem els esforços en formació i ocupació, perquè tenim uns índex de desocupació brutals i el fracàs escolar és important, són les nostres prioritats, però aquí hem de tenir la singularitat del territori. Aquí no podem perdre de vista que no els podem anar a dir-los joves de Navés que facin projectes d'ocupació que si no no els donarem subvenció... perquè no tenen aquest problema, o els joves del Pirineu que potser tenen un altre, o els joves de Banyoles que tampoc sembla que tinguin un problema important amb temes d'atur, però que sí que el tenen amb l'àmbit de la salut, ells almenys està prioritant bastant les de salut i és la seva inquietud...

Jo el que veig a nivell d'anàlisi de joventut... tenim un PNJ a deu anys, perfecte, ens marca...està fet a partir del consens, hi ha molta gent, és molt participatiu... ara, què tenim: tenim el context de crisi, que afecta especialment als joves, que afecta a ocupació, i és un context conjuntural que hem d'afrontar primer, i a més un context intern que no tenim diners, escassetat de recursos... en quan a polítiques no tenim el que teníem per fer coses, la política continuista és tirar-se al precipici. El que nosaltres hem de fer aquí ara és canviar la filosofia de treball, i aquesta filosofia és una filosofia molt col·laborativa, hem d'entrar en el xip de la feina interdepartamental ben feta, i ens hem de trencar les banyes, i jo no puc fer el meu programa que al final és un vaixell de paper quan el Departament d'Ocupació pot fer un programa de 22 milions d'euros. El que ha de fer la DGJ és anar allà, i fer-ho conjuntament. És època de polítics generosos, d'intentar capitalitzar, col·laboració amb tots els departaments, no podem tenir a la web un servir d'assessorament escola-treball i que en tingui un altre treball i que en tingui un altre... això ho hem de millorar. Col·laboració, no em dedicaré a fer coses que tu ja estàs fent.

Si hem de fer projecte de conya sobre la xarxa i resulta que hi ha el centre Unesco que a més ho estan fent amb TV3, doncs fem-ho conjuntament. Vosaltres ja teniu la idea, ho heu començat a treballar... jo no tinc necessitat de fer coses noves si ja hi ha una entitat que es dedica a fer-ho, per tant... col·laboració. Aquest canvi de filosofia és important.

I l'altre prioritització, prioritització que vol dir ocupació, educació i valors. I valors vol dir autoestima... per mi cal un canvi de paradigma, que si no no anirem endavant amb polítiques de joventut que és en el tema dels valors, i si no aconseguim posar en valor els valors que ara estan en crisi –no sé si és una crisi de valors o no, hi ha gent que ho defensa i gent que no- en tot cas si no aconseguim posar en valor tots aquests valors no anirem enlloc. Si no premiem l'esforç, la responsabilitat, el lideratge... si no entrem amb aquest joc de valors, que de fet és un tema discursiu, però que també és un tema pedagògic. Si no tenim lideratges no tindrem empreses fortes, i no tenim empreses fortes serem tots funcionaris. Necessitem tenir d'aquí 10 anys 3 o 4 empreses catalanes fortes a nivell mundial, i això ho han de fer els joves d'ara. Si no eduquem en lideratge qui... estem en un país que cada cop més la gent amaga el cap sota l'ala, i necessitem gent que faci un pas endavant, que lideri, i que ja n'hi ha, però que vull dir... amb uns valors políticament correctes que van per aquí, i en un país que si no som més productius del que som, i aquest és el valor de la responsabilitat,... al final els problemes acaben sent...

Vam estar al consolat xinès (...) hi ha famílies que des de Xina porten els seus fills aquí perquè estudiïn... són nanos que estudien 10h cada dia, que són els millors d'allà i venen a estudiar aquí. D'entrada saber que hi ha països que estan fent això, però és que a més el que els preocupa a ells, als seus pares, és que aquests joves no es contaminin dels valors d'aquí, perquè ells no ens veuen amb el valor de l'esforç, amb el valor... la seva preocupació és aquesta. Ells pensen que som uns ganduls. Al final és un tema de valors. Hem de posar en valor unes qualitats que històricament han estat a Catalunya i que ara... el català és un tio treballador, no sé que... ho ha sigut històricament i ho hem de tornar a posar en valor, i no ens podem permetre... és que ja és per tu. Si et vols guanyar la vida t'has d'esforçar, si vols ser algú t'has d'esforçar, i...

(...)

L'altre dia en Miquel Àngel Essomba deia que “no podem permetre que els drets siguin el refugi dels ganduls”. Doncs potser ha arribat un moment que ens passem, i això va lligat a la imatge de ciutadà client i coses d'aquestes... sense deixar de veure que tenim un col·lectiu que no ho està passant bé, que no se li estan donant oportunitats, i que tenim un problema i ens hem d'arremangar, vull dir que... però hi ha un discurs de valors de fons que ens ha d'acompanyar en aquesta travessia. El model és clar, és barça, és Guardiola...

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(en realitat amb aquesta pregunta han donat resposta a la següent)

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E6B) jo crec que els PLJ continuen sent i han estat útils, molt útils, sobretot per visibilitzar què és això de les polítiques de joventut, perquè canvi molt això de dir “jo faig polítiques de joventut” de tenir un pla estratègic que marqui una política d’habitatge... totes les polítiques tenen planificacions estratègiques. Ha sigut vàlid i continua sent vàlid, i precisament per això que dèiem. En les polítiques de joventut hi ha hagut unes modes de discurs, doncs ara fem lleure, ara fem fracàs escolar, ara fem participació juvenil, una mica modes que són intrínseques a cada moment, i en realitat responen a la problemàtica més majoritària dels joves. Però com dèiem abans vas a territori i els problemes potser no són tan l’ocupació com l’arrelament, i precisament el PLJ el que diu és “fes l’anàlisi de la teva realitat i a partir d’aquí prioritza i fes polítiques”, no és un document dogmàtic, no t’està dient “tots els municipis de Catalunya, perquè ho diu la Direcció i perquè sinó no et donaran diners han de fer ocupació i muntar una borsa de treball”, jo crec que hi ha gent que creu que fan això. Tenen la percepció que és així, i hi ha un problema de comunicació.

Les bases de la normativa d’ens locals són molt rígides en la part metodològica, però al final el producte és un document que diu “mira la teva realitat, pensa quin és el problema més rellevant i fes polítiques davant d’això, i la DG et donarà diners si és coherent entre el que dius que és el problema i la solució que proposes”. Ara bé... està molt interioritzat que el PLJ ja no serveix, porta feina... sí, es pot revisar, però continua sent útil, perquè no hi ha cap política que no tingui un pla darrera. I es pot flexibilitzar, es pot canviar la normativa, no és tan pla si o pla no, sinó pla si, però què més.

(Narcís) Amb l’OCJ dèiem que és una percepció que neix de quan a l’inici es deia “prou concerts, ara parlem d’emancipació”. Era una metàfora que ha quedat. (...)

(E6A) Clar, es desafortunat que quedi la frase, però clar, una política bàsica per poder començar a fer polítiques de joventut és tenir els joves del territori que estiguis més o menys agrupats, associats, controlats... i a cada territori es fa de forma diferent, i a Solsona ho fan amb un partit de futbol sala... Em refereixo, i a un altre lloc ho faran amb no sé que, i a un altre lloc amb... muntant un local. Però si tu no tens com a primer pas els joves d’alguna manera que els hi puguis transmetre, ja pots anar fent plans locals... Una reflexió... parlem que molts ajuntaments tenen PLJ, però quants ajuntaments tenen planificació de les polítiques generals del seu municipi. És a dir, tenen PLJ, però en canvi no tenen una planificació general? Això es pot donar, no?...

(E6B) Si... generalment tenen alguna cosa (...) el PAM, el Pla d’acció Municipal.

(E6A) I quina relació té el PLJ amb això?

(E6B) És que en l’elaboració del Pla diguéssim que és una condició necessària, però no suficient per fer polítiques, és com l’eina, perquè en l’elaboració del Pla el tècnic o el regidor se’n van a veure cada un dels regidors i negocien “què faràs tu per mi?”, i es demana que el consell de govern del municipi aprovi aquell Pla, de manera que tothom sap que amb joventut

es fa allò. El positiu que ha tingut el Pla és que visualitzat al municipi que hi ha una feina a fer amb els joves, l'altre és que això com a equip costi la negociació interdepartamental.

(E6A) Aleshores quan som tant rígids a nivell metodològic al final obliguem... al final hi ha empreses que es dediquen a fer plans.

(E6B) Clar, però això ha estat, és fruit d'aquest moment. Es va donar tanta importància a allò metodològic que ara ja està....

(E6A) Des del moment que hi ha una empresa que t'està preparant allò tu no estàs visquent la realitat, moltes vegades, no? Si posem tant de rigor metodològic que al final el regidor de turnó va a buscar una empresa per facilitat o perquè no s'hi veu en cor, perd la part més important del pla que és l'anàlisi, no?.

(E6B) En això estem. Aquest revisió ha d'anar en aquest sentit. El Pla s'ha de continuar demanant, perquè és com una eina bàsica, però ja està. I sobretot els municipis petits. La cosa és aquesta, ha calat aquesta percepció, sobretot des de l'any 2003 al 2007 perquè era quan començaven a estendre's els PLJ, la gent volia accedir a la subvenció i ara...

(Narcís) Bé, potser va ser una mica com els joc dels disbarats. Comences amb una frase que inicialment era "les polítiques de joventut no són només concerts", i deriva a "no més concerts... perquè la Secretaria no ho paga". (...aclareixo que a Neòpolis ens arriben encàrrecs de PLJ de tot tipus, de mandrosos, de gent molt curosa...)

(E6A) Això ja no hauria de ser només una aposta de joventut, hauria de ser una aposta de l'equip de govern. Potser s'hauria de lligar més... jo m'estimaria més que hi hagués un front potent que tingués tota la visió de tots els aspectes, perquè al final també totes les polítiques s'estan centrant més amb els joves, que tinguessin aquesta visió...

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(E6B) En quan a etapa es pot seguir apostant pels PLJ, però com a una cosa administrativa, no? No qüestionar l'eina...

(E6A) La resposta seria "més PLJ". El que passa és que redefinits.

(Narcís) (...) També em trobo que demanen més seguiment, més acompanyament per part de la Direcció General, doncs molts es queixen que l'únic contacte es dona a l'hora de justificar a través de les factures.

(E6A) Aquí sí que ens podem trobar... jo crec que per la Direcció General arribar a per tot arreu també és molt complicat, som els que som. Però a nivell de territori també és veritat que et trobaràs aquestes respostes a alguna coordinació i a altres no, sigui per la grandària de la coordinació, al final pel que jo he vist també pels criteris del coordinador... A mi em dona la sensació pel que he voltat que precisament Girona han tingut molta més cura que no pas altres zones que no els hi han donat aquesta importància. Els fan seguiment, els acompanyen.... i això no ho busquis a Barcelona.

(Narcís) Sí, es percep a les entrevistes...

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E6A) I al final amb temes d'educació amb el lleure si tu vols ha de tornar a tenir un pes important. Aquí debatriem si hauria de ser Direcció General de Polítiques de Joventut i Educació en el Lleure, que és una cosa diferent, i per tant tenim aquí dues coses diferents que són polítiques de joventut i educació en el lleure, o no, forma part de les polítiques de joventut. Però com que ho tenim aquí dintre tenim clar que al final són escoles de compromís, potser pel tema dels valors que t'he dit abans, però que són petites escoles on formarem aquesta minoria necessària de gent compromesa que ha de tirar endavant el país.

Ja sé que hi ha altres escoles, però aquesta n'és una i ens ha donat molt bons resultats al llarg de la història d'aquest país i que avui dia el compromís s'adquireix des de la gratuïtat, vull dir jo si em comprometo amb una cosa és perquè jo abans he tingut un monitor que abans m'ha ensenyat a fer-ho. Quan tot és a basa de pagar tu també t'eduques d'una manera que no fas res si no et paguen, i això tampoc es bo. I això t'ho ensenyen a casa, a l'esplai, o als agrupaments, per tant no sé si són polítiques de joventut, però en tot cas estan aquí i no ho veig com a una cosa del passat, al contrari, són una cosa del futur.

Observatori Català de la Joventut

Tècnics de l'Observatori Català de la Joventut. Direcció General de Joventut.

Entrevista realitzada a la Direcció General de Joventut, 25/05/2011.

Aquesta entrevista, no prevista inicialment, deriva de la voluntat d'ambdues parts de donar a conèixer la feina feta i aproximar punts de vista, després de saber que compartíem algunes línies de treball.

Durant la trobada es va aprofitar l'oportunitat per comentar a mode de debat les preguntes de l'entrevista.

A aquesta entrevista, a diferència de les altres, només s'han buidat aquelles reflexions que poden ser d'interès, bé com a resposta a les preguntes, bé com a interpretació dels resultats, doncs en aquest cas i per tractar-se d'un intercanvi d'impressions, la conversa contenia altres reflexions de poc interès pel tema que ens ocupa.

Com valoren l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(E7A) Sobretot amb l'arribada del PNJC les polítiques de joventut s'estructuren, agafen certa unitat de discurs, i per tant jo diria que les polítiques de joventut han madurat molt bé. Potser aquell moment d'estancament actual dels PLJ que comentes, doncs té a veure amb aquests processos evolutius que duren cert temps i que quan no segueixes creixent dius "coi, hem perdut una inèrcia", però jo crec que l'evolució ha estat positiva, llavors ara falta trobar la manera de tenir aquesta evolució positiva, que tinguin més impacte, que estiguin més esteses, que no siguin minoritàries...

(E7B) Jo crec que a nivell qualitatiu també hi ha hagut com varis ritmes, no? Evidentment els municipis grans i mitjans han evolucionat molt més qualitativament que els municipis petits, evidentment, hem de tenir en compte això. Els petits estan segurament al principi del PNJC, es van introduint, i els grans estan superant el PNJC antic, diguéssim.

(E7A) Sí, cal tenir en compte que els municipis petits que s'hi posen de nou han de fer tot un recorregut. Quan una regidoria de joventut d'un municipi petit vol fer algo comença amb dinamització i activitats de lleure, i a partir d'aquí comença un recorregut. En el cas dels grans no, els grans estan fent coses molt importants.

Com valoren l'estat actual de les polítiques de joventut?

(E7A) L'estat actual de les polítiques socials és de UCI, per tant les polítiques de joventut encara més. Jo són molt pessimista... però, per exemple el nou PNJC, que no sé en quin punt exacte està, està bé, a mi m'agrada com està plantejat. Afronta reptes d'aquests, del més operatius, per exemple com s'arriba a nivell local, i com es pot tenir més incidència. Això té

l'educació almenys de tractar-ho i després de temes més substantius intenta tocar també temes sobre la diversitat dels joves, la inclusió, de transformar realitats socials dels joves en contextos molt diferents, en situacions de desigualtats, etc. Jo diria que el plantejament està molt bé, i crec que el nou PNJC podria ser l'excusa per fer aquest salt, el que passa és que és inevitable, les polítiques de joventut formen part de les polítiques socials, i diria més, formen una part molt residual de les polítiques socials, i en un context de retallades i on les polítiques socials no estan al centre de les polítiques de l'estat, no estan al centre de les polítiques socials, jo crec que passarem per una travessia pel desert segur.

(Narcís) I ara que heu creat, que tenim indicadors... d'aquí uns anys descobrirem que les polítiques de joventut no serveixen per res?

(E7A) En el procés d'elaboració del PNJC vam encarregar un estudi sobre el règim de benestar a Catalunya, i veure de quina manera això influïa o no en les polítiques de joventut. És obvi, no siguem innocents, però les polítiques de joventut són una petita cosa, i obviament estem molt condicionats per macropolítiques i per qüestions que ni tan sols controlen els estats i els governs, i això no ha de ser una excusa, però crec que aquest exercici que vam fer va ser interessant perquè donada aquestes circumstàncies podem fer coses, però... és a dir, que hi hagi un 40% d'atur juvenil no és degut al PNJC, si no hi hagués hagut el PNJC hi haurà menys atur? No ho sé, segurament hi hauria el mateix, però no és excusa per no deixar de fer coses. Conclusió, que la tasca més important de les polítiques de joventut segueix sent reivindicar-se, segueix sent intentar... però clar, això és una feina que no tenim nosaltres ni els tècnics dels municipis... segueix sent intentar explicar que les polítiques de joventut tenen molta incidència respecte la reproducció de les desigualtats perquè la joventut és un moment on es passa de la vida en família, per tant d'un determinat context i una determinada posició a l'estructura social, a tenir una vida autònoma, per tant a un altre context i a una altra posició a l'estructura social i en aquest canvi, si deixem que sigui el mercat o la família la que generi oportunitat... doncs mercat i família el que fan és reproduir desigualtats. Si no introduïm en aquest moment del cicle vital polítiques que corregeixin aquestes desigualtats doncs es reproduiran desigualtats, desigualtats intrageneracionals, és a dir, el que parteix d'una posició més desafavorida seguirà tenint una posició més desafavorida, però també es produeixen desigualtats perquè en un context històric amb dificultats afegides està passant que a una generació determinada està tenint més dificultats laborals, està tenint més dificultats d'accés al consum, i això significa dificultats d'accés a l'habitatge, etc, etc. Per tant, jo crec que la tasca més important de les polítiques de joventut és intentar fer adonar als que tenen poder que són polítiques social super centrals.

Pel que fa als PLJ també tenen aquesta funció dins dels municipis. "Tu vols un municipi hipotecat perquè els joves no tenen oportunitats i per tant marxen?", tu ets un municipi petit? Doncs tu has de convèncer al teu alcalde perquè faci de la política perquè els joves no marxïn

del municipi una política central. I això no significa més cartells, sinó polítiques integrals. Què li passa a l'economia del poble? Què es pot fer?

(E7B) Però això no hi és. Aquest paper no es té.

(E7A) Sí, ja ho sé, però almenys el nou PNJC parteix d'assumir que som això i que perquè les polítiques de joventut siguin transformadores i quan et plantegis "aquests anys que he passat aquí de que coi..." doncs acabis dient "alguna incidència té".

Hi ha països on això passa més que d'altres. Hi ha països on les despeses en polítiques socials es divideixen més cap a població més envellida, o es dirigeixen més cap a població més jove. I això acaba tenint repercussions molt importants, si la teva despesa social es dedica d'una forma prioritària –que és el que passa a espanya- a les pensions, a polítiques de salut que tenen a veure sobretot a cuidar la gent gran que són les que tenen més malalties, i no es destinen tant a educació... aquestes són unes polítiques pal·liatives, que visquin bé. Em sembla bé i tenen una justificació teòrica important, i és que la gent que ha generat riquesa al llarg de la seva vida ha de seguir això, però clar, l'altra part de la moneda són les polítiques educatives, de transició escola-treball, aquestes polítiques de suport a la família... aquestes polítiques acaben tenint repercussió en el cicle de vida següent d'aquestes persones, per tant tenen més capacitat transformadora.

(E7B) Però l'estat actual de les polítiques de joventut no va per aquí. Com a fortalesa tenim que les polítiques de joventut hi són, i ho aprofitem per introduir el que dius tenim la base, l'espai.

(E7A) Sí, i perdona, per ser optimista això és fonamental. Hauria de passar que com a mínim això no es perdi i no comencin a tancar serveis de joventut.

(E7B) Això és una amenaça que està passant, que passarà.

(Narcís) Bé, els tècnics diuen que ara com ara no poden fer massa res més que oferir formació...

(E7B) Està relacionat amb el model d'administració, sectorial.

(E7A) Aquest és un nivell més pràctic del que dèiem, crec jo. Què puc fer? Si les polítiques fossin transversals quan el tècnic de joventut fa la diagnosi i veu que el problema no és tant que els joves del seu municipi estiguin apalancats sinó que el model econòmic del municipi està centrat amb indústria perquè hi ha 3 fàbriques que no sé què... doncs hauries d'anar al de promoció econòmica i dir "escolta, aquí hi ha un problema estratègic que tenim detectat, hem de començar a obrir un viver d'empreses creatives o jo que sé, per intentar transformar.... i això seria transversalitat, i entendre que els problemes de la joventut tenen a veure amb qüestions també estructurals.

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(E7B) El paper ha estat l'expansió, la institucionalització de les polítiques de joventut. Un efecte positiu del model de subvencions és que han aflorat plans locals arreu encara que siguin compartits i precaris, però no sé... 680 PLJ vol dir que 680 municipis tenen com a mínim algú que pensa... que és una cosa positiva.

El problema és també que a nivell de contingut els ha faltat poder fer polítiques més potents, d'entrada això, però és un problema d'evolució, de procés, que ha de passar per aquesta extensió i a lo millor al cap d'uns anys arribarem a lo altre. De moment s'ha quedat amb estendre i tenir espais de polítiques de joventut a territori, però no tant que les polítiques de joventut hagin millorat molt.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(E7A) Readequar, adonar-se dels problemes que hi ha, com que a vegades els PLJ no responen a vegades al que s'acaba fent, atendre nous reptes, sobre la diversificació dels perfils dels joves,...

(E7B) Jo crec que hem de ser capaços entre tots, entre generalitat, municipis i consells comarcals de que en primer terme el PLJ ha de ser una eina pel municipi, això posar-ho en primer terme. A partir d'aquí...

(E7A) quan més útil millor. Si es podés avaluar... seria el criteri idoni. Com de útil és el PLJ?

(CC1) I després evidentment ha de tenir en segon terme l'objectiu d'aconseguir recursos, però en 1r terme hauria de ser aquest. És el que jo crec que hi ha després d'aquest boom quantitatiu, i cal veure com s'ha de fer. I ser capaços de flexibilitzar. Un municipi de 200 habitants ha de tenir un PLJ, o què ha de tenir? Això hem de buscar fórmules... perquè una planificació sigui útil necessitem flexibilitzar el model. Qui pugui fer-los integrals que els faci bé i útils, i el que no puguin fer una altra cosa que els sigui útil.

(Narcís) El tema de xarxa també surt fluix.... la inexistència de relació entre tècnics. (...)

(E7B) E-Catalunya... és una xarxa virtual... però no funciona... no està consolidat i la gent no l'utilitza.

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(La mateixa resposta que l'anterior)

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(E7A) Jo diria que el que s'hauria de fer és reivindicar la centralitat de les polítiques de joventut, de les polítiques socials, sinó jo crec que no serveix, o molt poc. Tenint aquest paper tan secundari que tenen ara... la seva capacitat d'incidència a l'hora de transformar i millorar les condicions de vida dels joves no s'aconsegueix i per tant no té sentit.

O s'aconsegueix que siguin més centrals, i això vol dir que s'aconsegueixi ser més transversal, que s'aconsegueixi fer coses més precises per anar a buscar allò que afecten realment les condicions de vida dels joves, o... que la direcció és correcta, la direcció que prenen les polítiques de joventut ja va en aquesta línia, que tot és molt advers... però... (...)

(E7B) El que passa també és que les etiquetes de polítiques d'emancipació i participació van estar bé al seu moment, però al final no sé fins a quin punt serveixen.

(E7A) Són convencions. La realitat social i les polítiques no tenen fronteres clares. Aquestes han servit, però tu pots fer coses d'educació que siguin molt de participació, i.... en canvi educació hauria de ser d'emancipació? Bé, en algun lloc s'ha de posar la frontera i segurament en el moment històric en que es va utilitzar va servir per dir "ei, a part de coses de lleure, oci, associacionisme les polítiques de joventut han de tenir una altra pota".

(CC1) Ara el que s'ha de resoldre és el que tu dius, que la transició entre la vida familiar i la vida autònoma no reproduceixi les desigualtats i no caiguem en aquesta tendència de que aquesta generació viurà pitjor que l'anterior, o que sigui així el menys possible.

Reunió tècnics/ques comarcals CT Girona

Tècnics i tècniques comarcals de Joventut de les comarques de Girona.

Consell Comarcal de la Garrotxa.

Consell Comarcal del Gironès.

Consell Comarcal de la Selva.

Consell Comarcal del Ripollès.

Consell Comarcal del Pla de l'Estany.

Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

S'excusaven els representants del Consell Comarcal del Baix Empordà i del Consell Comarcal de la Cerdanya.

Entrevista realitzada a la seu de la Generalitat de Catalunya a Girona, 21/06/2011.

D'aquesta entrevista, com la darrera, només s'han buidat aquelles reflexions que poden ser d'interès com a interpretació de les conclusions de les entrevistes, doncs en aquest cas i per tractar-se també d'un intercanvi d'impressions, la conversa contenia altres reflexions de poc interès pel tema que ens ocupa.

Com valoren l'evolució que han seguit les polítiques de joventut fins a dia d'avui?

(CC1) Jo hi he trobat a faltar una cosa, no sé si has fet una entrevista a un comarcal. Jo penso que els municipis han tingut molts de canvis, però els Consells també han canviat, aleshores, trobava a faltar, tant per lo bo com per lo dolent, aquesta part dels Consells. En alguns casos ha sigut bàsic, bàsic en temes de tècnics compartits o per ajudar a fer arribar el discurs de la Secretaria als ajuntaments, per lo bo i lo dolent, hi hem estat. I ho allargo a la resta del document, que hi he trobat a faltar aquesta visió.

(CC2) Si, perquè en el primer paràgraf diu que ha estat gràcies al PNJC i als PLJ, i els professionals que hi ha darrera aquests PLJ o Plans Comarcals no figuren enlloc. Però bé, si són entrevistes i la gent no ho ha considerat...

(Narcís) Possiblement la qüestió de les entrevistes és una limitació i és cert que l'única persona que vaig entrevistar amb aquest perfil era un tècnic compartit que depenia d'un Consell Comarcal.

(CC3) Jo crec que hi ha coses que cal tenir en compte, i és que estem parlant d'unes polítiques que fa 10 anys que es porten a terme, jo crec que ha coincidit una mica amb l'entrada del PNJC pels propers 10 anys, i que podem parlar de que potser són masses anys, que els joves evolucionen molt de pressa,... però clar, ha coincidit el nou PNJC que recull arguments que podrien haver fet canviar les polítiques de joventut del futur amb una crisi econòmica que

influeix directament a tot el que són les polítiques socials, i no podem separar mai el que són polítiques socials del que són polítiques econòmiques. Està clar que ha sigut un context que amb la nova llei, amb les oficines d'emancipació, et etc, podria haver sigut un marc ideal per començar a treballar crec jo que amb molt més realisme i molta més transparència.

També crec que és veritat que amb la bonança econòmica ha fet dirigir les polítiques locals i comarcals cap a un sector que no ens corresponia i no hem sigut realistes a l'hora de treballar el que els joves realment necessitaven. Sinó que hem tingut una política de custòdia, basada amb la necessitat, i no una política paral·lela a favor del desenvolupament juvenil. Potser sí que amb el tema de la participació que ara començava a entrar es podria haver reorientat, però que les hem de tenir més en compte i ara és un bon moment per fer aquest tipus de polítiques més basades en els propis joves.

Com valoren l'estat actual de les polítiques de joventut?

(CC4) Jo això de la transversalitat hi estic en part d'acord, doncs en els municipis petits és impossible treballar sense transversalitat. El que et complica treballar d'aquesta manera són les estructures superiors, que aquestes sí que només en parlen... ajuntament més gran, generalitat... podem parlar del que vulguis, però habitatge porta habitatge i salut porta salut, i joventut va fent la puta ramoneta per aquí dins.

Això dificulta disposar de finançament, però clar, si des de dalt no s'entenen doncs t'has de buscar la vida per on pots.

A nivell local... és impossible no treballar amb transversalitat.

(CC3) Jo amb el tema de la transversalitat hi ha una cosa que crec que és una bona oportunitat ara en el temps en que estem, és el tema de la transversalitat amb les generacions. Jo crec que amb joventut, amb el fet d'autoprotegir-nos, ens hem oblidat força de les famílies. La clau de la visibilitat de les polítiques juvenils i la clau que d'alguna manera podem aconseguir trobar el nostre espai a l'hora de desenvolupar-les és incloure la família en molts dels nostres projectes, perquè és un element important perquè dins del context social ens tinguin en compte i les polítiques siguin més efectives i més creïbles.

(CC2) Jo crec que depèn de cadascú el valor que dóna la seva família, això és únic, doncs hi ha molta gent a qui la família.... en canvi l'entorn social sí que és important.

(CC3) Jo em referia a l'hora de plantejar les famílies sempre ens hem centrat els joves, i hem deixat de banda el tema familiar. Igual que a l'educació necessites una continuïtat educativa entre l'escola i la família perquè realment funcioni l'ensenyament que s'hi desenvolupa, jo crec que amb el tema de joventut és el mateix. Que es vegi la relació entre una generació que són els joves i una generació que podrien ser els pares i mares. Treballar molt més perquè en el

context social on estiguin tinguin molta més credibilitat i gaudeixin d'una autoestima personal molt més gran.

(CC2) Si, ha de ser molt més enllà de la família.

(CC3) (...) Seria un tipus de polítiques afirmatives que s'hi podria treballar.

Quin paper creus que han jugat els PLJ?

(CC4) Jo diria que en tenen dos, que hi ha dos punts de vista. En primer lloc la voluntat dels tècnics i polítics que creuen en el PLJ com a full de ruta, l'altre és el fet de dir "fem això perquè ens donen uns diners". No sé quins dels dos és més extens. Aleshores el PLJ per alguns és com la pauta, com ho hem de fer, com ho hem d'explicar... el que està conscienciat ho farà, d'una manera o altra. Però aquí hi ha el mètode, ho has de fer així, així i així, m'has de presentar això i això, m'has de justificar això i això,... Jo penso que en el fons ha servit per posar mètode i ordenar una mica, que ja està bé, però penso que el tema del fons és "amb les polítiques de joventut què volem fer?", que jo diria que la Secretaria no sé si ha tingut un debat a fons. No crec.

(CC1) Clar, una cosa és l'instrument amb el qual t'organitzes, i l'altre és què és el que puc fer, perquè clar, quan tu preguntaves "I ara què?" jo entenc que el PLJ és una eina, i si s'ha de canviar, es fa. El debat més gran és "què, què és el que farem?".

(CC2) Moltes vegades el "què" el tens en el full de ruta i el desenvolupes quan surt una convocatòria de treball, o... Sí que és un marc, però en base a aquest Pla vas buscant d'on treus altres subvencions per fer el "què".

(CC1) El tema és sempre el mateix, hi ha qui el fa per rebre els diners i després fan el que els hi dóna la gana, i hi ha qui se'l creu més i el fa servir com a eina, valora els objectius, però a vegades et trobes que o bé fas un document per tu, que sigui fàcil de remenar-lo, com a tu t'agradi, o un document com vol la secretaria útil per justificar.... Jo sempre dic que si és un document que t'ajuda, que et permet ordenar, saber que has de fer, on estàs,... encara que no tinguis prou recursos, doncs valora a quins punts pots arribar. Jo crec que els PLJ són bons, no s'ha de discutir si s'han de deixar de fer o no, em sembla a mi, sinó cap on hem d'anar.

(CC5) I no només cap on, sinó com, doncs la realitat i les mides dels municipis són molt diferents, potser no cal un pla local per un municipi, perquè no ho fem d'una vall amb realitats iguals. Per què en comptes de fer 6 PLJ no en fem un i que englobi la realitat de tots aquests joves que realment els tens sempre en el mateix punt, i pots fer un treball, i fer actuacions a cada municipi, però ja tens...

(CC1) Ha de ser una eina que sigui creïble, i que sigui una mica de professionalitat, que sigui un document tècnic amb cara i ulls, doncs fa anys –abans dels PLJ- hi havia projectes, però

cada projecte era... ara com a mínim hi ha mètode, que sigui homogeni, tot i que no sempre respon a les necessitats d'un ajuntament. I em sembla que això... que hi hagi una part més flexible... jo penso que mentres compleixi uns mínims... això serveix per saber què necessiten els joves... no cal fer un superestudi amb entrevistes a tots els joves. Però que sigui un document tècnic.

El discurs no està tant en què canviar o no del PJ, sinó cap on anar, perquè sobre el moment d'estancament... hi havia un discurs d'emancipació i encara hi havia qui anava fent sortides, excursions cap a no sé on i al final ara ens obligarà, com que hi ha menys diners a prioritzar coses, i la gent que no continuï treballant amb coses que realment són necessàries quedarà encara amb el cul més enlaire.

(CC4) Però necessàries per qui? Poden ser-ho molt.

(CC3) Però ara queda clar que ara hi ha un aspecte que realment s'ha d'incidir, que és el tema laboral. Els joves van evolucionant i sempre hi ha unes necessitats més clares que és cap on hem...

(CC4) Els PLJ tenen una funció, que és aquesta, la d'organitzar, la de fer-te pensar, la d'aturar-te, d'una manera o d'una altra, és igual, és la que hem pensat, perquè almenys anem fotent palades al foc. El problema és quan comença a encorsetar, "els casals si i les colònies no", home! Deixa-m'ho decidir a mi!!, ja fa anys que sóc gran, no m'ho has de dir, que ens diguin quin és el fons, però que no ens limitin tant. El PLJ surt perquè ha de respondre a una cosa.

(CC3) Jo em referia a temàtiques i no a accions. Tenir clares les temàtiques, cap on... En tot cas jo estic molt a favor dels PLJ perquè deixa clar com hem d'estructurar els projectes, ser més creïbles a nivell tècnic.

(CC4) Sí, no sé si recordeu allò dels Plans interdepartamentals... bueno, si cola... Ara almenys hi has d'haver pensat, i potser l'any vinent hi pensaràs una mica més bé.

Què hi ha en polítiques de joventut després dels PLJ?

(CC3) Tot això va lligat una mica amb el grau de compromís. Si tots tenim clar que el mètode és el del PLJ, molts vegades el fet de no tenir-ne incidiria en el tema del compromís. A tothom li aniria bé no fer-lo i anar directament a les actuacions. Bé, tothom em refereixo a la facilitat, perquè realment quan el fas estructures molt més bé la feina i saps quines prioritats tens, però realment hi ha d'haver uns compromisos mínims i donar pes realment a unes polítiques clares, sinó.... Mira ens presentem a la subvenció amb 4 programes que fem... hi ha d'haver una seriositat perquè s'ha de guanyar seriositat, hem de seguir igual, la tessitura econòmica no ens ha de deixar anar i pensar que "com que no hi ha diners i no podem fer gairebé res doncs mira passem dels PLJ i passem de tots els mètodes i com que no hi ha pressupost hi dediquem menys hores". Jo crec que un ajuntament ha de mostrar el seu compromís, tant pel regidor que

participi als actes necessaris com que a l'hora de fer el pla i que s'hi destinin els recursos tècnics que es requereixen.

(CC1) A mi m'ha agradat molt que sortís això "d'avaluar-ne l'impacte", realment hi ha ajuntaments que no volen fer una avaluació perquè no volen saber la veritat. La pregunta "què collons estem fent i a què arribem a molts potser no els agrada o no els agradaria saber-ho".

(CC3) Però avaluar-ne l'impacte també és molt complicat.

(CC1) Sí, però per alguna cosa es pot començar. Però clar això ajuda molt a posar-te a lloc, saber què és el que es necessita... i penso que si tu fas un pla i el fas per 4 anys i no el revises, doncs la pregunta de "què hi ha en joventut després dels PLJ?", doncs està clar "no hi ha res". Hi ha improvisació.

Quin paper han de jugar els PLJ en l'actual evolució de les polítiques de joventut?

(Narcís) (Insisteixo amb el desequilibri existent entre els municipis que creuen que les directrius de la Direcció General els encorrecen a l'hora d'elaborar el PLJ, i la DGJ que diu que ells només volen que les propostes s'ajustin a donar resposta a les necessitats detectades a la diagnosi).

(CC4) El que hi ha és manca de confiança, això és el problema que hi ha, genera inseguretat.

(CC2) La sensació d'inspecció.

(CC4) Tu tens un encàrrec. Que és el de dinamitzar les polítiques de joventut. Doncs deixa-me'l fer. I valora després si l'encàrrec l'he fet bé o malament, dóna'm confiança, dóna'm els diners, i llavors deixa'm fer i llavors veurem. Però com que des d'estaments més amplis la idea és "jo tinc uns diners i els he de fiscalitzar per tenir la paella pel mànec, i he de vigilar que ho facin bé", i això vol dir que la meua feina no és prou bona, ens han de posar traves i saber perquè t'he de dir que sí i perquè t'he de dir que no. I això no és "treballem tots per fer els joves més autònoms, amb més possibilitats,..." això només és jo te'ls he de donar i fiscalitzar. I hi ha un problema de confiança. Si se li vol dir flexibilitat, vale.

(Tècnic CT) Però a l'altre costat de la balança hi ha l'amiguisme... clar...

(CC4) Però som amics o professionals? Tu què busques com a Generalitat? Tu vols tirar endavant polítiques de joventut afirmatives, positives, joves autònoms, en valors.... vols això? Vols pretendre que joventut trobi feina pels joves? Desenganya't, hi ha un departament de treball que té un pressupost de la hòstia. Per tant siguem realistes.

Si tu em dius "jo vull que facis això" doncs vale, parlem-ne, jo crec que el meu territori es fa d'aquesta manera, aleshores diga'm si ho he aconseguit. A tu com a Generalitat t'hauria de ser igual si faig un casal o allò mentres els joves d'aquell municipi siguin crítics, es formin,... és igual com ho faci, és això.

(CC2) I si la Generalitat té tan clar com ho vol fer-ho, doncs que ho faci.

(CC1) De fet és intentant reflexionar-hi, anar pensant, també des de la casa. Hi ha temes que requereixen setmanes, i abordar-los des de la Secretaria seria més que interessant. I a nosaltres també ens ha agradat reflexionar-hi.

Considerant les característiques del col·lectiu jove, quina creus que ha de ser l'evolució de les polítiques de joventut?

(CC3) És que implicació dels joves en la política, seria implicació dels joves en el seu context social, ja sigui polític, associant-se, participant d'una festa... sigui el que sigui...

(CC1) Podries lligar-ho amb el que està passant ara, 15M. Hi ha gent que té ganes i no hi ha els canals... potser és el mètode.

De fet aquí tens un exemple de que a vegades hi ha coses que no només cal treballar-les des de joventut com a polítiques nuclears sinó que es tracta no sé com... que no som el centre. El que hem dit durant molt de temps de que els joves són precaris, ara resulta que s'ha estès a tota la població, i hi ha coses que no les podem encorcertar no només a joventut, sinó que en tot cas la joventut les pateix molt més, o les pateix d'una altra manera, sinó que hi ha coses que s'han de treballar molt més a nivell de serveis a les persones.

I ara què?

(CC3) Ja t'han respost abans una mica. No és "i ara què?", sinó "i ara com?". Centrar-nos més en el contingut, sinó en el tipus de polítiques fem, no amb el mètode en sí.

(CC4) Jo crec que encara queda molta feina per fer i per consolidar. 25 anys de polítiques de joventut amb totes les evolucions que han tingut... són tan joves com la nostra democràcia, i així estem!

Jo penso que hi ha molta feina sense oblidar que és de 2a i que ho serà molts anys. Hi ha d'haver un canvi i no veig que estiguem preparats perquè joventut tingui la mateixa importància que salut, treball, habitatge... Jo em sembla que em moriré i abans veuré altres coses que això. Però tampoc tinc clar si hauria de ser així o no (de primera), però que s'ha de consolidar, això sí.

13.- Taula de gràfiques

- Gràfica nº1: Evolució del nombre de Plans Locals de Joventut a Catalunya. Període 2003-2010. 31
- Gràfica nº2: Evolució del nombre de Plans Locals de Joventut per Demarcació. Secretaria de Joventut. Període 2003-2011. 32
- Gràfica nº3: Evolució del suport econòmic en Plans Locals de Joventut. Secretaria de Joventut. Període 2003-2011. 33
- Gràfica nº4: Contrast dades de població. Període 2000-2008. 37
- Gràfica nº5: Contrast dades d'educació. Catalunya. Curs 2000-01 / 2008-09. 38
- Gràfica nº6: Taxa d'activitat mercantil dels joves de 15-24 anys. Catalunya, Espanya i UE-27. Període 200-2007. 39
- Gràfica nº7: Taxa d'emancipació domiciliar. Població de 16-29 anys. Catalunya. Període 2000-2008. 40
- Gràfica nº8: Contrast dades salut. Catalunya. Període 2000-2007. 41

Agrair la col·laboració de totes aquelles persones que de forma desinteressada han col·laborat en l'elaboració d'aquest treball. A en Pere per la dedicació, a la Marta per la paciència, a Neòpolis per les hores destinades.

ERNEST I MARTÍ, EL PARE JA HA ACABAT EL TREBALL DE LA UNIVERSITAT.